

VREME
VREME

Nadaljevalo se bo
suho vreme.
Po nižinah bo megla
ali nizka oblačnost.

PIŠTOLA
NE BI
SMELA
POČITI

Stran 13

LABODJI SPEV PODJETNIŠTVA

Med valilnico in črno luknjo

Podjetništvo je v sodobnem času ne samo središnji kamen preobrazbe zdajšnjega jalovega gospodarstva, marveč je hkrati vzvod preračunljive politične moči. In kakšen nauk bi mogli iz tega izluščiti za obmurski pokrajinski prostor?

Spomnimo na izhodišče, ki nam je morda še najbližje. Namreč, da so razvita zahodna gospodarstva že zdavnaj spoznala, da je mogoče prebrskati probleme brezposelnosti, ustvarjanja monopolov in zastojanja v konkurenčnosti le prek decentralizacije gospodarstva, z ustanavljanjem majhnih, visoko specializiranih enot. V Pomurju smo v zadnjih dveh letih dobili kar nekaj zametkov manjših, tehnološko zahtevnih podjetij; med njimi je desetnica ali več zasebnih obratovalnic (birojev), ki se ukvarjajo z intelektualnimi storitvami. Sklepali bi torej, da je zasebna pobuda na pohodu. Nedvomno pa je tačas »najaktraktivnejši« soboški PLC (podjetniško-inovacijski center) kot inženirska organizacija oz. kot neke vrste inkubator/valilnica za rojevanje drobnogospodarskih, specializiranih firm. Deloval bo pod okriljem sozda

ABC Pomurka, z njim pa bi naj — če posplošimo — tudi v naši pokrajini zapolnili tisto znamenito »črno luknjo« socialističnih gospodarstev — pomanjkanje manjših podjetij. Sicer pa je tačas v Pomurju kar nekaj skupin in posameznikov, ki jim je lasten podjetniški duh. Razveseljivo je, da gre v največ primerih za strokovno podkovane ljudi z veliko ustvarjalnosti in »kondicije«, osvobojenih vsakodnevnega nepomembnega politiziranja. Celotaki se najdejo, ki ponujajo konkretne in širše razvojne programe in projekte, žal največkrat v razmerah bolj ali manj rzapoznavnih silovitih odporov in zavor s strani tistih, ki so v t. i. »establišmentu«, naj bo poslovne, oblastne ali politične narave. Kako naj torej sprejmejo podjetniški izziv? Naravna pot podjetniškega razvoja je namreč povezana z zasebno lastnino, kapitalom in

tržno konkurenco, zato je stvarno pričakovati, da bodo ljudje z zakonsko sprostitvijo in družbenim spodbujanjem zasebnega sektorja del svojega »neformalnega dela« in »sive ekonomije« obogatili z novim podjetništvom. Obseg obojega, se pravi »neformalnega dela« in »sive ekonomije«, dokazuje, da je tudi med pomurskim prebivalstvom dovolj razširjena podjetniška pripravljenost, da pa je številni ne morejo, nočejo ali ne zmorejo razviti na višjo podjetniško raven. Tako se znajdemo pred temle spoznanjem: ljudje, ki so ponavadi cepljeni s socialističnim sindromom socialne varnosti in frustrirani z ekonomsko neučinkovitostjo socializma, pogosto ne razumejo, da je trg kapitala v neposredni zvezi s poslovnim tveganjem (finančni krah!) in trg delovne sile z nevarnostjo brezposelnosti. Vemo pa, da sta tako trg kapitala kot trg delovne sile institucionalni predpostavki razvoja t. i. zasebnega podjetništva in vse večje tržne konkurence.

Ni naključje, da ponavljamo takorekoč abecedo ekonomske vede, saj jo bodo morali novopečeni podjetniki — naj bodo v zasebnem ali družbenem sektorju — doobra obvladati, če nočejo »s trga idej pasti v muzej iluzij«. Ker je bilo socialističnih iluzij očitno preveč, smo tam, kjer pač smo.

Branko Žunec

VESTNIK

Murska Sobota, 26. januarja 1989 • Leto XLI • Št. 3 • Cena 2200 din

BODO OBRITNIKI STAVKALI?

S 1. januarjem naj bi obrtniki, ki so obdavčeni po dejanskem dohodku (ostali so pavšalisti), vodili knjigo prometa, knjigo prihodkov in odhodkov, knjigo prejemkov in izdatkov, register osnovnih sredstev in še nekatere druge evidence, odvisno, v kateri dejavnosti delajo. Tako, na primer, gostinci, morajo voditi še skladiščno kartoteko (kartice), knjigo o nabavi in prodaji neustekleničenega vina (če ga seveda prodajajo), pa knjigo o nakupu in prodaji mesnih izdelkov, poleg tega pa še knjigo, v kateri obračunavajo prometni davek od alkoholnih in brezalkoholnih pijač. V podobnem, morda še v bolj zbrokratiziranem položaju so avtoprevozniki, saj imajo tahograf, pa potni nalog za vsako smer vožnje morajo napisati in še bi lahko naštevati.

Obrtnikom je zdaj, po novem letu, prekipelo. Na Zvezi obrtnih združenj so sklenili (predsedniki vseh slovenskih obrtnih združenj, ki so se zbrali sredi meseca v Ljubljani), da bodo preko občinskih obrtnih združenj pozvali vse slovenske obrtnike, naj ne vodijo novih poslovnih knjig do konca meseca marca. Hkrati so pozvali grešnika — republiško upravo za družbene prihodke — naj pride na dogovor na sedež Zveze obrtnih združenj Slovenije. V kolikor ne bo dogovora, potem bodo (po 31. marcu) pozvali vse slovenske obrtnike še na generalno **stavko**. Odveč je seveda poudarjati, kakšen udarec bo to za slovenska prizadevanja za razvoj malega gospodarstva, med drugim zato, ker v primeru prekinitve dela ne bi bili oškodovani samo stavkajoči, ampak številne proizvodne organizacije združenega dela, ki sodelujejo z drobnim gospodarstvom.

Slovenski obrtniki, enako seveda pomurski, poudarjajo, da se ne otepa vodenja poslovnih knjig. Dosedanje evidence so bile še kar sprejemljive, nove pa pomenijo podvajanje (skoraj enake podatke naj bi vpisovali v več knjig), za kar pa v obratovalnicah ni časa, saj slovenski obrtnik v povprečju zaposluje po enega delavca, to pa pomeni, da mora tudi nosilec obrti krepko zavahati rokave, sicer pride obratovalnica na boben. Seveda pa si obrtniki ne morejo privoščiti knjigovodij, ki bi vsak dan čepeli pri njih. Eden izmed očitkov novemu pravilniku o vodenju poslovnih knjig je namreč, da morajo biti nekatere evidence vpisovane dnevno. Obrtniki menijo, da je tudi to prenapeta obveza, saj je pri tistih, ki imajo registrske blagajne, dnevni promet (prihodek) viden na kontrolnem traku.

Še bi lahko naštevati. Republiška uprava za družbene prihodke je s svojim najnovejšim pravilnikom pretirala. Je povsem v nasprotju s tolikokrat izrečenimi besedami, češ, da bomo evidence v drobnem gospodarstvu (pa tudi sicer nasploh) poenostavili. Obrtniki poudarjajo, da želijo delati, ustvarjati novo vrednost, ne pa biti poslušni nekemu birokratu, ki si je izmislil (nekaj je pač moral delati) množico poslovnih knjig, evidenc, poročil.

Do konca 31. marca slovenski obrtniki torej bojkotirajo pravilnik o vodenju poslovnih knjig, ki ga je 8. decembra 1988 podpisal direktor republiške uprave za družbene prihodke Tone Pengov. Dokler Zveza obrtnih združenj Ljubljana ne bo sporočila novih informacij, pa ostane vse po starem, torej ažurno vodenje dosedanjih (in sprejemljivih) evidenc.

Š. Sobočan

Če ne bo prišlo prav v tej, pa bo v naslednji zimi, ko bo dražje, vedno bolj pogosto razmišljamo in zavijamo v trgovine šele takrat, ko sezonsko znižajo cene obutvi in oblačilom. Zimski plašč, vetrovka ali otroški pajac, pa tudi zimski čevlji ali škornji so že tako dragi, da jih kupujemo takrat, ko jim znižajo cene. Če za štirideset odstotkov (kot na gornji fotografiji), se to v vedno bolj praznih denarnicah občutno pozna in zato ni naključje, da je v času razprodaj v prodajalnah več kupcev kot takrat, ko jih ni. Razprodaje so torej tu, cene artiklov bolj ugodne, kot so bile na začetku zimske sezone in ker ta še traja, sneg pa nas bo, kot kaže, spet »razveseljeval« na pomlad, bosta topla obutev in garderoba še potrebni.

Foto: Nataša Juhnov

Predsednik odstopil, gre ves izvršni svet

Na zadnjem zasedanju zborov skupščine občine Ljutomer je odstopil predsednik izvršnega sveta Ozvald Tučič, zaradi tega odstopa pa je moral odstopiti tudi ves izvršni svet. Okrog njegovega odstopa je bilo nekaj razprav, pripombe so imeli predvsem delegati OK ZSMS in predlagali, naj delegati zborov ne dajo razrešnice Ozvaldu Tučiču, dokler se ne razčistijo domnevne nepravilnosti okrog delovanja sklada Viktorja in Julijane Kukovčevih. Če pa do razrešitve že pride, naj delegati razpišejo kandidature za predsednika Izvršnega sveta v republiških sredstvih javnega obveščanja, da bi se lahko prijavilo čimveč kandidatov iz vse Slovenije. Vsak bi moral predložiti tudi program, na podlagi katerega bi potem sprejeli in potrdili novega predsednika IS SO Ljutomer.

Delegati so oba predloga zavrnili in skoraj soglasno razrešili predsednika in izvršni svet. Skoraj sočasno pa je OK SZDL Ljutomer začela s postopkom evidentiranja možnih kandidatov za novega mandatarnja občinske vlade, ki mora biti končan do konca januarja, da bi do konca februarja lahko izvolili nov izvršni svet. Delegati so na tem zasedanju potrdili tudi sklepe Izvršnega sveta, v katerih je izrečena kritika Skupščini samoupravne stanovanjske skupnosti, ki ni hotela ugotoviti krivde strokovnih služb pri lanski delitvi posojil za individualne gradnje. Hkrati pa so izrekli tudi kritiko strokovnemu delavcu te skupnosti in zahtevali naj skupščina ponovno preveri svoja stališča do nepravilnosti, ki so se dogajale v tem sasu. Razprava je bila tudi okoli zapletov pri skladu Viktorja in Julijane Kukovčevih, vendar pa so to točko dnevnega reda — bila je le informacija — preložili na naslednje zasedanje, ko bo pripravljeno gradivo in bo razpravi namenjena posebna točka dnevnega reda.

Med pomembnejše sklepe tega predčasno sklicanega zasedanja zborov občinske skupščine pa lahko uvrstimo tudi sklep o ustanovitvi delovne organizacije Mikrokozmos, ki bo eno leto v ustanavljanju, nato pa bo morala za-

četiti poslovati samostojno, kot redna delovna organizacija. Kot so ugotovili na zasedanju, gre v bistvu za začetek tistega, kar se v Ljutomeru pogovarjajo že dlje časa, do uresničitve pa ni prišlo, to je do ustanovitve skupine, ki bi skrbelo za razvojne programe organizacij združenega dela občine Ljutomer. V. d. direktorja te delovne organizacije v ustanavljanju bo Goran Šoster.

Dušan Loparnik

Otrok je oče človeka

Stran 5

Poškodbi nista posledica megle

Stran 20

Odzivna Murina predstavitev na Dunaju

Zadovoljstvu ob tem, da je tovarna oblačil in perila Mura iz Murske Sobote na sejmu Moda 89 prvič dobila kar dva ljubljanska zmaja (za moško in žensko kolekcijo) se pridružuje njena odzivna predstavitev na Dunaju.

V tamkajšnjem prenovljenem Slovenskem domu je bila v torek zvečer uspešna predstavitev, ki so se je poleg vabljenih, udeležili Murini predstavniki, med njimi generalni direktor Božo Kuharič in modni kreatoriki Ika Fuis in Zdenka Ščančar. Tovarna oblačil in perila Mura je predstavila svoje najnovejše modele iz kolekcije Po-

mlad — poletje 89, obenem pa tudi nekaj modelov za naslednjo jesen in zimo. Jamstvo za njen prodor tudi na Dunaju, je kakovost njenih izdelkov, na zahodnem trgu pa je naš največji konfekar znan pod firmo Westmur v Zvezni republiki Nemčiji.

V Slovenskem domu na Dunaju je Murine modne izdelke dopolnjeval nakit Zlatarne Celje, tako kot za večerno predstavitev, pa je bil dober odziv tudi na razstavo kreacij iz tkanin in zlata.

bb

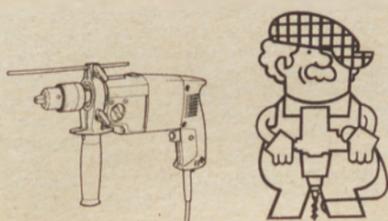
NAGRAJUJEMO

Iskra

NAGRAJUJE NAROČNIKE VESTNIKA!

Iskra izdeluje najrazličnejše vrtnike, kotne brusilnike, stroje za obdelavo lesa in kovin.

Prepričani smo, da bi vam prišel prav vrtnik, ki ga vidite na risbi. Čimprej postanite naročnik VESTNIKA in morda bo žreb izbral prav vas. Nagrajenca bomo izžrebali čez tri tedne.

Iskra

NAGRAJUJEMO

Praga je bila prejšnji teden prizorišče najhujših in najbolj dolgotrajnih demonstracij v zadnjih dvajsetih letih. Kar šest dni zapored je na trgu Vaclavske namesty demonstriralo na tisoče mladih iz Prage in iz drugih mest. Začelo se je s poskusom, da bi organizirali komemoracijo ob 20. obletnici protestnega samovžiga praškega študenta Jana Palacha. Kot kaže tudi naša slika (desno policijski kordon), so oblasti zelo trdo nastopale proti demonstrantom.

DRUŠTVO 7. ČLEN »BURI« RADGONSKI KOT

Bojazen Štajercev pred drugo Koroško

Pred kratkim ustoličeno Kulturno društvo 7. člen za Štajersko, ki ima sedež v Gradcu, začenja ubirati prve, še dokaj negotove korake. Če in kako bo shodilo, bo pokazal čas, že zdaj pa je očitno, da mu bosta uradna avstrijska politika in publicistika skušali kar naprej metati polena pod noge. Prvi odmevi v javnosti sledaje nazorno potrjujejo.

Tako je graški Kronen Zeitung pod zgovornim nadnaslovom Kulturno društvo razburilo Radgono in okolico in naslovom Slovensčina naj bi postala obvezen predmet objavil krajše komentirano poročilo o nedvomno zgodovinski potezi slovensko in nemško govorečih avstrijskih Štajercev. Povzemamo nekaj značilnih odlomkov! Objavljeno je, da se številni Radgončani jezijo na novoustanovljeno društvo, ki terja uredništvo pravic, zagotovljenih z državno pogodbo za slovensko manjšino. »Pri nas od leta 1945 ni bilo nobenih manjšinskih problemov,« pri nas od leta 1945 ni bilo nobenih manjšinskih problemov,« pravi tudi to društvo nepotrebno,« menijo v avstrijski Radgoni. Odgovoren za društvo je profesor filozofije iz Gradca dr. Wolfgang Gombocz, cilji organizacije, ki so jih pred kratkim predstavili, pa za prebivalce avstrijske Radgone niso preveč razveseljivi. Pod geslom Dva jezika sta boljša kot eden naj bi se v osnovnih in srednjih šolah prostovoljno učili slovenski jezik. V gimnazijah pa naj ne bi slovensčine učili le kot predmet. Ob tem naj bi ustanovili muzej in izdali knjigo Druga-

čna Radgona, v kateri bi opisali ljudi, stavbe, dokumente, dogodke in posebnosti, »ki so v dosedanjih literaturi zamolčani oz. sploh prezrti.« Župan avstrijske Radgone in okolice Franz Potzer pravi: »Pri nas se do sedaj take želje in zahteve niso pojavljale in tako naj tudi ostane.« Bati se je — piše Kronen Zeitung — da bi dejavnosti Kulturnega društva 7. člen vodile k razmeram, kakršne so na Koroškem; vzemimo dvojezične napise krajev. Eden od Radgončanov pa meni: »Pri nas je odstotkovno le malo Slovencev in mnogi so k nam prišli, se poročili, šele v zadnjih letih.« Tako torej Kronen Zeitung, medtem ko je dnevnik Kleine Zeitung ustanovitvi društva odmeril le skopo notico. Seveda je večina časopisja na avstrijskem Štajerskem zgodke preprosto zaobšla — namerno ali nenamerno. Zelo zaokrožen in večplasten članek je javnosti posredoval samo graški list Neue Zeit pod naslovom Društvo se bori za dediščino. Objavlja tudi sliko nagrobnika z dvojezičnim napisom s katoliškega pokopališča v avstrijski Radgoni. B. Žunec

Borčevske ugotovitve

Ni čudno, da je tako, kot je, ko pa so bili na čelu ZKJ takšni ljudje, kot sta Boško Krunic, Milan Renovica, in na čelu SZDIJ takšni, kot Dušan Dragosavac in Todor Kurtović. Tisti, ki spreminjajo jugoslovansko politično dogajanje, že vedo, kaj so temu ali onemu očitali: v glavnem premajhno prizadevanost pri razreševanju naših težav, ali pa še huje: okoriščenje z družbenimi sredstvi v znani vikendnarski aferi Neum. Predsedstvo zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije je tudi mnenja, da bomo lahko imeli prav kmalu Kosovo tudi v drugih predelih Jugoslavije, če bomo še dlje prenašali neustavni položaj ter mednarodne in medčloveške odnose, kakršni so sedaj na Kosovu. Še lani smo trdili, da so za vsa premagovanja kontrarevolucije na Kosovu odgovorna predvsem vodstva v tej pokrajini, zdaj, na začetku novega leta, pa nam je povsem jasno, da se je ta odgovornost prenesla na vodstvo federacije in vodstva republik.

Muslimanski val

Sovjetska zveza se dandanes srečuje s hudimi posledicami dolgoletnega »uspešno rešenega nacionalnega vprašanja«, podobno kot naša država. In kot Jugoslavija se tudi socialistični gigant na vzhodu srečuje z demografsko eksplozijo muslimanskega prebivalstva.

Sovjetska zveza je že danes muslimanska velesila. V njej živi prek 48 milijonov muslimanov, kar je celih 18 odstotkov vsega sovjetskega prebivalstva. To pomeni, da ima več muslimanov kot Egipt in več srednjeazijskih Turkov kot Turčija. Njihovo število pa se še naprej hitro večja. Muslimani doživljajo pravo demografsko eksplozijo. Številke so zgovorne. V desetih letih, od 1978. do 1980, se je število muslimanskega prebivalstva povečalo za 22 odstotkov, slovenskega pa samo za 6,6 odstotka. Ob taki stopnji naraščanja bo v novo tisočletje v Sovjetski zvezi zakoralako prek 70 milijonov muslimanov.

Kaj pomeni to za narodnostno tako mešano državo, kot je Sovjetska zveza, o tem si demografi in politiki skoraj ne upajo razmišljati.

VEČ ZA CESTE

Stoodstotno zvišanje registrskih taks in cestnin, ki jo je sprejela Skupščina Skupnosti za ceste Slovenije in ki naj bi začelo veljati kmalu, naj bi vsaj malo napolnilo bolj klavno cestno blagajno. Med drugim je bilo rečeno, če bi cestnine zvišali že samo za 40 odstotkov, bi slovenske avtoceste postale samostojen gospodarski subjekt. Že sedaj cestnine pokrijejo 60 odstotkov vseh stroškov pri vzdrževanju avtocest in še velik del odplačil. Predvsem pa vidijo slovenski cestarji svojo lepšo bodočnost in bolj polno blagajno v diferencirani ceni goriva. Če ta pobuda ne bo sprejeta, potem Slovenija ne bo mogla v najmanj desetih letih uresničiti zastavljenih planov. Kar 80 odstotkov denarja za ceste v republikah zberejo s takimi in cestnin, kar je svojvrsten anahronizem v Evropi. Če bi namreč Slovenci zvišali ceno litra goriva za sto dinarjev, bi v enem letu zbrali 120 milijard dinarjev, je računal eden od razpravljavcev. V dveh letih bi po njegovih napovedih rešili vse večje cestne probleme v Sloveniji.

(NE)SPORAZUMI

Po mnogih različnih množičnih zborovanj smo na januarskih tiograjskih delavskih zborovanjih lahko prebrali parolo: »Delavci — samoupravljanje — sončno življenje«. Tako nekako.

V začetku tega leta smo zvedeli tudi za novost, da je v Beogradu nastalo društvo Slovencev — nezadovoljnih z dogajanjem v Sloveniji ali nekaj takega.

Skoraj hkrati smo zvedeli, da se je razcep španskih komunistov, razdeljenih na dve komunistični partiji, končal po sovjetski perestrojki, ker so tamkajšnji komunisti spoznali, da so bili nesporazumi nesmiselni.

Eni so bili namreč zagreti za napredek v smislu evrokomunizma in dalje, drugi pa so se oklepali dogmatičnega sovjetskega modela kot nekakšni religiozni zaslepljenci.

Kako bi se moglo o tem poenostavljeno govoriti? Morda z osebnim doživetjem (nesporazumevanja)?

Pred desetletjem sem se lotil hišnega samoupravljanja po načelih tedanjega utemeljevanja oblasti delovnega ljudstva po še sveži novi ustavi, ki še vedno izhaja od človeka in njegove temeljne organiziranosti v delu in življenju: v poslopiju čez 200 stanovanec, razdeljenem na štiri hišne številke s po 70 stanovanec, kjer se je prakticalno odločanje na »zoru manjšine kakih 10 odstotkov stanovanec, sem predlagal organiziranje odločanja (borov) po hišnih številkah in prek njihovih delegatov v skupnem hišnem svetu, a po načelu razmejitve na samostojno in skupno urejanje zadev, o katerih se bo odločalo. Sestajali bi se v dveh sobah, nastalih s pregraditvijo hišnega prehoda, ki bi rabili hkrati za druženje stanovanec in mladincev v okvirih njihovih organizacij.

Predlog so stanovalci sprejeli in kazalo je, da bomo kmalu izboljšali stanje skupnega stanovanja z lastnim delom in majhnimi denarnimi prispevki, saj se je vse skupaj ujemalo z mesinimi predpisi o stanovanju in pripravljenostjo sasu za stanovanje, ki je takrat težil k formiranju hišnih svetov po hišnih številkah, saj so v Novem Beogradu hišna poslopja tudi z desetimi hišnimi številki, kar onemogoča vsakršno racionalno odločanje na zborih tudi več tisoč stanovanec.

Zgodilo pa se je nekaj neverjetnega: hišni svet, ki ni hotel položiti računov stanovanecem, je razglasil takšno organizacijo hišnega samoupravljanja za nezakonito, ker je veljalo (in še velja) pravilo, da ima le vse poslopje status (omejen) pravne osebe, zato status hiše pod samostojno hišno številko ni temu ustrezen. Preprosta stvar nepredvidnega odločanja stanovanec na najbolj praktičen način je tako nenaodoma postala osrednji politični problem, ki ni temeljil na razumnem razjasnjevanju, temveč na zlorabi nacionalnosti, češ Slovenec hoče odcepiti eno hišo iz skupnega poslopja kot »se hoče Slovenija odcepiti od Jugoslavije«, kot mi je dejal majhen mož iz KS, ki se je predstavil kot zaposlen v — generalštabu, kajpak z neumestnim uporabljanjem gesla obrambe bratstva in enotnosti.

Stanovalci so se kajpak ustrašili, me dobronamerno opozarjali, naj se pazim, češ da me bodo spravili ob službo in še kaj hujšega, a vse skupaj še vedno ni rešeno, kot pač še marsikaj marsikje drugje, od takrat, ko je samoupravljanje na ta in podobne načine blokirano — v pat poziciji.

Samo da še spomnim na dejstvo, da je bilo to pred poskusom odcepitve Kosova v republiko in vsem drugim, kar je še bilo plod nesporazumevanja.

Prav zaradi tega je stopnjevanje najrazličnejših separatnih parol, kot je »Delavci — samoupravljanje — sončno življenje«, simpatično stopnjevanje nad nacionalnim in nacionalističnim nesporazumevanjem, čeprav je rezultat klasičnega medznega odnosa s siromaštvom nezadovoljnih delavcev.

Teza Društva Slovencev (ustanoviteljev društva), da Slovenci pravzaprav ne vedo, kaj hoče njihovo vodstvo, če sem prav razumel njihove izjave na beograjski televiziji, zagotovo ne more biti rezultat lastne neznanosti z realnostjo pri nas, ki podobno, kot so doumeli španski komunisti, nikdar več ne bo mogla imeti podlage v preteklosti še kako romantičnega tipa socializma. Viktor Sirec

V žarišču dogodkov Kandidati in kritika

Koliko Jugoslovanov, toliko kandidatov za novega predsednika Zveznega izvršnega sveta, tako bi lahko še pred štirinajstimi dnevi trdili ob ugibanjih, kdo naj bi bil novi predsednik Vlade. Danes ni več nobene neznanke okoli tega perečega vprašanja, čeprav je bilo še prejšnji teden, po seji predsedstva zvezne konference SZDL, nejasno, ali bo mandat nove vlade Ante Marković iz Hrvaške ali Borislav Jović iz Srbije. Predsedstvo SFRJ bi moralo že prejšnji teden odločiti, katerega od predlaganih bo ponudilo zvezni skupščini, toda iz neznanih razlogov je bila seja predsedstva preložena na prve dneve tega tedna. Samo en dan je bil dovolj, da so se v jugoslovanskem tisku pojavile različne špekulacije o tem, za katerega od obeh predlaganih se bo predsedstvo SFRJ odločilo. Mnenje republik in pokrajin je bilo še ob začetku prejšnjega tedna razmeren: 6 za Jovića, 2 za Markovića. V primeru pa — kot je izjavil predsednik kolektivnega vodstva SFRJ Raif Dizdarević — da bi bil rezultat neodločen (4:4), bo Predsedstvo predlagalo kandidata iz tiste republike, ki že dolgo ni imelo svojega kandidata v vrhu jugoslovanske vlade. To pa je Srbija (22 let) — in kandidat iz Srbije Jović.

Predsedstvo SFRJ končno svoje seje ni preložilo na prve dni tega tedna, ker bi s tem zavleklo celotno proceduro izvolitve novega izvršnega sveta, in tako smo že petek zvedeli, da bo predlagani mandat nove vlade — kljub temu, kar je nekaj dni prej menil Raif Dizdarević tudi o drugačnih možnostih — Ante Marković. Inž. Ante Marković, ki je sedaj član predsedstva SR Hrvaške, je bil pred tem tudi predsednik izvršnega sveta sabora Hrvaške in dolgoletni direktor uspešne zagrebske tovarne Rade Končar, je po mnenju poznavalcev razmer človek, ki ga ne bremenijo nikakršna sramotna hipoteka in o kateri

rem trdijo, da je pristaš tržnega gospodarstva.

Ne v neposredni zvezi, vendar povezano s trenutnim političnim ozračjem, so bila ugibanja o novem predsedniku vlade in napadi na predsednika CK ZKJ Svarja, ki mu — predvsem v časopisih, ki jih izdaja beograjska Politika — očitajo, da s svojim ravnanjem ljudi bega in preseneča. Očitajo mu, zakaj je nastopil proti ljudskim zborovanjem in mitingom ter jih razglasal za ulične shode. Njegovo ravnanje v zvezi s črnogorskimi dogodki oktobra lani in letos januarja naj bi prispevalo k sektaško-birokratskemu odtujenju partije od ljudstva. In očitkov je še veliko več.

Pogljemo, kako te zadnje dogodke v Delu komentira Jože Volfand. Jugoslavija še nikoli ni bila tako blizu izrednim razmeram oziroma popolni blokadi sistema — pravi. Pri tem ne gre samo za odstop zvezne vlade, marveč tudi za kadrovske popolno-ma okrnjen državni in partijski vrh, za pristajanje na zmedo in na zavestno uveljavljanje metode, da se kadrovske spremembe in pokop določenih političnih programov izvede s pritiski zunaj sistema. Prav tako v Jugoslaviji še nikoli ni bilo toliko nacionalnega egoizma in sovinitizma. Najnovejši napadi na zvezni partijski vrh, pa tudi na državno predsedstvo samo potrjujejo, da se remont sistema in kadrovske zamenevave v Jugoslaviji z nezmanjšano silovitostjo nadaljuje tako, kot so se v bistvu začeli dogodki v Vojvodini. Tak razplet dogajanj ni nepričakovan — trdi Volfand. Ali bi se ga dalo zavustaviti ali ne, se lahko samo ugiba. Toda prepozno. Nespodbitno dejstvo je, da je tu in da se Jugoslavija v temeljih spreminja. Lahko se zgodi, da ne bo več niti avnojska in da bo v njej od napovedanih treh reform ostalo samo tisto, kar bo diktilo trenutno razmerje sil v Jugoslaviji.

globus

MOSKVA — Kot brezplačno pomoč Armeniji, ki jo je pred meseci prizadejal potres, je Iskra predala porušenemu armenskem mestu Kirokavan elektronsko zabojniško avtomatsko telefonsko centralo, ki ima zmogljivost več kot tisoč naročnikov, vredna pa je nekaj čez pol milijona dolarjev. Iskra je že pred leti v armenskem glavnem mestu Erevanu postavila veliko medkrajevno telefonsko centralo.

VZHODNI BERLIN — Nemška demokratična republika je znova potrdila svoje že znano stališče, da berlinskega zida ne bodo podrl in da bo ostal, dokler bodo obstajali razlogi, zaradi katerih so ga postavili.

DUNAJ — Avstrijski notranji minister K. Blecha je odstopil. V svoji obrazložitvi o razlogih odstopa je Blecha pojasnil, da se skuša z odstopom upreti obtožbam, da je sodeloval pri domnevnih poverbah. Gre za še vedno nepojasnjeno usodo ladje Lucona, ki se je leta 1977 iz nepojasnjenih vzrokov potopila v Indijskem oceanu. Domnevajo, da je ladja vozila staro železo, zavarovana pa je bila za mnogo bolj dragocen tovor. Znesek zavarovalnice naj bi znašal 200 milijonov šilingov, ki pa ga niso izplačali, ker je zavarovalnica posumila o poštenosti posla. Sumijo tudi, da je z afero povezan tudi predsednik avstrijskega parlamenta L. Gratz.

WASHINGTON — Ob odhodu bivšega predsednika ZDA R. Reagana so ankete pokazale, da odobrava Reaganovo politiko sporazumevanja z M. Gorbačovom kar 71 odstotkov vprašanih Američanov.

BONN — Kot piše Frankfurter Rundschau, je ZR Nemčija peta največja izvoznica orožja na svetu. Zahodnonemško vojaško opremo in orožje kupuje 157 držav, letna vrednost izvoza orožja pa znaša skoraj 31 milijard mark.

PARIZ — V skladu z normalizacijo odnosov med Čadom in Libijo je začela Francija z umikom svojih radarskih naprav v Čadu. To pomeni umik 300 od skupno 1300 francoskih vojakov v tej afriški državi.

Potemtakem nič več ne pomaga, če se zdaj vodstva slepijo z nekakšnim načelnim pristajanjem na reforme. Morebiti je še možnost in politična pripravljenost, da se določi minimalna osnova soglasja o tistem, kar lahko še poenoti Jugoslavijo. Iz Srbije so na primer iz ure v uro glasnejše ocene, da imamo v Jugoslaviji dva politična sistema zaradi preveč pluralnega političnega prostora v Sloveniji in da je potemtakem, sklep se ponuja kar sam, Slovenija s svojo preveč liberalno partijo in javnostjo najbolj nevarna za ustavno ureditev Jugoslavije. Takih ocen v preteklosti ni bilo ravno malo, začele pa so se s tisto o kontrarevoluciji v Sloveniji.

Na političnem zemljevidu Jugoslavije je slovenski reformni koncept za drugačno identiteto socializma in za drugačno identiteto Jugoslavije enako razviden, kot na primer koncept, ki se od slovenskega razlikuje. Na primer — slovenska partija, če noče zanikati programa konference slovenskih komunistov in projekta humanega, demokratičnega socializma, v tem trenutku ne more preprosto izobčiti Slovenske demokratične zveze ali pa reči, da ni za pluralističen politični prostor in da je samo za monopolno vlogo partije. Tudi Slovenija je zdaj drugačna, kot je bila, ne le Jugoslavija.

Ne brez razloga je Predsedstvo zvezne konference SZDLJ predlagalo tako Markovića kot Jovića. Oba sta znana kot ugledna javna in politična delavca (Jović je predsednik skupščine SR Srbije). Nesmiselno bi sedaj bilo — ker bi to še bolj spodbujalo jugoslovansko nesoglasje, da bi peli slavo ali kandidatu, ali njegovemu (proti) kandidatu, kar Jović formalno sicer ni, kajti potrebujemo vlado, ki bo ob vseh nagomilanih jugoslovanskih gospodarskih problemih sposobna narediti — z grobo prispodobno rečeno — iz drčka sladoled.

ZAHTEVA PREDSEDSTVA

Predsedstvo SFRJ zahteva, naj sedanje medrepubliške in pokrajinske spore vodstev, ki se »pogosto razvnamajo v režiji sredstev javnega obveščanja«, rešujejo s pomočjo dialogov. Da bi premagali sedanjo krizo v odnosih, se morajo čimprej sestati vodstva Kosova in Makedonije oziroma Srbije in Slovenije ter vodstvo Črne gore z vodstvom Srbije in Slovenije. Omenjeno pobudo je dalo predsedstvo SFRJ že pred časom, vendar pa je potem niso uresničili.

Predsednik predsedstva SFRJ Raif Dizdarević je ob tem predlagal, »naj se v primeru, če se, denimo, ne bi mogli sestati vodstvi Srbije in Slovenije, sestanejo vsaj skupine iz partijskih vodstev, saj je treba sedanje razmere nemudoma spremeniti.«

»Preveč smo se zapletli v medsebojne nesporazume, v katerih se izčrpavamo, postajamo nestrpni in celo sovražni. Mislim seveda na spored med vodstvi v posameznih republikah in pokrajinah. S tem so v nekaterih okolišjih obsedeni v tolikšni meri, da nimajo časa za boj zoper vse tiste sile, ki skušajo razvoj družbe preusmeriti v druge točke. Tem puščamo preveč prostora, med njimi iščemo zaveznike, zlasti ko gre za nacionaliste v politiki,« je dejal Raif Dizdarević.

NEUMSKI EPILOG

Vsa nenamensko uporabljena posojila za gradnjo vil v Neumu bodo revalorizirali. Po prvih ocenah bi lahko vrednost enega samega takega posojila povečali celo na 5 milijonov dinarjev.

To je izjavil guverner Narodne banke Bosne in Hercegovine dr. Obrad Piljak, na delovnem dogovoru z javnim tožilcem BiH Nurijo Hadžićem, družbenim pravornilcem samoupravljanja te republike Ljubomir Zorićem in njunimi sodelavci. Obravnavali so sklepe republiške skupščine, sprejete v zvezi z afero Neum, da bi jih enotno izvajali.

Po besedah dr. Piljaka je republiška narodna banka zbrala vse podatke o posojilih za neumske vile, zdaj pa se pripravljajo, da bodo preverili še vsa druga posojila za zidavo stanovanj. Kmalu bo pripravljena enotna metoda za ugotavljanje revalorizacije posojil za neumske vile. Uporabili jo bodo pri vseh tistih, ki so posojila uporabljali nenamensko oziroma ki so imeli stanovanja, graditi pa so si počitniške hiše.

Metoda predvideva revalorizacijo nenamenskih posojil povprečno za tri do pet milijonov dinarjev, kar je odvisno od višine posojil.

Hadžić je dejal, da ima vsako posojilo svojo »osebno izkaznico«, in če posojiljemalec ne bo sprejel revalorizacijske metode, bo proti njemu stekla nadaljnja zakonska procedura. Kdo so uporabniki posojil, ki niso bila uporabljena namensko, bo pisalo v posebni informaciji; kot pričakujejo, jo bo prihodnji teden pripravila Narodna banka Bosne in Hercegovine.

MURSKA SOBOTA — Na seji centralnega delavskega sveta delovne organizacije Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota so obravnavali zahteve delavcev delovne enote Žaga Lendava, ki so, kot smo poročali v prejšnji številki, pred dvema tednoma prekinili delo in zahtevali za 100 odstotkov višje osebne dohodke. Na seji delavskega sveta pa so ugotovili, da imajo nizke plače ne le v Lendavi, ampak v celi delovni organizaciji, zato so sprejeli sklep o 25-odstotnem povečanju. Za toliko bodo plače višje od 1. januarja naprej. Hkrati so spremenili nekatere planske akte, kajti, če bodo hoteli iti v korak z draginjo, torej povečevati osebne dohodke, bodo morali ustvariti tudi večji dohodek.

LENDAVA — V lendavski občini je ta čas 280 obrtnikov in približno toliko delavcev, zaposlenih pri njih. V petek so na letnem zboru ugotovili, da se je ob prehodu iz starega v novo leto število obrtnikov znižalo za 20, vendar so vmes predvsem objektivni vzroki (obratovalnice so prenehale delovati zaradi upokojitve, preselitve ali pa zaradi preusmeritve v drugo dejavnost). Na zboru so sprejeli sklep, da do 31. marca ne bodo vodili novih poslovnih knjig, ker gre za podvajanje podatkov. Govora je bilo tudi o obrtnih conah v krajevnih skupnostih, zlasti pa v Lendavi, kjer bi radi navdušili vsaj 10 obrtnikov za gradnjo, vendar ti ne kažejo pravega interesa. Obrtniki so ugodno sprejeli tudi sporočilo svojega vodstva, da jim za gradnjo obrtniškega doma ne bo treba nič prispevati, kajti stanovske prostore bodo uredili v bivši občinski zgradbi. Tam bodo (po preureditvi) tudi poslovni prostori obrtne zadrage Lindau.

MURSKA SOBOTA — Svet za življenske in delovne razmere pri frontni organizaciji je razpravljal o spremembah in dopolnitvah statuta Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Podprli so predloge za racionalizacijo služb in delegatskega sistema ter menili, da je dobro, da se pokojnine sproti valorizirajo, tudi starostne kmečke.

O spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu pa je največ besedi namenjenih participacijam, pa čeprav bi morali povedati kaj tudi o spremembah v zagotovljenem programu zdravstvenega varstva.

MURSKA SOBOTA — Na seji predsedstva medobčinskega sveta zveze sindikatov za Pomurje so največ časa namenili aktivnostim za uresničevanje sindikalne liste. Gre za zelo pomemben sindikalni dokument, s katerim naj bi delavcem omogočili razne ugodnosti. V tej zvezi je tudi politika delitve osebnih dohodkov v letu 1989, pri čemer slovenski sindikati predlagajo najnižji osebni dohodek 700 tisoč dinarjev, zagotovljeni pa 490 tisoč dinarjev. Govora pa je bilo tudi o drugih aktivnostih pomurskih sindikatov, kot so izvolitev člana predsedstva SFRJ iz SRS, seminar o presežkih delavcev in srečanje samoupravljalcev »Rdeči prapor«.

LENDAVA — Popis prebivalstva leta 1991 bo preizkusni kamen narodnostne politike v Sloveniji, so menili na seji predsedstva sisa za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti, zato se bo potrebno nanj dobro pripraviti. Pri organizaciji popisa na narodnostno mešanem območju bi moral sodelovati tudi sis.

Na seji so spregovorili tudi o temah, ki jih bodo letos obravnavali. To pa so: gospodarski razvoj narodnostno mešanega območja, dvojezičnost v združenem delu, raziskovalno delo in kulturni razvoj narodnostne kulture.

Člani predsedstva so se seznanili tudi s programom gostovanja v Zalaegerszegu. Konec marca naj bi se tam predstavili pripadniki madžarske narodnosti. Prireditev pa ne bo samo kulturna, ampak bo vključevala tudi druga področja. Njen namen je tudi ta, da se Slovenija bolje spozna in tudi poveže z zaisko županijo.

MURSKA SOBOTA — Na seji izvršnega sveta so namenili največ pozornosti nekaterim vprašanjem s kmetijskega področja. Gre za odredbi o preventivnih cepljenjih in pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede v letu 1989 ter o uresničevanju stališč in sklepov o živilsko-predelovalni industriji. Poleg tega so razpravljali o samoupravnem sporazumu o ustanovitvi Poslovno-informacijskega centra za drobno gospodarstvo v Pomurju, financiranju krajevnih skupnosti in osnutku programa izvršnega sveta v letošnjem letu.

GORNJA RADGONA — V petek, 20. januarja, se je sestel Svet za proučevanje delitve po delu in rezultatih dela pri Občinskem svetu Zveze sindikatov Gornja Radgona. Seznanili so se s stanjem na področju osebnih dohodkov in s politiko osebnih dohodkov v letu 1989, prav tako pa z uresničevanjem sindikalne liste.

MURSKA SOBOTA — Izšla je letošnja prva številka Informacij, glasila OK ZKS, ki jih je pripravila komisija za informativno-propagandno dejavnost in spremljanje tujih idejnih vplivov. Na 20 straneh obsežnega gradiva so objavljena številna poročila s seji, nato je govor o analizi opravljenih sestankov v OO ZK in nekaterih predlogih za način dela občinskega partijskega komiteja. V rubriki Aktualno pa je dana posebna pozornost srečanju komunistov-jubilantov, dnevu Komunističnega sekretarja predsedstva CK ZKS Živka Pregla v Potrošniku in SDK, kakor tudi o idejnopolitičnem usposabljanju, kateremu namenljajo veliko pozornost v organih za notranje zadeve.

do tedna

ABC POMURKA — INTERNA BANKA, O. SUB. O., M. SOBOTA, LENDAVSKA 11

objavljajo v skladu z določili svojih samoupravnih aktov prosta dela in naloge

Svetovalca za dela finančne in računovodske narave.

Dela in naloge se objavljajo za nedoločen čas, kandidati pa morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- dokončana višješolska izobrazba finančno-računovodske usmeritve.
- 5-letne delovne izkušnje pri opravljanju finančnih in računovodskih del.

Kandidati naj prošnje z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljejo v 8 dneh na naslov: ABC POMURKA — Interna banka, M. Sobota, Lendavska 11. Izbira kandidatov bo opravljena v roku 14 dni po objavi.

MEDTOZDOVSKI PRAH

Možje akcije so se pred leti spomnili, da bi bilo dobro tozdirati delovne organizacije. In delovne organizacije so se (moralne) razdrobiti v tozde, ker so tako menili možje akcije in jim seveda ni prišlo na pamet, da bi posebej vprašali stroko in prisluhnili pesimističnim napovedim. Tudi ta akcija jim je bila potrebna, saj drugače ne bi bili možje akcije.

Akcijo so ocenili kot zelo uspešno, saj so dobili toliko in toliko tozdvov in vsega, kar je bilo potrebno zraven (na primer več administracije), tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu.

Čas je prinesel menjavo mož, ki pa so jim bile spet potrebne akcije. In ker so zvedeli, da so predhodniki pri akciji tozdiranja zgrešili, so se odločili, da bodo šli v novo akcijo uklinjanja tozdvov. Predhodniki so torej s tem, ko se niso imeli časa ozirati nazaj, saj so bili že v drugi akciji, pripravili teren za novo akcijo novih mož.

Tudi zdravstvo v Pomurju so tozdirali, čeprav je nesmiselno, če vemo, da je zdravje eno samo in edino za človeka.

Med tozdi Pomurskega zdravstvenega centra je (tudi zaradi tozdiranja) zrasla visoka pregrada, skovana iz medsebojnih očitkov, nevoščljivosti, nezaupanja, pa tudi zaradi denarja, vrednotenja ene stroke nad drugo. Usedline v medtozdvovskih odnosih se je v času tozdvovske zgodovine nabralo že za prst na debelo in ni videti, da bi postala kaj tanjša. Na to zapraseno pot, od splošnega zdravstva do bolnice, od oddelka do oddelka, pa mora iti človek s samo enim zdravjem in eno željo, da bi ozdravel. In mnogo lažje in enostavneje bi mu bilo, če bi bila pot čista in ravna.

Novi zakon o zdravstvenem varstvu bo v slovenskem zdravstvu še visoko dvignil prah, da pa bi tudi tega, ki se je nabral od tozda do tozda Pomurskega zdravstvenega centra, pa težko verjamemo.

Majda Horvat

Pogovor s komunisti Rogašovec

Kriza je že v ljudeh samih

Občinski komite Zveze komunistov v Murski Soboti je letos uvedel v svojih metodah dela nekatere novosti, s katerimi želi pritegniti k sodelovanju čim več članov. Ena od takih oblik so tudi pogovori v posameznih krajevnih središčih soboške občine, kjer se seznanjajo z aktualnimi družbenopolitičnimi in gospodarskimi razmerami. Ti pogovori pa niso namenjeni le komunistom, ampak tudi drugim občanom, ki jih zanimajo omenjene teme. Organizirali bodo tudi tematske pogovore in srečanja s komunisti v OO ZK v delovnih kolektivih.

Prvi tak pogovor s komunisti in predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij je bil sredi minulega tedna v osnovni šoli Rogašovec. O reformah gospodarskega in političnega sistema ter o prenovi ZK so jim uvodoma spregovorili predsednik OK ZKS, Ferdo Pihlar, ter sekretar in izvršna sekretarka predsedstva OK ZKS, Boris Stefanec in Vlasta Veron. Zatem se je razvila živahna večurna razprava, v kateri ni manjkalo tudi kritičnih poglobov na sedanje razmere pri nas. Edvard Mihalič, ki je hkrati predsednik sveta KS, je menil, da je kriza že v ljudeh samih, ki zaenkrat v prizadevanjih družbe in družbenopolitičnih organizacij ne vidijo zagotovila, da se bomo kmalu izkopal iz sedanjih težav. »Predvsem pa ne vidijo, kako bi lahko sami prispevali k izhodu iz kriznih razmer. Kriza bi lahko bila mnogo bolj občutna pri delavcih; teh imamo na na-

šem območju nad 400, vendar so le redki med njimi takšni, ki so samo delavci. Rešuje nas bližina meje in zaposlovanje v sosednji Avstriji; pa najsi bo redno ali sezonsko. Če je izhod resnično v izvajanju treh reform, potem bi to morali narediti čimprej, ker sedaj preveč govorimo, premalo pa drugače delamo.«

Tudi drugi razpravljalec, Marjan Simon, ki je predsednik KK SZDL, je bil dovolj konkretni. »Opaža se, da je naša samouprava preobširna in balastna, hkrati pa dobro vemo, kako nam ne deluje delegatski sistem. Težave so že pri evidentiranju delegatov, saj težko dobimo koga za prevzem funkcije, ker ljudje nimajo več zaupanja. Po drugi strani pa te v podjetju vprašajo, zakaj nisi poslal delegata na sestanek delegacije. Pravijo, da je osnova vsega dela, s čimer se popolnoma strinjam, ker bomo le na ta način nekam prišli.« Predstavnik bor-

čevske organizacije Štefan Lajnšček, pa se je hudoval nad neizvajanjem kongresnih in drugih sklepov. Po njegovem zato ni čudno, da sta partija in Socialistična zveza izgubili zaupanje. Podobnega mnenja je bil Marjan Novak, ki pravi, da bi ob učinkovitejšem sistemu, ki bi stvari ostro postavil na svoje mesto, hkrati pa bi bile partijske kazni strožje, v določenih razmerah narod bolj poslušal svoje predstavnike. »Danes pa imamo toliko moralnega plevela, ki nas vse skupaj tare!«

Na koncu pa so prisluhnili še glas iz združenega dela. Direktor rogašoveškega Liva, Viktor Vild, poudarja: »Če se hočemo vključevati v svetovni trg, o čemer imamo že polna usta, potem moramo vedeti, kaj vse nas tu čaka, da bomo bistveno več in bolje delali. Mislim, da smo v našem kolektivnu najbolj bogati s kadri, saj jih ima tri črti ustrezno kvalifikacijo, veliko pa smo naredili tudi na razvojnem področju. Gledamo dolgoročno, zato smo prepričani, da bodo prišli boljši časi. Opozoril pa bi na problem pripravnosti, ki ga vsi mladi ne morejo opraviti, kar je katastrofa te generacije, ki ni za to nič kriva. Zato naj partija vpliva, da ti ljudje resnično pridejo do poklica povsod tam, kjer so za to možni.«

Milan Jerše

ODMEV S KONICE SOZDA ABC POMURKA

Predsednik prevzel projekt

»Že sredi decembra sem osebno poskrbel za nakazilo okrog 18 milijonov dinarjev za izvedbo nekaterih projektov nalog in že najmanj štirikrat smo se namensko dobili z najodgovornejšimi predstavniki zadrug in drugih kmetijskih organizacij.« nam je v ponedeljek sporočil prvi človek sozda ABC Pomurka Gusti Grof.

Gre v bistvu za njegovo pojasnilo k sestavku Javna zahvala, ki ga je v zadnji številki v rubriki Inovacije objavil naš časnik. Na udaru se je namreč znašla raziskovalna naloga Ekološka optimizacija in energetska racionalizacija družinske kmetije, usmerjene v proizvodnjo mleka, katere nosilca sta strokovnjaka z Živnorejso-veterinarskega zavoda v Murski Soboti Slavko Švenda in Ludvik Lazar. Ker sta nam potožila, da morata za izvedbo tega izrazito veddisciplinarnega in temu primerno zahtevnega projekta dobesedno prositi vbojame, je tudi prišlo do izzivalno našpičene Javne zahvale.

Raziskava Ekološka sanacija in energetska racionalizacija specializirane družinske kmetije v okviru preustroja pomurskega gospodarstva — kar je bistveno širše od prvotnega naslova — je očitno v tolikšni meri širokopotezna in vsestranska, vključuje na-

mreč kovinarje, energejičke, ekološke, strojnike in druge, da je ne bo preprosto izpeljati. Postavlja skratka vprašanje novega razvojnega vzorca murske dežele, ki predpostavlja manjšo porabo energije, zagotavlja čisto okolje in odpira nova delovna mesta. Tako zasnovan alternativni ekološko-energetski scenarij je ne-

sporno vreden širšega razmisleka in podpore javnosti in v tem smislu tudi kaže jemati odmev predsednika KPO sozda ABC Pomurka Gustija Grofa.

Morda se še kdo spomni, da je bila zadevna raziskovalna naloga dokaj podrobno javno predstavljena že novembra lani (v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti), zvedeli pa smo še, da jo nameravajo v okviru pomurskega društva za varstvo okolja v drugi številki glasila Zeleni list širše publicirati.

B. Žunec

Tudi ob nedeljah

Na zadnjem skupščinskem zasedanju v letu 1988 so zbori SO Gornja Radgona sprejeli tudi dopolnitve odloka o odpiralnem času oziroma poslovnem času trgovin.

Odlok je začel veljati 20. januarja 1989, z njim pa je tudi določeno, da mora biti tudi ob nedeljah (od 7. do 11. ali od 8. do 12. ure) odprta ena od samopostrežnih trgovin v Radencih in Gornji Radgoni. Vrstni red dežurnih trgovin in odpiralni čas bodo s sporazumom določile trgovske organizacije Mercator Slova, Tima in Emona Market. Potrošnikova trgovina v hotelu Radin v Radencih, kjer prodajajo časopise, spominke in drugo blago, ki ga kupujejo gostje, bo od slej odprta neprekinjeno od 8. do 19. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 8. do 12. ure.

Bencinska črpalka v Gornji Radgoni bo odprta vse dneve od 6. do 20. ure, po 15. juniju pa od 6. do 22. ure. V Radencih je črpalka odprta od 6. do 20. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 14. ure. Ko je promet prek mednarodnega mejnega prehoda v Gornji Radgoni povečan, sta obe črpalni dolžni prilagoditi odpiralni čas potrebam.

bpp

IVO LAŠIČ — PREDSEDNIK MS ZRVS ZA POMURJE

ZRVS ena najbolj stabilnih organizacij

Pred kratkim je bil za novega predsednika Medobčinskega sveta Zveze rezervnih vojaških starešin za Pomurje izvoljen Ivo Lašič iz Ljutomera. Z njim smo se pogovarjali o delu in usmeritvah Zveze rezervnih vojaških starešin, ki ima zlasti pomembne naloge na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, uveljavlja pa se tudi na drugih področjih.

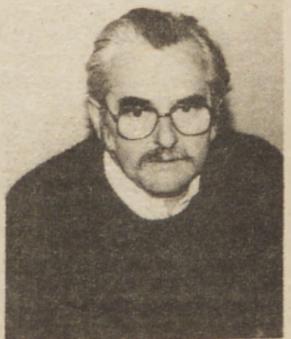
— Kakšna je vloga ZRVS v sedanjih zaostrenih družbenopolitičnih razmerah pri nas?

»ZRVS je sestavni del SZDL in znotraj nje aktivno deluje zlasti na področju SLO in DS. V sedanjem trenutku je najpomembnejše, da obdržimo enotnost. Starešine se moramo zlasti angažirati pri ustvarjanju in usmerjanju stališč na področju SLO in DS, razvijanju obrambne kulture in nadaljnega razvoja obrambne sposobnosti vseh dejavnikov.«

— Ena od pomembnih nalog organizacije je usposabljanje rezervnih vojaških starešin. Kako uresničujete te naloge?

»Usposabljanje članstva je zares naša najpomembnejša naloga, saj se lahko le vsestransko usposobljeni rezervni vojaški starešina uspešno vključuje in opravlja zahtevne naloge na področju SLO in DS. Usposabljanje poteka prek predavanj, prikazovanj tehnike, taktično-orientacijskih pohodov, dela v skupinah, seminarjev in preverjanja znanja. Pri tem uporabljamo najodobnejše metode in sredstva. Prizadevamo si tudi usposabljanje po strokah. Rezervni vojaški starešine pa se tudi redno seznanjajo z aktualnimi političnimi in vojaškimi

dogodki doma in v svetu. Tudi odziv na usposabljanje našega članstva je zelo dober.«

— Deljena so mnenja o tem, kdo naj bo nosilec usposabljanja, občinske ali krajevne organizacije ZRVS. Kaj menite o tem?

»Dileme ni. Nosilec je občinska konferenca, ki strokovno pripravi gradivo, organizira predavatelje in sredstva, krajevne organizacije pa organizirajo in izvajajo usposabljanje. Pri usposabljanju je potrebno zagotoviti strokovnost, ki pa je

v krajevnih organizacijah ne bi mogli zagotoviti.«

— Rezervni vojaški starešine naj bi se usposabljali tudi sami. Kako je s strokovno vojaško literaturo. Ali je ta zagotovljena?

»Najbolj razširjena vojaška literatura med članstvom je revija Naša obramba, ki je kakovostna, nanjo pa je naročeno okrog 80 odstotkov članstva. Nekateri so naročeni tudi na armadna glasila.«

— Kakšen pa je program letošnjega usposabljanja. Čemu bo dan poseben poudarek in kako ga boste izvajali?

»Letošnji program usposabljanja rezervnih vojaških starešin je v določenih delih enoten za celotno državo. Sicer pa je poudarek na vojaškem usposabljanju za vodenje manjših taktičnih enot v boju v zaledju sovražnika. Veliko pozornost pa bomo namenili tudi idejnopolitičnemu usposabljanju. Ne zanemarjamo pa tudi družbenega življenja. Tako načrtujemo, da si bomo ogledali tehnični zbor v Mariboru, organizirali razna strelska tekmovanja, taktično-orientacijski pohod, tovariška srečanja in podobno. Ti programi so različni in prilagojeni potrebam krajevnih organizacij in občin.«

— Struktura rezervnih vojaških starešin ni najboljše in se slabša. Kako skrbite za kadrovanje mladih v šole rezervnih oficirjev oziroma vojaške šole?

»To je naša stalna naloga. Pri tem imamo tudi lepe uspehe, saj imamo v slovenskem merilu največ kandidatov. Nekaj težav pri usmerjanju mladih v šole za rezervne oficirje pa je v zadnjem času zaradi sluzenja vojaškega roka po končani srednji šoli ne pa po končani višji ali visoki šoli. Izkoriščamo vsako priložnost, da mlade seznanjamo z možnostmi za vojaške šole in šole rezervnih oficirjev. Ena od oblik za to so tudi šolski krožki in obrambni dnevi na šolah. Vseeno pa s stanjem nismo zadovoljni in nas pri tem čaka še veliko dela.«

— Kakšno pa je sodelovanje ZRVS z drugimi obrambnimi strukturami?

»Naša organizacija dobro sodeluje z vsemi obrambnimi strukturami, zlasti s teritorialno obrambo in sekretariati za ljudsko obrambo pri skupščinah občin. Sodelujemo tudi z družbenopolitičnimi organizacijami in društvi. Sicer pa se rezervni vojaški starešine uveljavljajo tudi v vseh drugih okoljih, kjer živijo in delajo.«

— Tako kot vse družbenopolitične organizacije naj bi se tudi ZRVS posodobila. Kaj predlagate za njeno učinkovitost?

»ZRVS je ena najbolj stabilnih organizacij v Sloveniji in tudi v Pomurju. Sledimo dogajanju in se nenehno prilagajamo potrebam časa. Tako tudi letos predvidevamo spremembe v organiziranosti. Iz večjih krajevnih organizacij nameravamo ustanoviti več osnovnih organizacij in tako delo čimbolj približati članstvu. V ta namen tudi pripravljamo spremembo statuta. Predlagam pa, da na letnih konferencah vključijo v vodstva čim več mladih in novih kadrov, ki so sposobni in voljni delati.«

Feri Maučec

Somrak in svit »obljubljene dežele«

Ne vemo, kolikšne moči in kakšne sposobnosti skriva v sebi vsako živo bitje. Niti ne slutimo, kaj vse zmoremo. Smo in odidemo, in nikdar ne zremo, kaj vse bi lahko bili in storili. (Ivo Andrič)

Novembra lani smo se v pričujoči rubriki (ponovno) dotaknili nam lastnega t. i. bega možganov. Privoščili smo si celo objavo (nepopolnega) seznama doktorjev znanosti iz soboške občine, ki je naletel na različne odmeve. Bilo je to v času, ko smo lahko v partijskem tedniku Komunist zasledili pobudo problemske konference ZK Slovenije, da bo »predsedstvo CK ZK Slovenije preko svojih delegatov v organih SZDL sprožilo pobudo, da se v letošnjem letu prek ustreznih institucij organizirano dopolni pregled aktivnosti in dela vrhunskih strokovnjakov in ustvarjalcev — Slovencev, ki živijo in delajo v tujini, in z njimi vzpostavi ustvarjalno sodelovanje. Koordinacija vseh aktivnosti naj bi potekala v RK SZDL.« Na vprašanje, kako se omenjena pobuda uresničuje, sta bila dana dva odgovora. Prvi se glasi: »Sledimo tej pobudi. Veliko tega je že opravljeno, saj je delovna skupina pri predsedstvu

inovacije

zaprav tretji izdelovalec v državi — najmanjši! — ki je skušal sejalnico prodati in se prebiti na jugoslovansko tržišče. To tržišče pa je znano po lokaliziranih, po svojih posebnostih in zlasti po tradicionalni konzervativnosti. Kako smo sploh zasnovali preboj? Na najbolj naprednih kmetih oz. gospodarjih po večjih jugoslovanskih vaseh. Dajali smo jim sejalnice v poskusno uporabo, jim posredovali nasvete in podobno. Šele, ko se je uveljavila pri njih — ponavadi so ti zglede vsem drugim, pri katerih tudi zbuja zavist — se je udomačila. Tako so v okolici Beograda in Zemuna območja, kjer je v eni vasi čez 180 sejalnic, pri čemer ni praktično nobene konkurenčne.

Zanimalo nas je, kako je bilo s prebojem oz. prodorom na tuje. Tukaj se namreč pokaže, koliko je izdelek vreden, koliko je sposoben kosati s konkurenco. Kalamar: »Ogromne količine prodamo na Češkoslo-

Vedno več je takšnih, ki postavljajo to vprašanje. Postavljali so si ga tudi člani komisije za narodnosti slovenske skupščine, ko so obravnavali teze zakona o uradni rabi jezikov narodnosti Jugoslavije. Iz ust razpravljalcev je bilo slišati marsikatero pikro na račun zakona, ki ga hoče federacija dobesedno vsiliti republikam. V zvezni skupščini so o tem zakonu namreč razpravljali že lani. Takrat se je Slovenija predlogu ostro uprla, toda očitno je družbeni trenutek tak, da nobena rešitev ni dobra, če je ne ureja federacija. Pri tem nikogar ne zanima, če predlagane rešitve omejujejo pravice narodnosti.

Tako se bo predlog zakona kmalu ponovno znašel na klopeh zvezne skupščine. Konec januarja naj bi ga obravnaval njen zvezni zbor.

Zakaj sploh pa je omenjeni zakon sporen in je, kot so povedali

množi razpravljalci, sramota naše tako notranje kot zunanje politike? Način in pogoji uradne rabe jezikov narodnosti naj bi bili »v odvisnosti od številčnosti in zgoščenosti pripadnikov posameznih narodnosti na območjih, kjer živijo...« (9. teza). To preštevane narodnosti pa je skregano z našo dosedanjim politiko in tudi z marsikaterim mednarodnim dokumentom, ki ga je podpisala Jugoslavija. Za Slovenijo in njeno narodnostno politiko bi to pomenilo korak nazaj. Tudi v Beogradu bi se namreč morali zavedati, kakšna je bila naša dosedanja politika. Večkrat smo obsojali raznarodovalno politiko italijanskih in avstrijskih oblasti do naših manjšin v teh dveh državah, sedaj pa sami počnemo isto. Gre pravzaprav za romunicacijo naše politike, so menili nekateri člani komisije. To nakazuje tudi to, da so v razlagi tež omenjene tudi rešitve podobne-

ga problema v drugih državah. Med njimi sta tudi Romunija in Bolgarija.

Federacija hoče torej tudi na tem področju omejiti pravice in suverenost posameznih republik oziroma narodov. Ob takem položaju, ko se kratijo pravice narodom, je potem toliko lažje to početi z narodnostmi. Sedaj se torej vidi, da narodnosti niso subjekt, ampak objekt, s katerim baranta vsak, kakor hoče. Temu se bo morala Slovenija odločno upreti. V razpravo bi se morali bolj vključiti tudi nosilci družbe-

nopolitičnega življenja v republiki, poleg tega pa naj bi omenjeni zakon obravnavali tudi vsi trije zbori slovenske skupščine.

Člani komisije so se tudi seznanili s predlogom zakona o enotni uporabi zastav narodnosti. Tudi ta predlog se je pojavjal že lani. Slovensko mnenje je bilo, da ni potrebno na tem področju ničesar spreminjati, toda sedaj se bo vendarle potrebno odločiti, kaj je bolj jugoslovansko: grb, zastava ali zvezda. Simbol, ki bo potem »vkomponiran« v zastave narodnosti.

S. Eöry

Člani komisije so se seznanili s položajem soboškega radia, predvsem s problemom delitve frekvence med slovenskim in madžarskim programom. RTV Ljubljana bo poslala stališča z zahtevo, da dobi madžarski program čimprej svojo frekvenco in da se rešijo tudi nekatera druga nerešena vprašanja, ki ovirajo razvoj narodnostnega radijskega programa. Podpirajo tudi predlog, da bi financiranje tega programa postopno prešlo na RTV oziroma sredstva, ki jih le-ta dobi iz uročnine.

S političnim pluralizmom do večje demokracije

Hočeš nočeš dobivajo politični pluralizem in z njim povezana razmišljanja o ustanavljanju različnih zvez, združenj in interesnih skupin v današnjih razmerah gotovo nove razsežnosti. Politični pluralizem je vsaj v naši republiki stvarnost, mimo katere ne moremo iti. Predvsem pa ne v Socialistični zvezi kot najširši fronti organiziranih socialističnih sil v družbi, ki omogoča uveljavljanje številnih interesov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Naša družba je pluralistična, zato obstajajo idejne, politične in ideološke razlike, ravno Socialistična zveza pa je prostor za sprejemanje vseh utemeljenih mnenj, s čimer je storjen bistven korak k nadaljnji demokratizaciji celotne družbe. Seveda pa se mora SZDL tudi opredeljevati do programov različnih zvez. Merilo za sprejem v silo demokratičnega loka pa so lahko edinole spoštovanje ustave, samoupravnih socialističnih odnosov in nevrščene politike.

Ne moremo si zatiskati oči, da so bili ob ustanavljanju Slovenske kmečke zveze, Socialdemokratske zveze in Slovenske demokratske zveze različni naklonjeni pogledi in bojazni, ali se ne bodo le-te kmalu izrodile v posamezne politične stranke. Takoj pa je treba pripomniti, da ustanavljanje novih zvez in organizacij še ne vodi nujno v večstrankarski sistem. Stališče je jasno: smo za nestransko politični pluralizem, pri čemer je Socialistična zveza pomemben servis ljudi. To pa seveda terja spremembe v političnem sistemu, zlasti v SZDL, da bi se lahko odzivala času. Te spremembe morajo v prvi vrsti omogočiti sodelovanje največjega števila prebivalstva v političnem življenju. Vsekakor pa nikjer ne bi smeli preprečevati ustanavljanja novih organizacij, ampak bi ta proces demokratizacije odnosov celo spodbujali. To naj bi omogočilo tudi predvideno sprejetje zakona o združevanju občanov.

Znano je, da je pluralizem vsak nauk, ki temelji na množstvu načel, prvin ali področij stvarnosti, v politični znanosti pa je med drugim tudi oznaka politične ureditve, v kateri se politične odločitve oblikujejo pod vplivom večjega števila političnih subjektov. V političnem sistemu SFRJ pa imamo na družbeni delitvi dela zasnovani interesni pluralizem kot eno bistvenih značilnosti političnega življenja. In prav za naš poseben socialistični sistem je značilno, da globalne družbene spremembe vplivajo na vrsto interesnih skupin ter na njihove oblike in možnosti uveljavljanja. Nedvomno so v tej zvezi zelo odmevne besede predsednika predsedstva CK ZKS, Milana Kučana, zapisane v nedavnem intervjuju za zagrebški časopis Oko. Po njegovem mnenju glede pobude o ustanovitvi Slovenske demokratske zveze in Socialdemokratske zveze niso najbolj pomembni nazivi. »Pomembno je dvojje — prvič: odnos teh subjektov nove politizacije do temeljnih opredelitev naše družbe, do njenih ustavnih temeljev: do socializma, nacionalnega vprašanja, SFRJ, do samoupravljanja, družbene lastnine in položaja de-

lavca. S tega vidika so nekatere pobude in programske točke nedvomno sporne, vsaj tiste, ki niti ne omenjajo socializma in samoupravljanja, družbene lastnine in tiste, ki SFRJ razumejo kot pogodbeno skupnost itd. In drugič: njihova programska in organizacijska vezanost v SZDL, v njen pluralni politični prostor. Ni dovolj, oklicati se formalno za del SZDL in tako legalizirati svojo aktivnost. Odločilna je ocena skladnosti programskih postavk s politično-programskimi načeli SZDL. Te pobude ne smejo voditi v splošno politično polarizacijo glede konkretnih alternativ družbenega, posebno gospodarskega razvoja.«

Prav gotovo pa si ne bomo nič pomagali, če bomo histerično in apriorno kričali zoper strankarski pluralizem, saj je v programu ZKJ jasno zapisano, da za komuniste ni problem ali večpartijski ali enopartijski sistem; oba sta lahko realnost določene obdobja socialističnega razvoja v raznih deželah. Enako velja za zagovornike strankarskega pluralizma, ki vpijejo zoper ZK, hkrati pa mirno gledajo na lastne pomanjkljivosti ali celo poskušajo preprečevati, da bi za razveval naš nestransko pluralizem. Pri tem je torej vprašanje strank vendarle drugotno, osnovno in res pomembno pa je vprašanje političnega pluralizma, ki bo dovolj odprt za demokratično izražanje različnih pogledov. Ali, kot so zapisali na 23. seji CK ZKS: »Domisliti moramo pravila ravnanja, ki bodo omogočala organizirano izražanje samoupravnega in političnega pluralizma, argumentirano soočanje, tekmovanje idej in programov, boj za večino v SZDL in družbi ter na tej podlagi odločilen vpliv v skupščinskem sistemu.«

Milan JERŠE

KAKO Z NADARJENIMI UČENCI

Kako odkriti posebej sposobne učence (nadarjene), spremljati njihov razvoj, jih spodbujati in jim pomagati? V večini evropskih držav (tudi vzhodnih) so v ta namen ustanovili posebna društva, v Jugoslaviji ga še nimamo.

V Pomurju je več ali manj to prepuščeno strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje, ki poizkuša pritegniti tudi šolske svetovalce, delavce, pedagoge, vodje poklicnega usmerjanja, vodje izobraževalnih ustanov, kadrovske delavce v združenem delu in druge. V ta namen so v petek organizirali v Murski Soboti tudi celodnevni seminar, na katerem so sodelovali priznani strokovnjaki, ki se ukvarjajo s temi vprašanji.

Profesor dr. IVAN KOREN iz Siska je udeležencem spregovoril o teoretičnih izhodiščih nadarjenosti. Med drugim je dejal, da nadarjeni učenci niso nujno tudi kreativni. Odkrivajo jih z opažanji njihovih učiteljev in staršev, pobude pa lahko prihajajo tudi iz raznih društev ali organizacij, kjer takšni učenci sodelujejo. Njihovo nadarjenost pa sicer preverjajo z različnimi testi. Ni dovolj, če je nadarjen le učenec, ampak mora tudi učitelj imeti sposobnosti, da takšne učence odkrije in jih spodbuja, jim da nekaj več od povprečja. Po mnenju dr. Korena je ena izmed lastnosti takšnega učitelja tudi smisel za humor.

Na seminarju pa so spregovorili tudi o praktičnih izkušnjah z nadarjenimi učenci na Srednji naravoslovno-matematični šoli v Ljubljani in pri štipendiranju nadarjenih v Sloveniji.

Ali imamo nadarjene učence tudi v Pomurju? Seveda. V osnovnih in srednjih šolah so jih v letu 1986/87 evidencialno okrog 220, med njimi jih je potem uspešno prestalo dodatno preizkušnjo (teste) 142, 137 pa jih je prejelo štipendije. Da bi te nadarjene posameznike uspeli neposredno povezati z delovnimi organizacijami, pa smo ostali v glavnem le pri poizkusih. Ker štipendije prejema tudi takšni, ki izhajajo iz dokaj dobro stoječih družin, se mnogi sprašujejo, ali je to prav. Mnenja smo, da bi štipendiranje nadarjenih učencev res morali urediti nekoliko drugače.

Predvsem naj bi namenjali sredstva za nakup strokovne literature, razne opreme za šolske laboratorije, strokovne seminarje ipd., ne pa dajati mladim denarja tako rekoč na roko; razen v tistih primerih, če se drugače ne bi mogli šolati (iz socialno ogroženih družin). Zato pa je potrebno spremeniti samopravni sporazum o štipendiranju.

Jože Graj

V prenovljenem sindikatu odločilnejša vloga članstva

Predolgo smo »lakirali« zadeve, kot da je vse v najlepšem redu in da ni potrebno ničesar spreminjati. Zato se čedalje bolj srečujemo z različnimi pogledi na delo in vlogo sindikata, ki se mora bolj obrniti k svojemu članstvu. Tega se nadvse dobro zavedajo tudi v Pomurju, saj zdajšnje razmere terjajo drugačen sindikat na vseh ravneh; od osnovne organizacije navzgor. Pa če to nekateri želijo ali ne! To pomeni v praksi, da se sindikat poslej ne bo ukvarjal le z ožimi sindikalnimi vprašanji, ampak bo aktiven subjekt pri odločanju o vseh bistvenih problemih družbenega življenja.

Nedvomno je v teh zaostrenih razmerah težko delati tudi v sindikatih, saj je nezadovoljstvo delavcev precejšnje. Med njimi je čutili zaskrbljenost o tem, kaj prinašajo gospodarske in politične spremembe. Pa najsi gre za gospodarstvo ali za družbene dejavnosti. Brez dvoma pa so za uspešnejše delovanje pomurskih sindikatov bistvenega pomena tudi tri reforme, saj bo od njihove uresničitve v marsikaterem odvisen položaj te delavske organizacije. Njeni pred-

stavniki se zelo dobro zavedajo resnosti vprašanja, ko je treba vsakemu delavcu, ki izgubi delo zaradi ukinitve tozda, zagotoviti ustrezno socialno varnost. Tu sindikat ne bo popustil — je bilo zadnje čase velikokrat slišati. Zavedajo se namreč, da gre za nadvse resne zadeve, ki se bodo stopnjevale iz dneva v dan tudi s tehnološkimi presežki delovne sile.

Ob realnem upadanju osebnih dohodkov, ki je bilo konec minuloga leta v Pomurju 13-odstotno, je upravičena zahteva pomurskih sindikatov, da ne morejo več pristajati na njihovo nadaljnje zniževanje. Bitka za realnejše vrednotenje dela je zdaj gotovo v ospredju vseh prizadevanj. Dobro delo in rezultate morajo delavci čutili tudi v svojih denarnicah, sicer bo splahnelo še tistih nekaj spodbud, ki so še. V sindikatih menijo, da se mora v osemurnem delavniku realno ovrednotiti delavčev prispevek, s katerim se bo dalo normalno preživeti mesec. Ne pa, da so se mnogi zatekali v popoldansko in dopolnilno delo, kar je pomenilo izhod v sili. Še dobro, da je bilo tako, sicer bi bili problemi večji,

kot tačas so. Po nekaterih podatkih je bilo v naši republiki kar 40 odstotkov t. i. sive ekonomije. In prav z njo so si mnogi opomogli, kajti le z osebnim dohodkom ne bi zmogli naenkrat dvigniti svojega osebnega standarda.

Če bo seveda urejeno ustrezno nagrajevanje delavcev, ki bo terjalo določene razlike in ne pristajanje na uravnilovko, bo bolj prišla do izraza pripadnost svojemu kolektivu. Tudi družbeni dogovor o izplačilu najnižjih osebnih dohodkov — sindikat predlaga 700 tisoč dinarjev — bo nujno poenostaviti. Tudi o tem, da bi začeli sklepati kolektivne pogodbe, je vedno bolj slišati pobude iz delovnih kolektivov. Z novim zakonom o podjetjih bi namreč zaščitili dobrega delavca, saj delovno mesto posledje ne bo več stalno, ampak se bo treba s svojim delom nenehno dokazovati. In takšne razmere terjajo tudi drugačen sindikat. V tem smislu je treba razumeti prenovo sindikata, ki bo v ospredju vedno postavljala članstvo. Postati bo moral bolj delavski in s tem zagotoviti dobro poznavanje vsakršnega problema delavcev.

Milan Jerše

SRS že zbrala okoli 5000 imen. V SZDL bomo na Svetu za kulturo in Svetu za znanost skušali njihovo delo nadaljevati. Sicer pa bo naslednji tretji Zbor kulturnih delavcev, ki bo predvidoma maja naslednje leto (torej letos — op. B. Ž.), namenjen tretji univerzi in tej problematiki. In še drugi odgovor: »Znova smo zamudili eno leto. Razlog je mogoče v preobremenjenosti z drugimi aktivnostmi. To pomeni, da upada vrednost in pomen te zadeve, kar kaže, da preveč razmišljamo v mejah lastnega poznavanja stvari oz. smo preveč samozadostni.« Koliko neki bi znalo biti imen iz pomurske dežele?

Ko odpreš pločevinko s črvi, je edini način, da jo ponovno zapreš, ta, da uporabiš večjo pločevinko. (Murphyjev zakon)

Podjetnost (spet) postaja pojem. Podjetnikom pravijo kar apostoli nove dobe. Glede na to, kaj vse začneja vznikati na polju podjetništva v Pomurju, bi mogli govoriti malone o preobrazbenem svitu nad deželo, kjer je zasebna pobuda že dolgo na pohodu. Vendar bomo slednjo tokrat dali pod povečevalo z vidika posamezne firme — v tem primeru soboške IMP Panonije. Njen »imidž« je namreč že nekaj časa tako rekoč paradni izdelek imenovan pnevmatski sadilnik za koruzo, peso, sojo, bolj znan kot »berkerica«. Pojme o njej nam je skušal razbistriti vodje komercialne, diplomirani ekonomist mariborskega Vekša, Daniel Kalamar. »Sejalnica je pomenila tehnološki komercialni izziv za vse službe v Panoniji, saj je po svoji natančnosti in izdelavi preselila naše možnosti izpred treh, štirih let. Zasnovali smo jo v sodelovanju z nemško firmo Becker in sodi med edinstvene primerke v svetu. Da smo jo lahko tehnološko osvojili, je bil potreben prehod na popolno računalniško obdelavo, saj je v sami sejalnici kakih pet tisoč t. i. pozicij. Tržna predstavitev oz. prodaja je bila pogojena s samo namembnostjo in razmestitvijo tržišča: na območju Jugoslavije je le-to predvsem v Vojvodini in Slavoniji. Sicer pa je bilo vse skupaj tem zahtevnejše, ker smo prav-

vaškem, letno približno 1200 sestavin sejalnih teles, kar je glede na tamkajšnje površine in ambicije socialističnega gospodarstva tudi razumljivo. Sejalnica gre dobro v prodajo — in to nas še posebej veseli — na tržiščih Avstrije, ZR Nemčije, Francije in držav Beneluxa. Doslej se ta izdelek tod ni prodajal v tolikšni meri, zadnja tri leta pa prodaja vidno raste; v veselje nas in nemskega koooperanta, prek katerega sejalnico prodajamo.« Kako pa je z oblikovanjem cene za ta Panonijin »paradni« izdelek? Kalamar: »Ker se sejalnica prebija v močni konkurenci in zavoljo vsakodnevnih inflacij, ki pesti tako izdelovalce kot porabnike, je tudi oblikovanje cene tega izdelka nekaj posebnega. Oblikujemo jo sproti, na dan prodaje, odvisna pa je od gibanja cen pri konkurentih, sezonskih cenovnih gibanj in velikosti kupca oz. obsega prodaje oz. območja, kamor prodajamo. Vse to sicer omogoča informacijski sistem, je pa vsekakor pogojeno s spretnostjo in ustvarjalnostjo komercialnih delavcev, ki sejalnico in druge izdelke prodajajo.«

Poti do idej dr. Vida Pečjaka

Morda je že izšla, morda še ne, je pa njen izid napovedan za ta mesec. Gre za samozaložbo, naslov knjige je Poti do idej, avtor pa znan in uveljavljen slovenski psiholog in književnik dr. Vid Pečjak. »Knjiga opisuje glavne tehnike ustvarjalnega mišljenja, kot so jih razvili predvsem v podjetjih in v izobraževalnih ustanovah v razvitih deželah. Učijo nas producirati ideje, ki rešujejo različne probleme na ustvarjalni način. Poleg tega z njimi tudi razvijamo, izpopolnjujemo in vrednotimo ideje. Tehnike je mogoče uporabljati na vseh področjih dela, izobraževanja in življenja, na primer v industriji za reševanje tehničnih, tehnoloških, organizacijskih, poslovnih, marketinških, kadrovskih in socialnih problemov in v šolah za reševanje metodičnih, didaktičnih in učnih problemov. Uporabljamo pa jih tudi drugod, na primer v znanstvenih organizacijah, zdravstvu, upravi in drugje.« Tako v kratki predstavitvi dela, za katerega je treba v predplačilo odšteti 50 tisočakov na naslov Vid Pečjak, 61 104 Ljubljana, 23.

Branko Žunec

Med počitnicami otrokom še bolj pridemo srečo, veselje, brezskrbnost, nasmejanost. Kako lažna pa je (včasih) podoba povsem srečnega in nasmejanega otroka, ne vemo, ali pa si nečemo povedati, ker v nas vzbudi znani občutek krivde.

Kakšno je psihično zdravje pomurskih otrok in zakaj je takšno, smo spraševali Ignaca Geriča.

— Freud in drugi psihologi priznavajo, da je otrok oče človeka. Torej opozarjajo na to, da so otroška leta odločilna za oblikovanje človekove osebnosti. Zasnova otrokove osebnosti pa oblikuje predvsem družina. Kakšna je naša pomurska družina?

Premiki v družini so veliki, tudi negativni in neugodni — za odrasle, še bolj pa za otroke.

Tradicionalno je hitro izginito, se umaknilo sodobnemu, česar pa Pomurci ne obvladujemo.

Klasična tradicionalna družina je bila večgeneracijska, v njej so se izkušnje prenašale iz generacije v generacijo. Kjer so te vezi še ohranjene, ali je več družin skupaj, je mnogo ugodnosti za otroke. Otroci so deležni večje topline, varnosti, saj se tudi mladi starši počutijo bolj varne, gotove. Tam, kjer so mladi stari sami, pa je veliko negotovosti, bojzljivosti in bojzani za otroka, ki jih potem pogosto rešujejo v ambulanti. Pri tem so pa neuspešni, ker svojo bojazen prenašajo na otroke. Otroci se ne morejo počutiti mirne, če v starših čutijo napetost in negotovost. In tega je pri nas dosti, ker mladi roditelji nimajo dovolj izkušenj. Otrok pa potrebuje mir, stabilnost, varnost, občutek sprejemanja, topino in stabilno življenje. Mi pa otroka že zelo zgodaj navajamo na različne življenjske načine. Dom, potem stara mama, varuhinja, vrtec — in otrok ne dobi občutka varnosti. Otrok bi moral živeti v stalnem, umirjenem družinskem okolju do tretjega ali celo četrtega leta starosti, da osebnost pridobi toliko trdnosti, zrelosti, čustvenih in socialnih izkušenj, da lahko zapusti družino in se vključi v življenje zunaj nje. Starši pa so seveda prisiljeni, da že zelo zgodaj oddajajo otroka. Odhod otrok v vrtec, ločitev od staršev — lahko tudi zaradi hospitalizacije, smrti, ali ločitve — v otroku povzroči stres, ki ga omejuje v njegovih sposobnostih smelega poseganja v prostor zunaj družine.

Za otrokovo dobro osebnostno rast pa je potrebna tudi starševska zrelost, da so urejene čustvene relacije, da je med njima harmonija in zaupanje. In taki odnosi so potem trdna

znano tudi pretirano navezanost na otroka, predvsem mater samohranilk ali tistih, ki so čustveno prikrajšane zaradi konfliktnih razmer, razbitega

OTROK JE OČE ČLOVEKA

zakona. Tudi tega je pri nas dosti in to duši otroka. Stil vzgoje: avstro-ogrsko represivna vzgoja se je v veliki meri umaknila dopuščajoci. Seveda pri našem delu vidimo cel spekter vzgojnih stilov, tudi takega, ko starši otroka maltretirajo, veliko zahtevajo in so prepričani, da jim mora otrok biti podrejen. Precej pa je tudi popustljive vzgoje, kjer se celo sorodstvo ukvarja samo z enim otrokom in namesto njega vse naredi. Mi pravimo, da je primerna tista vzgoja, ko se od otroka zahteva toliko, kolikor otrok zmore, ne več in ne manj. Seveda pa starši morajo dobro poznati svojega otroka.

— Ali je stil vzgoje odvisen od socialnega sloja družine, staršev?

Delno — bi lahko rekli. Vendar smatramo, da je v zgodnjem obdobju najboljši vzgojitelj človek, ki je osebnostno in čustveno urejen, umirjena osebnost, ki si je otroka želel in ki s tem otrokom živi po svojem občutku. Ohranjeno ravnovesje staršev je torej zelo pomembno, in le taki lahko vedno najdejo pravo mero. Starši pa veliko

stveni komponenti. Motnje pri otrocih pa so najpogosteje posledica družinskih konfliktov, stresa, emocionalnih napetosti, ločitve, skupnega življenja s polbrati, nezdrave rivalitete med sorojenci.

— Mnogi otroci gredo v vrtec že zelo zgodaj. Kaj bi bilo treba po vašem mnenju v njih spremeniti ali uvesti?

Menimo, da bi lahko otrok brez vidnih ali večjih stresov šel v vrtec šele po tretjem letu starosti, ko že ne bo toliko pogrešal matere in bo sposoben sprejemati dolžnosti, ki jih po-

TEŽAVE PREDŠOLSkih OTROK

Predšolski otroci na strese, stiske, krize, konflikte, bojzani, razveze, vrtec, reagirajo predvsem somatsko. Zelo veliko je motenj spanja, glavobolov, motenj prebavljanja (odklanjanje hrane in bruhanje) in izločanja (močenje posteljice). Simbiotične motnje nastopajo, ko se trgajo vezi med materjo in otrokom, ko otrok mora v vrtec. Mnogi otroci zjutraj pred odhodom v vrtec jočejo, v vrtcu pa se ne vključujejo v igro. V vrtcu so velikokrat negotovi, sramežljivi, v zadregi, to pa predvsem tisti, ki nimajo občutka varnosti in topline.

TEŽAVE MLAJŠIH ŠOLSkih OTROK

Največ težav je povezanih s šolo in šolskim uspehom. Najpogostejše motnje teh otrok so glavoboli, motnje spanja, razne bojzani širšega značaja, negotovost, izogibanje nevarnih razmer in samote. Otroci, ki so bili v zgodnjem otroštvu negotovi, tudi v šoli niso stabilni. Konfliktna razmera pri njih povzročajo tudi nesprijemljivo število ur pouka, ko se od otrok zahteva, da po pet ur mirno sedijo in sodelujejo, česar pa otroci ne zmorejo in odklanjajo.

TEŽAVE PUBERTETNIKOV

Otrok se začne zavedati svoje identitete, osebnosti in išče svoj stil, ko se hoče uveljaviti. Čim bolj je družina stabilna in sprejemajoča, tem manj je težav. Konflikti v družini, alkohol, razbite in nepopolne družine velikokrat rodijo kljubovalnost, odklanjanje šole, neurednost, uživanje alkohola, promiskuiteto, mladi begajo od doma, se neprimerno vedejo in imajo nevrotične motnje. Obseg in raznolikost teh težav se zelo povečuje, kar je odsev krize v družini, odtujenosti med starši in v družbi. Tudi socialna in gospodarska kriza povečuje stresse adolescentov.

stavlja vrtec. Vanj pa naj bi se otroci vključevali z upoštevanjem individualne zgodovine otroka. Včasih se otrok lahko hitro vključi, včasih pa težko. To bi morali upoštevati in dajati možnost materi in otroku, da se prehod uredi postopno in takrat, ko otrok zmore brez večjih stresov. V vrtcu bi morale biti manjše skupine. Majhen otrok se želi čustveno vezati na človeka, in nekdo drug (namesto mame) potrebuje čas, da se otroku približa, vzbudi v otroku občutek varnosti. Zato vzgojiteljice pri tolikih otrocih tega enostavno niso sposobne. Torej: otroka bi bilo treba čim dlje zadržati v družinskem okolju — to bi morala biti družbena skrb — potem pa postopen prehod, takrat, ko otrok to zmore, in po možnosti v take skupine, da se bo otrok čutil kot individuum.

Da bo lahko rešil svoj strah, da se bo lahko tovarišiči prisilni v naročje.

— Ali stari starši lahko bolje nadomestijo vrtec?

Če so stari starši člani družine, so lahko mnogo ugodnejše nadomestilo, predvsem na čustvenem področju, kot jasli. Ena tovarišica z desetimi in več

otroki ne more dajati toliko topline, ki pa je za otroka tako potrebna. Pri prevzemanju dolžnosti, socializaciji pa je skupina dostikrat zelo ugodna, če se otrok navadi na določeno odpuvedovanje, zahteve, razvija komunikativnost, sodelovanje, skupinsko igro. Seveda pa je to pomembno za otroke po tretjem letu starosti.

— Otroci gredo zelo zgodaj v šolo in se srečajo z zahtevami šole, pričakovanji staršev in s samim seboj. Koliko je tu sozvočja?

Težko bi komentiral, zakaj so bile pobude, da smo začeli otroke še bolj zgodaj vključevati v šolo. In v tej šoli se zelo eksperimentira. Je celodnevna šola, podaljšano bivanje, pa številne aktivnosti. Tukaj sta gotovo dva vidika: eno je otrokova zrelost in usposobljenost, da gre v šolo, drugo pa je šola, ki bi se morala prilagajati otrokovim zmožnostim. Otrok mora biti za vstop v šolo stabilen, čustveno in socialno zrel. Mora imeti osvojene delovne navade in določeno samostojnost. Šola pa bi se morala bolj prilagoditi zmožnosti otroka. Z vstopom v šolo se dogajajo veliki stresi, odpora, bojzani, glavoboli, močenje postelje in celo zaostajanje ali nazadovanje v osebnostni rasti.

Starši pa bi morali poznati svojega otroka. Starši si želijo, da bo njihov otrok med boljšimi in da se bo lepo obnašal. To je naša fikcija, zakonitost, ko vsi stremimo za nečim boljšim. To je prestižna zadeva, da želijo starši svoje pozitivno vrednotene otroke kot prestiž v odnosu do svojih sodelavcev. Najbolj tragično pa je, če niso pripravljivi sprejeti otrokovih težav v razvoju, odstopanje in posebnosti ter zahtevajo uniformirano uspevanje v šoli in povsod. To, da je otroka treba navajati na samostojnost in delovne navade, je dobro, vendar z občutkom, do kod in koliko, da otroku ne delamo škode.

— Kakšna je skrb za duševno zdravje naših otrok?

Za telesno zdravje otrok dokaj dobro skrbimo, toda telesno zdravje je samo del zdravja. Duševno zdravje pa dostikrat zapostavljamo, saj imamo premalo pozornosti na motnje, s katerimi se srečujejo otroci in mladostniki. Motenj v duševnem razvoju, težav, odstopanj v vedenju, čustvovanju, psihosomatskih motenj, disocijalnosti pa je zelo veliko. V predšolskem in šolskem obdobju je veliko prilagoditvenih in čustvenih težav in tistih, ki so vezane na šolski uspeh. Veliko je glavobolov in velikokrat jim očitamo: tako majhen, pa te že boli glava. Tudi ko otrok na neki psihični stres reagira psihosomatsko, ga še poskušamo nekako prizadeti, razvrednotiti, ne da bi mu pomagali.

V Pomurju smo hitro spremenili socialne relacije — od kmečke večgeneracijske v pol industrijsko družino. Izgubil se je občutek, kakšna naj bo vzgoja, saj so se mnoge norme spremenile in jih starši ne obvladujejo.

Tekst: Majda Horvat
Foto: Nataša Juhnov

OSNOVNOŠOLSKI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD
Murska Sobota, Trstenjakova 73

na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

— UČITELJA BIOLOGIJE—KEMIJE, PRU, S POLNIM DELOVNIM ČASOM IN ZA NEDOLOČEN ČAS

Začetek dela v februarju.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na tajništvo OVIZ-a, Trstenjakova 73, Murska Sobota

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV

Delovna skupnost Pomurske območne skupnosti ZS TRIGLAV na podlagi sklepa odbora za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vprašanja objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. referenta za civilna in industrijska zavarovanja,
2. zavarovalnega zastopnika za življenjska zavarovanja za zastop 8-02 Murska Sobota,
3. zavarovalnega zastopnika za življenjska zavarovanja za zastop 8-11 Murska Sobota.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje: Pod točko 1: da imajo višješolsko izobrazbo tehniške smeri s triletnimi delovnimi izkušnjami; pod točkama 2 in 3: da imajo strokovno izobrazbo IV. ali V. kategorije zahtevnosti z ustreznimi delovnimi izkušnjami.

Za objavljena dela in naloge se združuje delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s posebnim pogojem poskusnega dela, ki bo trajalo tri mesece.

Osebnih dohodkov po Samoupravnem sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke ter sredstev sklada skupne porabe.

Kandidati, ki jih veseli delo z ljudmi, naj vložijo lastnoročno napisano prošnjo s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev ter z opisom dosedanjega dela v osmih dneh po objavi na naslov: ZS Triglav, Pomurska območna skupnost, Murska Sobota, Titova 13. Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30-tih dneh po izbiri.

SGP POMURJE, p. o., Murska Sobota, Štefana Kovača 10, po sklepu odbora za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

vodje nabavno-skladišnega oddelka

Pogoja: — višješolska izobrazba ekonomske smeri, — 3 leta delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas. Poskusno delo traja 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov:

SGP Pomurje, Murska Sobota, Štefana Kovača 10.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po njej.

SKUPNA STROKOVNA SLUŽBA SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI OBČINE LJUTOMER

Razpisna komisija ustanoviteljic razpisuje po sklepu skupščine sisov družbenih dejavnosti občine Ljutomer prosta dela in naloge

VODJA DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višja šolska izobrazba družboslovne ali ekonomske usmeritve,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri vodilnih delih in nalogah,
- ustrezne družbenopolitične in moralno-etične vrline ter organizacijske sposobnosti.

Vodja delovne skupnosti bo zraven del in nalog, ki jih ima opredeljene v statutu, opravil še strokovna dela za eno od samoupravnih interesnih skupnosti ustanoviteljic.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo štirih let in je po poteku let-teh lahko ponovno izbran.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Skupna strokovna služba sisov družbenih dejavnosti občine Ljutomer, Ormoška cesta 22, z obvezno oznako »za razpisno komisijo«.

O izidu izbire bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Pomurski zdravstveni center, tozdr Zdravstveni dom Murska Sobota razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

GLAVNE SESTRE TOZD

za mandatno dobo 4 let.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- VI. stopnja VIP zdravstvene usmeritve — višja medicinska sestra,
- 5 let delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit ter
- sposobnost organiziranja dela.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: PZC, tozdr Zdravstveni dom, M. Sobota. Prijavitelje kandidate bomo o sklepu obvestili v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

Leon Zorman in Ivan Tolčič sta v raziskavi Okolje in uspešnost učencev pri učencih četrtega razreda ugotovila, da so nemirni, bojažljivi in napadalni otroci v šoli manj uspešni.

»Prišel je čas, ko so postajali obvezni družinski sprehodi prava mora: lepo po dva in dva so morali hoditi spredaj, ne prehitro in ne prepočasno, da atek ne bi bil nervozen. Izgovarjala sem se, da moram ostati doma, da dokončam risbo za naslednji dan. To je izkoristila moja mlajša sestra: Posodi mi svojo jopico! Ne posodim, ker jo boš umazala! Atek, ona mi pa noče posoditi svoje jopice. Raztreseno je zagodrnjal izza časopisa: »Tako j j posodi! Kako nevoščljiva si!«
»Ta nevoščljivost se me je prišla za vse večne čase.«

»Oče je sedel za mizo — vzravnan in dostojanstven. Pobliskoval je izpod naočnikov, če otroci vidijo, kako je treba jesti z vilico in nožem. Včasih je resno pripomnil: Človek ne živi zato, da bi jedel, ampak je, da bi živel!

Pubertetnica je na tihem računala, koliko kilogramov grozja je bilo v vinu, ki ga je ponoči popil, pa je šepnila: ... in da bi pil!«

Mirno je vstal in ves eleganten, visok in vitek premeril tistih nekaj korakov na drugi konec mize. Krepko je zamahnil po usesu predrznice in se mirno, brez besed vrnil na svoje mesto.«

opora, ob kateri lahko otrok raste.

Zgodnja vzgoja in družinska razmerja so torej zelo pomembni, vendar pri nas zelo pomanjkljivi, tudi zaradi zaposlenosti staršev in miselnosti: saj je otrok še majhen, bomo že, ko bo velik. Staršev in urejene družine ne more nadomestiti nihče. Vzgoja, učenje, navajanje na red, delovne navade je že nadgradnja nečesa, kar se oblikuje v zgodnjem otroštvu.

— Starši želijo otrokom dobro in v tej veri jih vzgajajo, vendar pri tem tudi grešijo. Kakšen je stil vzgoje naših staršev?

Skrb staršev je velika, včasih lahko rečemo, da bi bilo otroka treba bolj navajati na samostojnost. Moram reči, da so tu tudi prizvoki razvajanja, premalo zahtev za osamosvajanje in pridobivanje delovnih navad. Po-

krat zaradi naglice, obremenitev, napetosti, obveznosti ne znajo spontano čustveno reagirati, zato jim pride zelo prav znanje, kaj otrok zmore, kaj lahko od njega zahtevajo. In več ga imajo tisti, ki so bolj razgledani in se zanimajo za določena spoznanja o otrocih. Vzgoja je torej v veliki meri povezana z informiranostjo, poučenostjo in izobrazbo. Vendar tudi to ni v direktni soodvisnosti. Ni dovolj, če se vse pozna in ve, če zaradi notranjih konfliktov starši tega ne morejo uporabiti. Mislim, da se v naravnem življenju v podeželskih krajih, v večgeneracijskih družinah, kjer se goji občutek za otroka, otroci dobro vzgajajo. Pri sistematskih pregledih triletnih otrok namreč ugotavljamo, da otroci iz vrtcev več znajo, so samostojnejši, imajo več delovnih navad in dobro govorijo. Otroci, ki ne obiskujejo vrtcev so pri tem slabši,

Za hitrejši razvoj hribovitih območij

Bilo bi nepošteno, če bi trdili, da pri razvoju hribovitih območij doslej nismo v Sloveniji ničesar naredili, dejstvo pa je, da smo na tem področju v preteklosti precej zamudili. V vsem povojnem obdobju je prevladovala težnja po koncentraciji prebivalstva in gospodarskih ter negospodarskih dejavnosti v ravninskih območjih, hribovita območja pa so se praznila in tako tudi gospodarsko vedno bolj zaostajala. Takšne težnje so še vedno prisotne, in če teh negativnih gibanj ne bomo zaustavili, se bodo posledice že kaj kmalu pokazale v še težji obliki. S pospešenim odseljevanjem mladih se namreč siromaši delovni in umski potencial ter upada inovativnosti, to pa vodi v še večje ekstenziviranje proizvodnje.

Dejstvo je, da so naložbe v razvoj hribovitih območij pod enakimi pogoji kot na razvitih območjih kratkoročno manj zanimive, saj je potrebno za doseganje enakih učinkov vložiti več naporov in sredstev, toda če bomo še naprej odlašali, bodo potrebna še večja vlaganja. V osnovnih usmeritvah gospodarskega in družbenega razvoja Slovenije smo se opredelili za usklajen razvoj vseh njenih delov, zato morajo biti hribovita območja deležna še toliko večje pozornosti. Ta namreč zavzemajo več kot 40 odstotkov — po nekaterih kriterijih pa celo več kot dve tretjini — površine naše republike, na njih pa živi le še četrtina vseh prebivalcev. Usklajen razvoj hribovitih območij je tako pomemben iz socioloških, ekonomskih, ekoloških in nazadnje tudi iz obrambnih vidikov.

V republiških planskih aktih je pospeševanje razvoja hribovitih območij prisotno že od leta 1976 in poteka na več načinov. Ker sodi pretežni del hribovitih območij med manj razvita območja, se zanje uporabljajo ukrepi za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih območij, zanje pa se uporabljajo tudi drugi ukrepi, predvideni v planih posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. Tako so bila ta ob-

močja deležna sredstev samoupravnih interesnih skupnosti za razvoj infrastrukture, sredstev za pospeševanje proizvodnje hrane, raznih davčnih olajšav in drugih ugodnosti, vendar pa smo njihov

V republiškem programu pridelave hrane za leto 1988 je bilo za hribovita območja namenjenih več kot 16,8 milijarde dinarjev ali 33 odstotkov vseh sredstev, ki so jih zbrali za pospeševanje kmetijstva. Tudi letos bodo za hriboviti svet namenili nekaj več kot 34 milijard dinarjev ali 30 odstotkov vseh interventnih sredstev za kmetijstvo. Po teh podatkih znašajo intervencije na enoto proizvoda na višinskih območjih do štirikrat več kot na nižinskih območjih.

razvoj obravnavali premalo kompleksno, kar kaže tudi podatek, da je stopnja rasti družbenega proizvoda na teh območjih v povprečju sicer enaka slovenski, demografska gibanja pa so kljub temu še naprej neugodna. Prav ta negativna gibanja pa kažejo, da vsi dosedanja ukrepi ne zadoščajo in so za ponovno oživljanje teh območij potrebni novi prijemi.

Osnovna usmeritev prihodnjega razvoja mora zato temeljiti na dvigu kakovosti življenja na hribovitih območjih, saj bomo le tako uhranili poselitev. Potrebni

bodo predvsem takšni prijemi, ki bodo učinkoviteje izboljšali kakovost življenja predvsem v smislu zagotavljanja možnosti zaposlitve ter materialnih, socialnih, kulturnih in drugih možnosti sploh. Čeprav ni dvoma, da mora pospešen razvoj hribovitih območij temeljiti na razvoju kmetijstva, pa zgoraj s tem ni mogoče mladih ljudi zadržati na kmetiji.

Sam razvoj kmetijstva namreč ne more izboljšati dohodkovnega položaja kmečkih gospodarstev, še posebej pa ne tistih, ki jim predstavlja kmetijstvo edini in

glavni vir preživljanja. To potrjuje tudi podatek, da se na teh območjih znižuje delež čistih kmetij. Če na nižinskih območjih predstavlja delež čistih kmetij 38 odstotkov, je na hribovsko-višinskih območjih ta delež le 34-odstotni, medtem ko je na območjih z omejenimi dejavnostmi le še 25-odstotni. Deagrarizacija in odseljevanje prebivalstva pa sta imela velike posledice tudi v spremembi zemljiških kategorij.

Tako so se površine z njivskimi posevki zmanjšale za 31 odstotkov in se je za enak odstotek povečal obseg travnikov, kar 54 ti-

soč hektarjev pašnikov pa je preseljen v gozd. Če k temu dodamo še podatek, da je z gozdom poraščenih že več kot 40 tisoč hektarjev nekdanje kmetijske zemlje, v zaraščanju je nadaljnjih 50.300 hektarjev in v opuščanju 77 tisoč hektarjev senožejeti, je tako skupaj ogrožene že več kot 237 tisoč hektarjev kmetijske zemlje, ob koncu tisočletja pa bomo imeli v Sloveniji le še 32 odstotkov kmetijskih zemljišč. Vse to so podatki, nad katerimi bi se morali zamisliti in čim prej tudi ukrepati, če ne želimo, da bodo posledice še veliko težje.

Ker sam razvoj kmetijstva ne more dovolj izboljšati dohodkovnega položaja kmečkih gospodarstev, je potrebno poiskati in spodbujati uveljavljanje dopolnilnih in drugih dejavnosti. Med njimi se najčesteje omenja razvoj kmečkega turizma ter obrti in drobnega gospodarstva, ne kaže pa ob vsem tem pozabljati tudi na zasebne pobude, ki bodo morale priti bolj do izraza; pa tudi ne na to, da problemov ne bomo rešili zgolj s politično akcijo, pač pa je za to potrebna tudi materialna podpora. Da je pospeševanje in skladnemu razvoju hribovitih območij potrebno v prihodnje nameniti še posebno skrb, je pokazala tudi skupščinska razprava, na kateri je bil sredi lanskega leta sprejet sklep, da je potrebno pripraviti družbeni dogovor za hitrejši in celovit razvoj hribovskih kmetij. Ta dogovor v izvršnem svetu je pripravljajo in upamo lahko, da bo tudi sprejet in se bo v praksi izvajal.

Ludvik Kovač

Knjižnica za pospeševanje kmetijstva

Devetnajsti letnik Knjižnice za pospeševanje kmetijstva, ki je izšla pri ČZP Kmečki glas, obsega poleg Kmetijskega priručnika 1989 še tri knjige, ki imajo predvsem praktičen pomen in so v prvi vrsti namenjene kmetom, po njih pa lahko posežejo tudi kmetijski strokovnjaki.

Knjižnica Gnojila in gnojenje, katere avtor je prof. dr. Mirko Leskovšek, skuša v vsakomur razumljivem jeziku dati predvsem praktične napotke za gnojenje rastlin. Kot je zapisal avtor v uvodu svoje knjige, so zaradi sorazmerno nizkih cen kmetijskih pridelkov in majhne posesti kmetije pri nas še bolj prisiljene, da intenzivirajo pridelavo in re-jo, visoki pridelki, ki jih želimo doseči, pa zahtevajo tudi uporabo zadostne količine gnojil. V knjigi zato skuša avtor predstaviti, kakšna gnojila uporabljati in koliko gnojil porabiti, da bo gnojenje pravišnje, predvsem pa čim bolj gospodarno, obenem pa ne

Prehrana in krmljenje prašičev

V Kmetijskem priručniku 1989 najdemo bralci več prispevkov, ki posegajo na različna področja, ki so tako ali drugače povezana s kmetijstvom. V prvem prispevku Tone Robič predstavlja razvojne cilje kmetijsko nerazvitih območij ter usmeritve in ukrepe za prihodnji razvoj. Vojteh Cestnik piše o živalih in okolju, Zoran Zeleznik pa nas pouči o steklini, to je boleznih, ki je prisotna tudi v naših krajih. Zanimive nasvete bodo v Kmetijskem priručniku našli tudi sadjarji, saj Milena Lekšan piše o sodobnem pridelovanju hrušk, med ostalimi pri-

Gnojila in gnojenje

bi tudi škodljivo vplivalo na okolje. Poleg predstavitev posameznih gnojil ter kontrole rodovitnosti tal in gnojenja, je v knjigi prikazano tudi, kako gnojiti posamezne kmetijske rastline, od travin in poljščin do sadovnjakov in vinogradov.

Pšenica, je avtor prof. dr. Tone Tajnšek dal naslov knjižici, v kateri bralec najde veliko koristnih napotkov za pridelovanje te poljščine. V prvem delu knjižice se predstavljene značilnosti in pomen pšenice, boleznih pšenice in varstvo pred njimi, prav tako pa tudi škodljivci in pleveli ter zaščita pred njimi, v drugem delu pa so nasveti za pridelovanje pšenice, od izbire njive in sort pa vse do vskladiščenja pridelka.

Pšenica

Prehrana in krmljenje prašičev je knjiga, ki jo je napisalo več avtorjev in je dobrodošla predvsem za prašičerejce, saj krmo takorekoč nimamo. Kmetijski inštitut Slovenije je najprej nameraval pripraviti priručnik o krmljenju prašičev, ki bi bil namenjen pospeševalcem, vendar se je pozneje odločil, da celotno besedilo natisnejo v večji nakladi in tako je zdaj izšla knjižica, ki je na voljo tudi kmetom, ki že redijo prašiče ali pa se bodo za tovrstno re-jo šele odločili. Tudi v prašičerejstvu je namreč gospodarnost močno odvisna od stroškov za krmo, zato bodo nasveti dobrodošli predvsem tistim rejcem, ki doma pridelujejo in pripravljajo krmo za prašiče.

Kmetijski priručnik 1989

spevki pa omenimo še Pridelovanje zdravilnih rastlin (avtor Tone Wagner), Pridelovanje paradižnika (avtorica Mihaela Černe), Bolezni in škodljivci soje (avtorja Marija Kofol in Jože Maček) ter Foliarno gnojenje (avtor Marko Babnik).

Knjižnica za pospeševanje kmetijstva 1989 je torej zbirka praktičnih nasvetov, ki dopolnjuje dosedanje izdaje (doslej jih je izšlo že 18), zato bi si zaslužila mesto v slehernem kmečkem domu. Zal pa naklada 5 tisoč izvodov kaže na to, da po tovrstni literaturi posega še vedno premalo kmetov.

L. Kovač

Telička prodati ali spitati?

Že dlje časa vem, da imajo kmetje iz Odranec v povprečju nekaj manj zemlje, kot pa je premerje v drugih naseljih lendarvske občine, vendar vse do obiska pri Ivanu Škafarju nisem pomislil, da je to pomanjkanje tolikšen problem.

Prvi vtis ob vstopu v toplo kuhinjo je bil zelo prijeten, saj je bilo zunaj megleno in hladno. Prišel sem torej na toplo. Za mizo so sedeli gospodar Ivan, brat Stefan, ki ima sicer hišo na drugem koncu vasi, in snahin oče, Anton Stefanec, ki je prišel na obisk iz Turnišča. Moški so imeli nalite kozarce, se pomenkovali. V bližini štedilnika se je sukala Ivanova žena Marija, na kavču pa je sedela mati Marija. Se na navihanega vnučka ne smem pozabiti: 3-letni Sebastijan je po svoje »zaposloval«
obe ženski, pa tudi z neznanim obiskovalcem — menoj — je brž vzpostavil stik. Škoda, da doma ni bilo še sina in snaha ter hčerke Lizeke...

K Škafarjevim seveda nisem prišel, da bi jih prešteval, res pa je, da gre za 7-člansko družino, v katero je te dni vstopil še dojenček. Namen obiska v Sevranski ulici je bil: ugotoviti, kako gospodarita zakonca Marija in Ivan, s kakšnimi težavami se srečujejo. In ker sta bila na obisku še dva, ki sta prav tako bolj ali manj kmetovalca, je bilo besedi več kot dovolj. Toliko bolj zato, ker sem prišel na obisk prav tisti dan, ko se je podražila nafta, ki je seveda za naše kmetovalce velik izdatek.

»Odrančani imamo v naši katastrski občini zelo malo zemlje. Travnike imamo pretežno v okolici Murske Sobotne. Zaradi obdelave oddaljenih polj in spravila sena oziroma otave z oddaljenih senožejeti imamo dodatne stroške, česar pa nam davkarja seveda

ne priznava. Bojimo se, da bomo potem, ko bodo meliorirali še več travnikov, ostali brez večjih možnosti za košnjo, saj izsušene in zložene parcele ponavadi

tolšče nizek in narobe: v prejšnjem mesecu smo namolžili in prodali manj mleka kot sicer, zdaj pa tolšča znaša 4 odstotke, zato smo dobili za liter mleka

gonskega goriva, mineralnih gnojil, zaščitnih sredstev... Ne bom našteval, ko pa vsi dobro vemo, kako je s tem — tudi mi, ki se s »kmetijstvom«
ukvarjamo ljubiteljsko.

»Še sreča, da smo ob pravem času, deloma na posojilo, kupili kmetijske stroje: zdaj takih odhodkov ne bi zmogli, posojila pa si tako in tako poslej nihče ne upa več vzeti, pač zaradi visokih obrestih,«
je dodal Ivan.

Vsi smo bili nekam glasni in zdaj, ko pišem ta sestavek, se sprašujem zakaj: je sedanja problematika kmetijstva res tako huda, da je treba »radio«
naviti do konca, ali pa je na to vplivala kapljica? O tem bi, si mislim, morda presodila najstarejša v hiši — mati Marija —, dejstvo pa je vendarle: našemu zasebnemu kmetu ni lahko. Nobeden, pa tako tudi ne Škafarjev Ivan, ne sprejema morehitnega očitka, češ: lepo je tebi pozimi, pa tudi podpisani vem, da na kmetih ni le tople kuhinje, polnega litra, kolon, praznikov... ampak je v tem poklicu še vedno veliko garanja, ki pa še zdaleč ni poplačano. Pa še nekaj je: ljubezen do zemlje, živine, skratka do dela. Zgled: v Škafarjevem hlevu bodo te dni odstavili od seskov nekaj teličkov: če bi jih prodali in denar naložili v banko, bi čez čas dobili veliko več, kot pa bodo čez poldrugo leto za mlado pitano govedo. Ne, ne bodo ravnali tako saj hlev mora biti poln, četudi reja ne bo povsem donosna. Včasih pa človeku le prekipe in tedaj se vpraša: mar res moram biti prav jaz tisti...

Ne oziraje se na vse, o čemer smo se pogovarjali, pa na probleme, ki so mi jih iznesli, sem odšel od Škafarjevih v prepričanju, da bosta Marija in Ivan še naprej vztrajala.

Š. Sobočan

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

PRI ŠKAFARJEVIH — Ker za slikanje v hlevu ni bilo možnosti (odpovedala je bliskovka), so se vsi, ki jih omenjam v članku, postavili pred objektivi na dvorišču. Foto: S. S.

usposobijo za pridelavo poljščin.

Tako je pravilno ugotavljal Ivan, ostali pa so mu pritrjevali. Povsem sem razumel njegove pomisleke, saj ti zemljiškoureditveni posegi utegnejo vplivati, da bo ob seno za svojih 27 glav goveje živine. Seveda jim ne poklađa le sena, ampak pretežno silažno krmo, vendar brez njega ne gre.

»Imamo 11 krav molznic. Lani smo oddali 24000 litrov mleka. Tudi mi nismo zadovoljni z odkupno ceno, posebej še ne, če jo primerjamo z litrom slatine, ki stane dvakrat več kot liter mleka. Pripombe pa imamo tudi na ugotavljanje tolšče: v obdobjih, ko mesečno oddamo večje količine mleka, je ugotovljeni odstotek

714 dinarjev,«
je povedala gospodinja Marija, nato pa mi še pokazala izplačilni listek.

Med pogovorom pri Škafarjevih so se kozarci nekajkrat izpraznili, zato je Ivan moral še po liter vina. Sodelovala sta tudi obiskovalca — Stefan in Anton — zlasti prvi je vedel povedati, da se gmojne razmere zasebnega kmeta ne izboljšujejo, pa naj še toliko dobi za prodanega bika. Nisem mu ugovarjal, saj je enako menil tudi brat Ivan — naš gostitelj, katerega družina ima dohodke (poleg oddaje mleka) še od prodaje živine (bikov in telic), a kaj, ko je denar, ki ga dobiš, četudi prodaja 7 glav, tako malo vreden. Sogovornik je to podkrepil s previsoko ceno po-

Na vidiku nova naložba

Bosta Lekova obrata v Lendavi, v katerih izdelujejo kozmetične izdelke in antibiotik gentamicin, tudi po novi zakonodaji o podjetjih ohranila sedanji status, ali pa bo tudi pri njihju prišlo do sprememb? Po pravici povedano: ne v obratih in ne v družbenopolitični skupnosti o tem preveč ne razmišljajo, več jim je do

140 delavcev, v obratu za izdelavo gentamicina v Lendavi, ki pa posluje v okviru ljubljanskega tozda Kemija, pa združuje delo 70 delavcev. V tem zapisu želimo povedati nekaj več o lanskem poslovanju in načrtih za letos. O vsem tem smo se pogovarjali z vodjo obrata za izdelavo gentamicina, magistrom Antonom

stranskem preverjanju tehnologije in drugega izdala soglasje za prodajo na ameriško tržišče, bomo prodajali seveda tudi tja. Sicer pa dokument, ki smo ga dobili od te institucije, odpira vrata prodaje še na mnoga druga tržišča. Dodam naj še, da edini v Jugoslaviji izdelujemo antibiotik gentamicin.

— In vaši načrti? Bojda so na vidiku nove naložbe? Ali bo kaj več novih delovnih mest?

»Kar zadeva možnost zaposlovanja, bomo v novem obratu za proizvodnjo antibiotika linkomicina zaposlili 35 delavcev s srednje- in visokošolsko izobrazbo. Sicer pa je izobrazbena raven dokaj visoka tudi v že delujočem obratu gentamicina, saj imamo (od 70 zaposlenih) 25 delavcev s srednjo in 8 z visoko šolo. Priprave na gradnjo obrata za linkomicin potekajo že nekaj časa. Približno dve leti že testiramo tržišče oziroma uvajamo ta anti-

biotik, seveda v manjših količinah, v zdravstvo. Medtem smo dali izdelati tudi zazidalni načrt in za gradnjo na zemljišču, ki smo si ga že pred časom pridobili in je v okviru sedanjih obratov, pridobili lokacijsko dovoljenje. Z gradnjo pa bomo začeli aprila tega leta. Računamo, da bo poskusna proizvodnja stekla jeseni prihodnjega leta, polno pa naj bi začela s 1991. letom. Vrednost te naložbe je blizu 9 milijonov dolarjev. V obratu, ki bo povezan z nekaterimi že delujočimi napravami in zato ne bo treba graditi vse na novo, bomo letno izdelali 25 ton antibiotika linkomicina. Tako izdelavo nam bosta omogočila najodličnejša oprema in tehnologija, na primer ultrafiltracija.

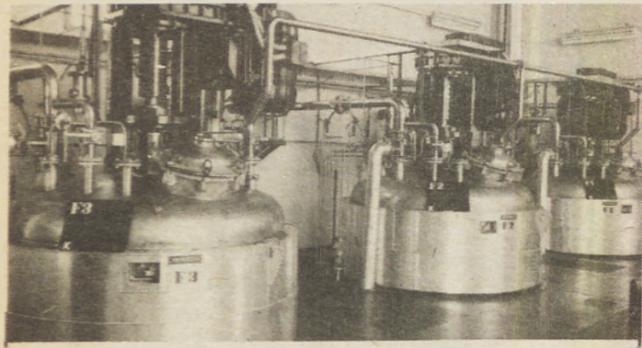
— Pa tržišče? Boste linkomicin »plasilari« predvsem na domačem tržišču, ali pa ga boste prodajali tudi na tujem?

»Zdaj, ko smo si od Američanov pridobili soglasje za prodajo gentamicina, bomo — upam — pridobili še dokument, ki nam bo omogočal še prodajo antibiotika linkomicina. Ta je lahko v obliki končnega izdelka, možno pa ga je predelati v druge izdelke. Tako v Mengšu nastaja tovarna, kjer bodo naš linkomicin predelovali v višjo obliko — klindamicin.

V Lendavi torej vse bolj širijo kemično industrijo. Ta čas gradijo tudi tovarno Ilirije Vedrog, v kateri bodo izdelovali sveče in čistilna sredstva. »Izvršniki« (občinski izvršni svet) si nenehno prizadevajo še za druge programe. Seveda pa posamezne naložbe ne bodo potrebovale veliko

delovne sile, vse skupaj pa kar nekaj sto novih delavcev, zato so lahko ti mali koraki — veliki! Vsekakor pa so dobrodošle organizacije združenega dela z razvitih območij, ki svojih obratov ne puščajo v nemar. Svetel primer za to je prav gotovo Lek Ljubljana, saj je na lendavsko (kmetijsko) območje pripeljal zahtevno kemično industrijo. Glede na to, da je v njej zaposlen pretežno domači kader, je to dokaz, da so naši ljudje kos ne le raznim realnim in varilnim strojem (kovinskopredelovalna industrija), ampak tudi zapletenim procesom v kemiji. Za to pa so potrebne šole. In strokovnih delavcev je vse več.

Š. Sobočan

FERMENTORJI — Na posnetku so trije fermentorji — posode s prostornino 30 kubičnih metrov — v katerih iz sojine moke, koruznega škroba in drugih surovin mikroorganizmi izdelujejo antibiotik gentamicin. Tega v nadaljnjih proizvodnih postopkih prečistijo v končni izdelek. V novem obratu linkomicina bo šest podobnih fermentorjev prostornine po 60 kubičnih metrov.

tega, da bi v obeh obratih širili obseg proizvodnje, zaposlovali nove delavce ..., kajti Lek Ljubljana ima velik posuh za obmejno, narodnostno mešano in manj razvito občino Lendava. Ne le da je financiral gradnjo

Perčičem, dipl. inž. kemijske tehnologije.

— Kaj je značilno za lansko proizvodnjo? Koliko antibiotika gentamicina ste izdelali?

»V obratu za proizvodnjo gentamicina smo lani proizvedli

V Lekovem obratu za izdelavo gentamicina v Lendavi imajo sodobno opremo ne le v proizvodnji, ampak tudi v »spremljajočih« službah. Torej ne gre brez avtomatske (računalniške) obdelave podatkov, kar omogoča tekoč pregled nad poslovanjem. Značilnost tega kolektiva je tudi, da ne pozna ne petka ne svetka, kar pomeni, da proizvodnja poteka 24 ur na dan, oziroma štiriizmensko. Nehote se postavi primerjava s kolektivi, ki komajda zmorejo enoizmensko delo, v najboljšem primeru delo v dveh izmenah, pa zato ne preseneča, da proizvajalna sredstva ne dajo toliko, kot bi sicer morala. V obratih Leka v Lendavi ta čas sicer niso z osebnimi dohodki v vrhu, vendar pa so (če upoštevamo vse dodatke) primerni. To, kar vleče v ta kolektiv, pa je tudi možnost pridobitve visokih posojil za stanovanjsko gradnjo (teže je seveda z odplačevanjem po revalorizaciji), pa možnost poceni letovanja na morju v lastnih ali najetih počitniških objektih. Tudi na zimski počitek in rekreacijo svojih delavcev ne pozablja, kar koristijo tudi delavci iz lendavskih obratov. Vnovičen dokaz, da so v njih zaposleni predvsem mladi delavci, ki z zimskim (ali letnim) dopustom poskrbe za telo in duha, kar pa sicer manj »izrabljajo« (starejši) delavci v drugih kolektivih. Tem bi tak počitek še bolj del, a kaj, ko pa si ga ali nočejo ali ne morejo privoščiti.

omenjenih dveh obratov, sem je prenesel proizvodni program s področja kemije, torej izdelavo, kjer priučeni delavci (svojčas smo jim rekli nekvalificirani) nimajo veliko opraviti. Tako so zdaj v tej občini »doma« ne le kmetijstvo, kovinskopredelovalna industrija, ampak vse bolj močna kemična industrija. Ob izdelkih Lekovih obratov je tu še, da ne pozabimo prehitro, izdelava kemičnih izdelkov v Inri Nafti. V lendavskem obratu tozda Kozmetika Ljubljana zaposluje

2400 kilogramov tega antibiotika. Od te količine smo 45 odstotkov prodali tozdu Farmacija v Ljubljani, to je predelal v ampule in mazila, 25 odstotkov so predelali v našem tozdu Kemija v Mengšu v zdravila v živinoreji, ostalih 30 odstotkov pa smo prodali prek naše zunanje trgovine kupcem v Nemčiji, Avstraliji, Japonsko in druge države s trdo valuto. Glede na to, da smo imeli lani v našem obratu inšpekcijo od Food and Drug Administration iz Amerike, ki nam je po vse-

Prenova v bolnišnici

Začasni upravitelj pomurske bolnišnice, magister Emerik Zver, je na nedavnem pogovoru zatrdil, da se delo v novi kirurgiji počasi približuje temu, da bodo lahko rekli, da delajo optimalno, ne pa še odlično. Zdravstveni delavci iz treh odelkov se navajajo na drugačno in med seboj odvisno delo, saj jih v to silijo tudi drugačen mehanizem organizacije dela.

Prerugačenje organizacije dela in ureditev medsebojnih odnosov v bolnici je bilo poleg drugega tudi naloga začasnega kolegijskega organa, o delu katerega sodoški izvršni svet in skupščina menita: v času ukrepa družbenega varstva so vidni pozitivni premiki v urejanju samoupravnih in medsebojnih odnosov.

V bolnici so še sprejeli potrebne samoupravne akte ter zvišali osebne dohodke, uvedli sedemurni delavnik za zdravnike (s tem zmanjšali število ur za dežurstvo), na internem oddelku so uvedli vsakodnevno ambulantno delo ter tako odpravili čakalno dobo. Le-ta se je zmanjšala tudi na drugih oddelkih, razen v ortopedski ambulanti. Uvedli so enotno inštrumentarsko službo za operacije ter centralno operacijsko delo, saj vsi operativni oddelki morajo usklajevati operacije. Zaenkrat dela centralna čistična ekipa le na kirurškem oddelku. Po mnenju začasnega kolegijskega organa bodo pri organizaciji dela morali še bolj kot do sedaj upoštevati oddelčno posebnost in medoddelčno odvisnost dela (na primer delo laboratorija, ki mora biti prilagojeno zahtevam oddelkov). Ker je delo po oddelkih različno zahtevno in so delavci različno psihično in fizično obremenjeni, bodo to rešili tako, da bodo tam, kjer je zahtevnejše delo (na primer intenziva) zaposlili več delavcev. Prav sedaj delajo podrobno analizo vsakega delovnega mesta, da bodo ugotovili ustreznost razporeditve delavcev ter zdravstvenim skupnostim lahko razložili, zakaj imajo toliko zaposlenih. Za 37 zaposlenih delavcev zdravstvene skupnosti bolnišnici niso placevale njihovega dela. V bolnici je za nedoločen čas zaposlenih 737 delavcev, 25 za določen čas, imajo pa tudi 12 pripravnikov ter 512 bolnišničnih postelj.

V bolnišnici pa pripravljajo tudi prostor in človeka za računalniško tomografijo (ali CT), saj je po mnenju upravitelja ta aparatura Pomurcem potrebna, čeprav je po sprejeti organizaciji dela med zdravstvenimi organizacijami v Sloveniji naj ne bi imeli.

Majda Horvat

Iz 50-ih let, ko je bil Vestnik še Ljudski glas oz. Obmurski tednik, naj nadrobimo nekaj pikantnejših zanimivosti.

Maršal Tito je obdaroval šestege sinčka v družini

Pod tem naslovom beremo: »Pred dobrim mesecem se je v družini Viktorja Črešnjovnjaka iz Koprive v ljubotomskem okraju narodil šesti sinček in deveti otrok. Novorojenček je zdrav in so ga krstili za Milčeka. Srečno družino s fantki je 16. oktobra (leta 1951 — op. B. Ž.) pozdravil maršal Tito in obdaril novorojenčka z 20 metri blaga, posteljneniča in gotovino. Maršalovo darilo viničarski družini je hkrati izraz njegove skrbi za mladi naraščaj. Prebivalci izrazito viničarskih krajev v krajevem ljudskem odboru Globoko so ponosni na dano maršalovo priznanje.

V smislu vplivanja samozavesti je najbrž treba razumeti objavo o Ladislavu Kondorju, umetniku karikatristu, rojenem 1901 v Kupšincih. »Že v zgodnji mladosti je prijel za risarsko dleto in se v svojem poklicu odlično uveljavil. Prepotaval je 36 držav. Monte Carlo, Pariz, Varšava, Rim, Stockholm, Tripolis, to so bile njegove postojanke. Zato ga po pravici imenujemo »svetovni popotnik«. Med njegove najbolj pomembne stvaritve sodijo karikature Trockega, Roosevelta, Age Khana, Badoglie, črnke z arabskega trga, fantazijske karikature Hitlerja in nacističnih veljakov, spričo katerih so ga Nemci tudi zaprli... Tovariš Kondor bo svoje bisere, ki jih je izbral izmed dosedaj napravljenih 50 tisoč karikatur, razstavil tudi v Murski Soboti, kjer sedaj prebiva. Razstava bo odprta od 30. januarja do 13. februarja v stari osnovni šoli...«

Mura — most za sožitje ljudi ob njej

»Mura pa je kljub tisočletni razdvojenosti Prekmurja od matične dežele vezala prebivalstvo svojega desnega in levega brega. Kot tistič tega združevanja so veljali predvsem mlini na Muri in hrodovi, ki so dajali prebivalstvu Prekmurja in Prekije možnosti zblíževanja in povezovanja tudi v gospodarskem oziru. Ostanke fevdalne družbene ureditve v Prekmurju segajo še v 20. stoletje in so povzročili zaradi pomanjkanja in pomanjkanja zemlje, ki je bila še vedno last madžarskih fevdalcev, močno iz-

seljevanje prebivalstva v sosednjo Prekijo. Obratni primeri so bolj redki. S tem se je spajala prekmurska in prleškega človeka. Nad vsem tem pa se je že čutil vpliv osrednje slovenske kulturne ravni. Mlini na Muri so bili dolga stoletja stekališče prebivalcev Pomurja. Tu sta se spajala prekmurski in prleški dialekt, saj imajo mlinarji na prleški in prekmurski strani za posamezna opravila enoten izraz, ki ga le tu in tam razlikuje svojevrsten dialektološki prizvok. Dejstvo je, da so ti obmurski stiki vplivali tudi dalje v notranjost obeh pokrajin. Močan poudarek pri medsebojnih stikih je imela Radgona, ki leži ob Muri. Tu so se stekale kupčijske poti Prekmurca in Prleka, ki so s tem močno ovirali germansko migracijo iz Avstrije, ki je imela pri Radgoni idealno

VESTNIK

geografsko podlago za razširjanje nemške miselnosti proti središču Murskega polja. Ljutomer je zblíževal prekmursko prebivalstvo, ki je bilo osredotočeno na hrodove pri Krapju in Bistrici... Pri vsem tem krizanju kulturnih vplivov iz Slovenije, Hrvaške in v veliki meri iz Madžarske se je razvijalo duševno življenje prekmurskega človeka. Težje razcepjenosti pa je vzrok Mura, ne kot neka geografska in narodnostno upravičena meja, temveč kot idealno sredstvo tuje politike za raznarodovanje slovenskega življa v preteklosti...«

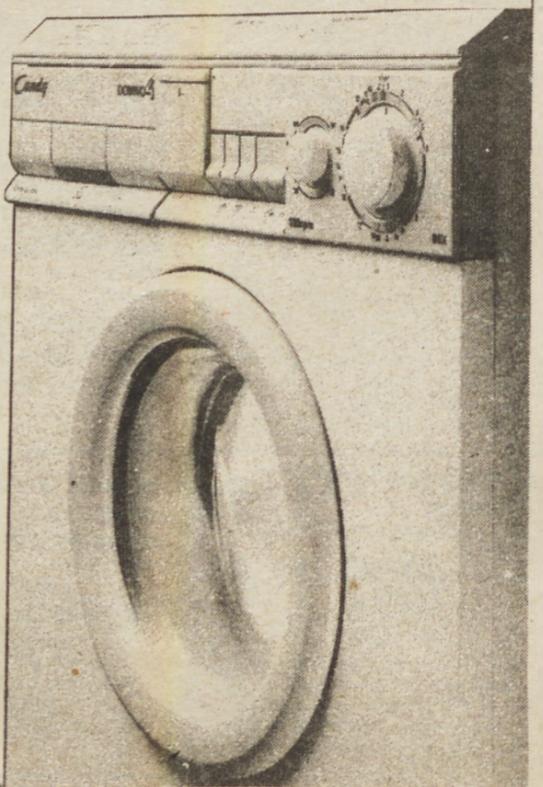
In se tole iz predhodnika Vestnika v 50-ih letih: »Na pobudo Kluba prekmurskih akademikov — pobudo so dali na svojem delovnem zborovanju, takoj po proslavi 20-letnice Ljudske pravice — je poseben pripravljani odbor, v katerem so bili člani bivšega in zdajšnjega KPA, pripravil vse potrebno, da je lahko okrajni ljudski odbor v Murski Soboti naročil pri projektnem ateljeju v Ljubljani izdelavo osnutka za regionalni načrt Prekmurja. To naročilo je prvo te vrste v državi...« (B. Ž.)

ZAKAJ PRAV Candy?

Zato, ker je že več kot četrt stoletja v prvem kakovostnem razredu bele tehnike, ker je še vedno dostopen po konkurenčnih cenah, ker je prodajna mreža razvejena in dobro založena z nadomestnimi deli, in navsezadnje, ker je tudi servisna mreža dobro organizirana po vsej Jugoslaviji.

Če potrebujete zanesljivo in kakovostno pomoč v svojem domu, se torej ozrite po beli tehniki z znakom candy: pralni stroji, pralni in sušilni stroji (z bobnom in kadjo iz nerjavečega materiala), sušilni stroji, pomivalni stroji, hladilniki in zamrzovalniki, vgradne pečice in kuhalne plošče, mikrovalovne in kombinirane mikrovalovne pečice.

Pričakujemo vas v prodajnem salonu
tu tehnounion Ljubljana, Vošnjakova 5.
 Podrobnejše informacije dobite po telefonu: 320-855.

VELETRGOVINA

Potrošnik

VSE INFORMACIJE DOBITE V DOMU TEHNIKE V MURSKI SOBOTO, Kocljeva 2, tel. (069) 21-620.

POMURSKI VESTNIK

VESTNIK

Naš odnos do naravnih spomenikov

Po izidu Inventarja najpomembnejše naravne in kulturne dediščine Slovenije smo na Zavodu za ekonomiko in urbanizem poiskali Stano Dešnik in ji vročili publikacijo z namenom, da jo pregleda in pove o njej svoje strokovno mnenje. Tako je dejala:

kot pa da bi bili na njo ponosni.«

Bi lahko iz te naravne dediščine našli, kaj posebno pomembnega iz Pomurja je vključeno v Inventar?

»Ja, razdelala sem si nekako to predstavitev, ne po občinah, ampak bolj po značilnostih, ker v naravno dediščino sodijo tako drevesa kot geomorfološki ali reliefni pojavi, vodni biotopi in podobno.

Zanimivo je na primer, da imamo v pomurskem prostoru več velikih dreves. Med največjimi so Niderlov hrast v Spodnji Ščavnici in največji dob Slovenije v Fazaneriji v Murški Soboti. Potem imamo na Kobilju dva breka in en skorš, ki sta najmočnejša znana primerka v naši republici. Na šlebingerjevem bregu nad Gornjo Radgono imamo tudi najdebelejšo vinsko trto pri nas. Zanimivo je tudi to, da so predlagani za varstvo naravne dediščine blatinski vrelci in na tem območju edini naravni izhod oddušnik plina CO² — mufeta. Med drugo hidrološko dediščino bi lahko vključili tudi vse mrtvice in mrtve rokave Mure v obmurskem prostoru, na območju občine Lendava v Petišovcih, kot tudi na levem bregu Mure, vključno z logi, ki so posebno gozdno rastišče. Najznačilnejši je Črni log pri Radmožancih s črno jelšo. Med gozdne rezervate sodi tudi Babji ložič pri Ljutomeru, ki je bukov sestoj v klimatski fazi in je v zadnjem času ogrožen zaradi padanja ravnih podtalnice. Potem sodi v naravno dediščino tudi Zaton pri Petanjcih, ki je v slabem stanju, ker ga ogroža divje smetišče in potencialna nevarnost zasipavanja. Posebne značilnosti Pomurja so tudi narcisni travniki, ki so se ohranili v Veržetu in pri Cankovi. Od spomenikov oblikovane naravne dediščine imamo na območju regije sicer več parkov, vendar je v ta inventar uvrščen le park Črnci pri Apačah — Meinlov grad, ki je v Sloveniji baročni park, kot prvi tovrstni, nastal je v drugi polovici 17. stoletja in predstavlja prvo geometrijsko parkovno zasnovo pri nas. Danes ta park ni viđen in bi bil potreben obnove.«

Vas je zavod za varovanje naravne in kulturne dediščine v Mariboru, ki je sodeloval pri nastanku publikacije in naj bi ustrezno pokrival tudi naše območje, povabil k sodelovanju?

»Z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Maribora na našem Zavodu za ekonomiko in urbanizem zelo dobro sodelujemo, saj smo povezani tako strokovno kot upravno. Oni nam pripravljajo svoje strokovne podlage za pripravo ureditvenih in zazidalnih načrtov, tako da je naše sodelovanje strokovno (ne sicer na področju naravne dediščine) zelo bogato.«

Je v Inventarju vse tisto, kar je z naravnovarstvenega vidika zanimivo za naše območje štirih pomurskih občin, vključeno?

»Vključeno seveda ni vse, je pa to ključna naravna dediščina, za katero si bomo morali v našem pomurskem prostoru prizadevati, da jo ohranimo. Novost v primerjavi s prejšnjim Inventarjem iz leta 1976 pa je v tem, da so zdaj dodana območja ob Muri, to je v predvidenem krajinskem parku Mura, in to območja, ki so bila odkrita šele 1984, ko se je začelo pripravljati gradivo za gradnjo hidroelektrane na Muri. Verjetno pa bomo morali ta Inventar še dopolnjevati, zlasti v prostorih vseh štirih pomurskih občin, s podrobnejšimi inventarji, ki pa so v pripravi šele v naslednjih letih.«

Podrobnejše obdelave za soboški občino na primer, še ni, zakaj?

»To vprašanje se nanaša predvsem na kadrovske in finančne težave, s katerimi se ubada mariborski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki pokriva prostor vseh trinajstih občin severovzhodne Slovenije (Štajerske, Koroške in Prekmurja) in enostavno s svojimi kadri ter omejenimi sredstvi ne more dela opraviti tako hitro, kot bi si to želeli. Upamo pa, da bo to v prihodnje nekako rešeno in homo tudi mi v soboški občini prišli do inventarja.«

Se vam ne zdi, da bi lahko pri varovanju naravne in kulturne dediščine bolj upoštevali oziroma vključevali pobude ljudi s terena, ki opozarjajo na posamezne značilnosti?

»To sodelovanje bi bilo vsekakor zelo koristno, ker ljudje sami vedo, kje imajo svoja drevesa, mlake in rastišča, ker so lastniki in živijo s to naravno dediščino. Bilo bi boljše kot zdaj, ko strokovna služba predlaga neki spomenik za naravno dediščino, pa krajan enostavno ne najdejo poslušna, da bi ga varovali in se prej odrečejo tej naravni dediščini.

Brigita Bavčar

ZAPRAVLJENA PRILOŽNOST

»Provinca ni geografsko določena, provincializem je lahko v ljudeh, neodvisno od tega, kje živijo.« je v pogovoru po otvoritvi njegove razstave slik in risb v soboški galeriji dejal umetnik svetovnega formata — akademski slikar Mehmed Zaimović. Odprta razstava se je udeležil s svojo soprogo, kratko bivanje v pomurskem središču pa izkoristil za ogled pokrajine in skok v bližnjo Madžarsko.

Če tako pomislimo, je pravzaprav nenavadno, da imamo v svoji sredi tako izjemnega človeka in ne znamo povsem izkoristiti njegove prisotnosti. Tak je bil vsaj dojem po pričem obisku v petek zvečer, in čeprav pravi ljudski pregovor, »da priložnost zamujena ne povrne se nobena,« lahko svoje odtehtamo vsaj z ogledom zanimive razstave.

bb

MEHMED ZAIMOVIČ: ASIMILACIJA JUTRA, olje na platnu, 1978 (z razstave v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murški Soboti)

FINANČNI, PROSTORSKI IN KADROVSKI PROBLEMI GLASBENE ŠOLE V GORNJI RADGONI

PRIVILEGIJ BOGATIH?

Prihodnje leto (1990) bo Glasbena šola v Gornji Radgoni praznovala 40-letnico delovanja. Ravnatelj, ki pripravlja kronološki pregled, je odkril vrsto zanimivih podatkov, vsi pa so utrdili njegovo prepričanje, da je osnovno glasbeno izobraževanje v vsakem kraju nujno potrebno, tako tudi (še posebej) v Gornji Radgoni.

Takšnega prepričanja pa bi morali biti tudi tisti, ki bi lahko poskrbeli za redno financiranje. Tako pa devet učiteljev z okrog 190 učenci životarji (ne dobesedno) iz dneva v dan, ceno šolnine zvišujejo po potrebi, socialni položaj učiteljev pa je vse bolj negotov. Saj ne, da bi se pritoževali nad Občinsko izobraževalno skupnostjo, saj jim dajejo toliko denarja, kolikor morejo. Toda ta nenehna negotovost, odvisnost... Vse bi se uredilo, če bi jih vključili v redni program izobraževanja. Lani so se zahteve po varčevanju v družbenih de-

javnostih že tako zaostriale, da so računali tudi na najhujše — ukinitve.

»V lanskem letu smo dobil dopis, ki je obravnaval osnovno glasbeno izobraževanje, in sicer v kontekstu Predloga ukrepov za uskladitev vrednosti programov vzgoje in izobraževanja s predvidenimi možnostmi v letu 1988 in v naslednjem letu. Načrtovali so nekakšno reformo osnovnega glasbenega šolstva. Predvsem so poudarjali, da se mora prispevek staršev povečevati do te mere, da bodo kritični materialni stroški, kar je seveda vprašljivo. Število učencev in učiteljev se kljub srednjeročnemu programu naj ne bi povečevalo, ampak ostalo na ravni šolskega leta 1987/88. Delež neposrednega izobraževalnega dela pedagoških delavcev bi se moral ponovno preveriti in uskladiti z osnovno šolo (mi imamo to že lep čas), zmanjšati pa bi morali tudi obseg komornih vaj in korepeticij. Preveliko povišanje šolnine bi imelo svoje posledice. Vprašanje je, če bi bila to še vedno glasbena šola za vse otroke, ali pa bi postala privilegij bogatih?« je pripovedoval ravnatelj Marjan Zula.

Po začetnih črnogledih napovedih se je kljub vsemu letošnje leto začelo kar dobro, saj jim dotoka sredstev niso tako močno zmanjšali. Tudi šolnino so povečali le na 35 tisoč dinarjev. Tako bodo lahko živodarili iz meseca v

mesec, kaj pa bo s šolsko zgradbo, ki je potrebna obnove, ne ve nihče odgovoriti. Nakupiti bi morali tudi nekaj novih glasbil, tu pa so še razna tekmovanja in revije, ki se jih prav tako udeležujejo na lastne stroške.

Zanimanje na radgonski glasbeni šoli je tako veliko, da vsako leto vpišejo 30 novih učencev, od 30 do 40 pa jim morajo odkloniti. Premalo je učiteljev, premalo glasbil. Učijo se sicer na petih klavirjih, vendar sta uporabna le dva, tih pianinoh. Štirih flavtah, štirih trobentah, treh kitarah, petih harmonikah, bobnih in saksofonu. Opažajo, da je vse manj zanimanja za trobila in godala, največ pa za učenje kitare — to je namreč tudi najcenejši instrument, pa tudi najbolj popularen (pop zvezde). Prav v teh dneh učenci in učitelji nastopajo po osnovnih šolah in vrtcih, igrajo pa z instrumenti, za katere hočejo navdušiti več mladih. Zanimivo bi bilo pogledati v knjigo nastopov — le redko katera proslava mine brez njihovega sodelovanja! Osnovna glasbena šola je tudi edina primerna osnova za nadaljnje glasbeno izobraževanje in iz Gornje radgone je nadaljevalo šolanje že nekaj učencev (tudi v Gradcu) ali pa uspešno igrajo v raznih orkestrih.

Glasbena šola ne more biti nepotreben privesek — lahko je kvečjemu nujen okrasek!

Bernarda B. Peček

VISOKO ODLIKOVANJE ZA SOBOŠKI PEVSKI ZBOR

Sindikalnemu mešanemu pevskemu zboru Štefan Kovač Murska Sobotica je nedavno podelil predsednik Skupščine občine Murska Sobotica, Andrej Gerenčar, red zaslug za narod s srebrno zvezdo. To visoko odlikovanje je dobil zbor od predsedstva SFRJ za uspešno 20-letno delovanje.

To je priznanje vsem nekdanjim in sedanjim pevcem, ki so za delo zbora žrtvovali nešteto ur in energije in so s pesmijo bogatili dobre stike med sosednjimi narodi. In številnih uspehov zbor ne bi dosegel, če mu ne bi pomagale družbenopolitične in delovne organizacije.

Sindikalnemu mešanemu pevskemu zboru Štefan Kovač želimo nadaljnje plodno delo in se pridružujemo čestitkam ob prejemu pomembnega družbenega odlikovanja!

F. S.

Soboški pevski zbor Štefan Kovač, ko je lani praznoval 20-letnico obstoja. Foto: Nataša Juhnov

kulturni koledar

ČETRTEK, 26. JANUARJA
LJUTOMER — Ob 18.00 in 20.00 na ljuutomerskem odru spet Martin Sagner-Dudek in Ljubimka Bencet-Regica v predstavi Nema frke za frkanje.

PETEK, 27. JANUARJA
LENDAVA — Ob 11.00 bo v Galeriji Lendava otvoritev dokumentarne razstave iz zakladov Mariborskega arhiva z naslovom Pričevanja iz preteklosti severovzhodne Slovenije v arhivskih virih.

SOBOTA, 28. JANUARJA
GORNJA RADGONA — Ob 19.00 bo v kulturnem domu komedija Milana Grgiča Juhica, s katero ponovno prihaja v goste Teater u gostima iz Zagreba.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je do 30. januarja na ogled razstava risb in slik akademskega slikarja Mehmeda Zaimovića iz Sarajeva. Razstavo je pripravila Umetniška galerija Bosne in Hercegovine.

Na študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice so podaljšali ogled razstave Književno delo Ivana Cankarja, ki so jo odprli lani ob 70. obletnici pisateljeve smrti. Odprta bo do 10. februarja.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so razstavljena dela sodobnega kitajskega umetnika Hua Quinga.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murški Soboti so: M. Šile — PLETOMO ZA DRUŽINO (Mohorjeva družba), H. Fast — PRISELJENČEVA HČI (Založba Obzorja) in R. Norwood — ŽENSKA, KI PREVEČ LJUBI JO (Cankarjeva Založba).

kino

KINEMATOGRAFI v občini Gornja Radgona imajo v tednu, ki je pred nami, napovedan zanimiv izbor filmov. Tako bo v nedeljo, 29. januarja, ob 17.00 in 19.00 na sporedu ameriška kriminalna NEDOTAKLJIVI, ki jo skupni programski svet priporoča za ogled starejšim od 12. let. Režiral ga je Brian DePalma, znan po filmih kot so Obsedenost, Brazgotinec, Stripiz smrti, Strel ni bil izbrisan in drugi. Nedotakljivi so sodelovali na številnih mednarodnih festivalih in na njih prejeli vrsto nagrad in priznanj, med drugim tudi za glasbo. V glavnih vlogah nastopajo Sean Connery, Robert De Niro, Kevin Costner, film pa predstavlja čas vladavine Al Caponeja, velikega poglavarja ameriškega podzemlja. Nedotakljive bodo predvajali tudi v Radencih, v petek 27. tega meseca, in Apačah (v soboto, 28. januarja).

Med filma, ki ju programski svet priporoča in sta na sporedu radgonskih kinematografov, se uvršča tudi kanadsko-ameriški Najavljeni zločin, vse, ki so prebrali ali pa slišali za znameniti roman Umberta Ecce IME ROŽE, pa bo gotovo pritegnila njegova ekranizacija. Tudi v tem filmu igra priljubljeni Sean Connery, obravnava pa vsebinska vprašanja bivanja, tudi z vidika hierarhije oblasti in vprašanja, komu je dostopna in komu dovoljena »poslednja resnica«. Filozofija se v filmu, ki ga je režiral francoski režiser Jean Jacques Annaud, prepleta s kriminalko, in čeprav je dogajanje v 14. stoletju, ga lahko neškodljivo prestavimo v današnji čas.

Ime rože z izredno dolžino filma bo v kinu Svoboda Gornja Radgona na sporedu v sredo, 1. februarja, ob 19.00, pa tudi ob koncu tedna, v nedeljo, vmes pa ga bodo predvajali v Radencih in Apačah (v petek, 3. in soboto, 4. februarja).

MEĐIMURJE MEJI NA POMURJE SOSED OBIŠČI SOSEDA! V ČAKOVCU TE PRIČAKUJEJO

Obisk v blagovnici Medžimurka na Trgu republike 6 v Čakovcu se vam bo splačal.

Enkratna ponudba v Jugoslaviji

- gliserji GT 495
od 11.800.000 do 13.800.000 din
- gliser GT 450
9.300.000 din
- čoln T 345
1.300.000 din
- gumijasti čoln maestral
od 2 d 3.700.000 din

Ugoden nakup smučarske opreme

— vezi salomon od 100 do 250.000 din — smučni elan in head od 200 do 880.000 din — ugoden nakup drugih športnih pripomočkov.

Prodaja na čeke na 3 obroke brez obresti za vse blago.

Za nakup se priporoča Blagovnica MEDŽIMURKA, ČAKOVEC, Trg republike 6, tel. (042) 811-111.

Muhe namesto psov?

Ze prav kmalu se nam menda obetajo muhe, ki bodo nadomestile izsolane pse pri odkrivanju mamil. Tako vsaj trdi profesor George Dodd z ameriške univerze Warwick in napoveduje, da bodo znanstveniki z genetskim inženiringom prav kmalu ustvarili muho, ki bo sposobna odkrivati skrita mamila.

Doddova napoved se opira na dejstvo, da imajo muhe boljši voh od psov. Samo en problemček je, priznava profesor Dodd. Znanstvenikom sploh še ni jasno, kako naj muhe naučijo opravljati to koristno delo.

PETELIN S ŠTIRIMI NOGAMI

Na piščančji farmi v Skakovcih je Milan Ficko, ki pomaga na farmi, našel majhnega piščanca s štirimi nogami. Doma sta ga s sinom gojila, tako da tehta sedaj 1 kg in je prava atrakcija za številne obiskovalce. Za piščanca so nekateri ponudili 120 tisoč dinarjev.

Največji divan v ZRN

Na fotografiji je divan velikan, največji kos pohištva v Zvezni republiki Nemčiji. A v resnici ni pomemben divan, pomemben je maček, ki kraljuje na njem. Z maksi mačkom na maksi divanu podjermnik Spileta, z vsemi žavbami namazani 36-letnik iz Hamburga, dela reklamo za svoje kičaste izdelke iz keramike, ki naj bi še večji meri kot dostej krasili nemška stanovanja.

PIŠTA modruje

Pejnez dvanajst fajt, deset do stou, za vse komaj dobijmo žemlou, še sčemo küppiti liter pijsce, te pa že nücamo jezerače.

Boug ne daj küppiti prase, tou že telko vo znese, ka mi nemo znali, skon bi je naj pelali.

Teocof bär je malo kodaji, ovak gor hi se zbojati, pejnezof väga že ide na tone, za prevoz pa nücamo vagone.

Gnesden ka košta kuča, o ton nej je vrejčno güča, vo si zračunajte samij, ar meni se na cug midij.

ORIENTEKSPRES POTRDL SVOJE IME

Med lanskimi izrednimi podvigi, ki sicer niso prinesli človeštvu nič novega, ne spoznanj in ne dragocenih znanstvenih odkritij, so pa posebnost, ki se le redkokdaj še ponovi, je gotovo posebnega zanimanja vredna vožnja slovitega orientekspresa na Daljni vzhod. Slavni vlak, ki je nekdanj brzel tudi po tirih naše domovine, je tako privrkat v svoji 105-letni zgodovini zapeljal po progah daljnih vzhodnih dežel in opravičil svoje zveneče ime. Na poti od Pariza do Tokia je prevozil 14.484 kilometrov, pot pa ga je vodila skozi Francijo, obe Nemčiji, Poljsko, Sovjetsko zvezo, Kitajsko in po vožnji z ladjo iz Hongkonga še od Hirošime do Tokia.

Seveda na slavnem vlaku, ki je že nekaj let atrakcija zahodnoevropskih petičnežev, niso sedeli navadni potniki. Med 36 potniki so bili le taki, ki svoje premoženje merijo s številkami, ob katerih se navadnemu smrtniku vrti v glavi. Vozovnico za to enkratno in najbrž nikoli več ponovljeno vožnjo je stala 104.220.000 dinarjev, kar pa je samo pljunek v morje v primerjavi s stroški, ki so bili potrebni, da je navadna vožnja postala resničnost. V celoti je podvig stal 125 milijard dinarjev.

Na noro zamisel, da bo orientekspres pripeljal v Tokio, je pred več leti prišel televizijski producent Atsuyosji Numata. Leta 1982 je za televizijsko hiso Fuji posnel film o orientekspresu in se takrat tako navdušil nad njim, da mu žilica ni dala miru. Lotil se je organizacije svojega sanjskega podviga — dokumentarne-

ga filma o vožnji slavnega vlaka prek Evrope in Azije na Japoniko.

»Bili so trenutki, ko sem se že skoraj predal, vendar pa me je zavest, da gre za enega najbolj ambicioznih dokumentarnih projektov, kar se jih je kdaj lotila japonska televizija, spodbujala k nadaljnjemu delu.« je po končani vožnji povedal Numata.

Da organizacija takega podviga ni mačji kašelj, dovolj zgovorno pove že ta podatek, da se je moral organizator spopasti med drugim tudi z dejstvom, da se je širina železniških tirov na vsej poti zamenjala kar trikrat. Podvožje vlaka so torej trikrat zamenjali. Pomoč so ponudile Japonske železnice (ki so zdaj zvečine v zasebnih rokah), k uresničitvi projekta pa je pomagala tudi lastnica sedanjega orientekspresa, švicarska družba Intraflug AG. Glavno breme stroškov pa je vseeno padlo na televizijsko hiso Fuji, ki je s tem dragim in nenavadnim podvigom proslavila svojo tridesetletnico.

Seveda pa Japonci ne bi bili to, kar so, če ne bi znali iz vsega skupaj iztržiti tudi nekaj dobčka. Potem ko je bila slavnostna vožnja končana in se je noblesa spravila iz vlaka, se je začela komercialna dvomesečna vožnja. V tem času bo orientekspres vozil po japonskih železnicah in opravičil 69 voženj. Kljub temu, da je cena za vsako vožnjo kar zabeljena, pa je zanimanje za vožnjo ogromno. Za prostih 2.500 vozovnic je že zaprosilo kar 13.000 potnikov.

VEST MI NE DOPUŠČA, GENERAL MOJ

Se nikoli v nemški zgodovini ni mladina tako zaničevala uniform: letos si je kar 80.000 mladeničev izbralo civilno služenje vojaščine zaradi ugovora vesti in zvezni urad za civilno služenje v Kolnu se kar sibi pod težo vlog. Letos je ZRN napravila 1,2 milijarde mark za 100.000 mest v civilni službi.

Oporočniki pravijo, da vojaki niso več potrebni, brž ko vojna ne grozi več, sploh pa čemu konvencionalna vojska, ko pa bo naslednja vojna, če bo, jedrska. Pastor Peter Hintze, gospod »Civilno služenje« pri bonški vladi, pravi, da so »Zivis novi feist fantje« in je zelo ponosen, da je družba sprejela status oporočnika. Število oporočnikov nenehno raste, to je globok, nepremagljiv tok, ne glede na to, kdo je na oblasti in kakšen je mednarodni položaj.

Med 12 dijaki zadnjega letnika gimnazije, otroki premožnega bonškega meščanstva, je tretjina oporočnikov, tretjina bodočih vojakov in tretjina neopredeljenih. Sedemnajstletni Axel iz prve skupine na primer meni, da »v vojski nehaš biti osebnost, postaneš številka. Vojska je stroj za ubijanje.« In leto dni starejši Marc razglša svojo romantično vero, da je treba živeti brez orožja in storiti vse, da ga ne bi nikoli več uporabili. Niti njun vrstnik Andreas, ki je sicer sklenil, da bo služil vojaščino, »ker ima pogodbo z družbo«, je prepričan, da državi ni potrebna vojska, da bi si pridobila ugled.

Med »državljeni sveta«, o katerih je sanjal Goethe, prevladuje občutek nemoči. Nemčija med dvema blokoma nima besede, suverenost je iluzija. Ti povojni otroci, učenci duhovnega nenasilja pastorjev Martina Niemöllera in Martina Luthra Kinga so odločeni kar najbolj izkoristiti pravico, ki jim jo zagotavlja ustava: edina ustava na svetu, ki upošteva, da ni nikogar mogoče prisiliti, da nosi orožje.

Dokaz za to: vojaška in civilna služba sta v ZRN demokratično na izbiro, ta izbira je posameznikova neodtujljiva pravica. A zakonodajalec je naložil civilistom malo daljšo službo kot vojakom: 20 namesto 15 mesecev. Ta zelo liberalni sistem, ki so ga sprejeli leta 1984, daje pravico do civilnega služenja zaradi najrazličnejših vrst ugovora vesti: zaradi odklanjanja ubijanja, šoka, ki ga človek doživi med obiskom koncentracijskih taborišč ali vojaških pokopališč, zaradi verskih razlogov (51 odstotkov oporočnikov je protestantov, 41 odstotkov pa katolikov). Oporočnikom se ni treba zglašiti osebno, ampak

morajo poslati le svoje dokumente in navesti razloge.

Od leta 1987 do 1988 se je število zagovornikov civilnega služenja povečalo za 20 odstotkov. Vlada si razlaga, da jih je več zato, ker se hočejo še pravi čas izogniti podaljšanemu služenju civilne službe. To je le delno res. Po zaupni anketi bundeswehra ima le 43 odstotkov 16- do 24-letnikov dobro mnenje o naboru, 50 odstotkov pa se jih z oporočniki strinja.

Maja 1987 pa je inštitut Altlensbach razkril, da se je kar polovica Nemcev izrekla za enostransko razorožitev (pred petimi leti 35 odstotkov).

Leta 1980 je zaradi osuplosti zaradi vdora sovjetske vojske v Afganistan kar 80 odstotkov mladih ljudi od 16. do 18. leta menilo, da ima vojska »pomembno vlogo«, letos pa je takšnih le še 54 odstotkov.

Resda so se razmere medtem spremenile. Reagan stiska roko Gorbačovu, SZ zapušča Afganistan, rakete peršing pa ZRN. Nevarnost blede, z njo pa opravičilo za obstoj nemške vojske v očeh mladih Nemcev. »Demilitarizirajmo možgane!« pozivajo mirovniki.

Takšen razvoj silno skrbi tako vojsko kot politike. Zaradi usihanja števila rojstev bo vojakov tako ali tako manj (leta 1994 jih bo 100.000 manj), zdaj pa še ti civili-

ŠVEDSKI DVOR POTREBUJE NOVO LETALO

Švedska vlada in kraljevi dvor slovita po svoji varčnosti, a kar je preveč, je preveč, je menda sklenila kraljica Silvija in javno oznanila, da ne mara več starega fairchilda metro 3, letala, s katerim se vozijo pomembne osebnosti, ker ima polno napak in je neudobno. Tisk je brž dodal še množico podrobnosti o tem reprezentativnem plovilu za državne potrebe. Pisalo je, da je Palme v njem zmrzoval, japonski obrambni minister se je kuhel od vročine, nekdanji avstrijski kancler Bruno Kreisky pa je po potovanju z njim pripomnil, da imajo rečne države boljša letala za državne goste.

Fairchild metro 3 je izdelek švedskega Saaba, ima dvoje mest v pilotski kabini, poleg tega pa 19 sedežev. Pred dvema desetletjema je bil silno razkošno letalo, danes pa je zastarelo, majhno, hrupno in neudobno, primerno za prevoz blaga. V njem ni ne stranišča ne naprave za reguliranje temperature. Pri pospeševanju potnike premelava sem in tja.

O tem, da si švedski državniški zaslužijo boljše letalo, so govorili že prej. Načrtovali so nakup veliko udobnejšega saaba 340, a iz tega ni bilo nič. Švedsko vojno letalstvo tudi zdaj ni ma nič proti, da zamenjajo fairchild s kakšnim boljšim letalom, vendar ga bo morala plačati vlada sarata. A državna blagajna se le nerada odpira, pa četudi gre za kraljičino udobje. Sploh pa bo kmalu jasno, ali bo fairchild šel med staro šaro ali ne. Kraljica mora namreč na potovanje, sodelovala bo v človekoljubnih akcijah za pomoč pohabljenim otrokom, ki jih že po tradiciji prirejajo pred božičnimi prazniki.

Od kod naj dobijo 495.000 mož, ki so jih obljubili Natu? Podaljšanje vojaščine s 15 na 18 mesecev od junija 1989 je le prvi ukrep, a ne zadostna. Bonški strategi računajo, da se bo odločalo za civilno služenje kvečjemu 12 odstotkov vrstnikov, zrelih za vojaščino (sedaj je povprečje 10 odstotkov, medtem ko se v Franciji in Italiji odloča za civilno služenje le en odstotek mladih). Po Hintzerjevem mnenju je takšno stališče kaj optimistično. Računati je treba tudi na to, da se bo posušil rezervoar, kjer nemška armada zdaj črpa mlade ljudi, 150.000 »prostovoljcev«, ki služijo vojsko pogodbeno po 4 do 12 let.

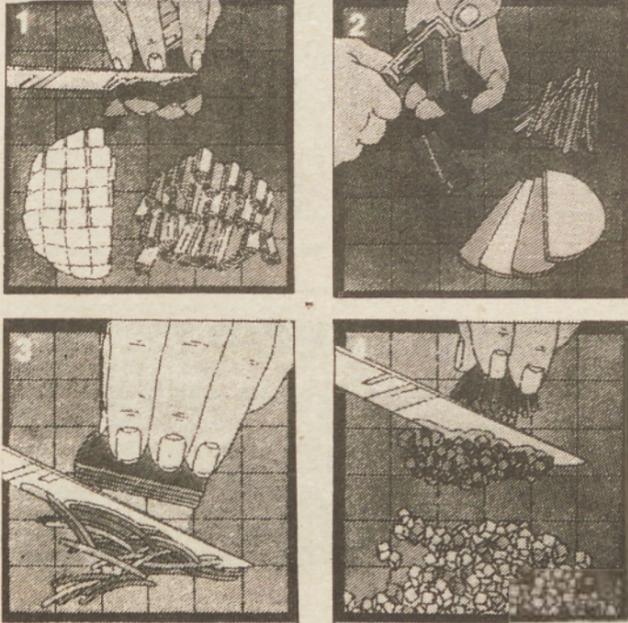
Pacifizem, nasprotovanje jedrskemu oboroževanju, dvomljenje o koristnosti vojaških vaj krhajo moralo čet. Večina (90 odstotkov) moštva, 65 odstotkov podoficerjev in 35 odstotkov oficirjev pravi, da za uporabo jedrskega orožja ni opravičila. Motivacija aktivnih vojaških uslužbencev še nikoli ni bila tako na psu. Četrtnina podpolkovnikov je zaprosila za predčasno upokožitev. Nujno je narediti vojsko privlačnejšo. A kako? Obrambni minister bo sicer podaljšal vojaški rok, kje bo dobil potrebno vojaško osebje, pa se ne ve.

Malo sonca ji ne bo škodilo.

KAKO REŽEMO ZELENJAVO

V kuharskih knjigah naletimo včasih na strokovne izraze, ki si jih ne znamo prav razlagati. Jušno zelenjavo lahko na primer režemo na tri načine: julienne, mirepoix ali brunoise. Kaj pomenijo ti izrazi?
Mirepoix: zelenjavo narežemo na 1 do 2 centimetra velike kocke. Tako pripravljeno jušno zelenjavo popražimo skupaj z mesom, ki ga

dušimo v kosu, ali pa jo porabimo za temne juhe in omake. Juho in omako skuhamo in pretlačimo skozi cedilo, zelenjavo pa zavržemo. Zelenjavo režemo tako: por in korenje narežemo najprej na četrtine, nato v grobe kocke. Zelenin gomolj narežemo najprej na debele rezine, nato pa podolgate kose in še na kocke (slika 1).

Julienne: Zelenjavo narežemo na zelo tanke kot vžigalice dolge pramene. Uporabimo pa jo za prilogo, za zakuho v juhi ali pa za prilogo, na primer za podlago, na katero položimo razrezano meso. Režemo tako: zeleno narežemo najprej na četrtine, na tanke rezine, nato na pramene. Korenje narežemo prečno na velike kose, nato jih režemo z lupilnim nožem v tanke rezine (slika 2). Rezine zložimo drugo na drugo in jih z nožem narežemo na tanke pramene (slika 3).

Brunoise: Zelenjavo narežemo na zelo majhe kocke. Na hitro jo popražimo in uporabimo za dodatek finim omakam. Z zelenjavo omako zgostimo in izboljšamo. Zelenjavo narežemo po načinu julienne, nato pramene narežemo na kockice (slika 4).

Srnam tekne lubje

Če stanujete na robu mesta ali celo na deželi in imate na vrtu sadno drevje, ga bodo pozimi obiskovali zajci in srne. Objedali bodo lubje in tako ranjeno drevje začne hirati. Pomaga samo zarez visoka in trdna ograja, toda tisti, ki ima na vrtu le nekaj dreves, si je seveda ne ho postavil. Namesto tega naj debela kolkor more visoko ovijte z »manšeto«, ki je lahko spletena iz žice ali pa izdelana iz plastike. Kemičnih sredstev, s katerimi bi živalim zagrenili sladek ugriz, raje ne uporabljamo, ker bi zemljo dodatno obremenili s težkimi kovinami.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, ob petkih, v oddaji 21-232

1. Superstitious — Europe
2. Don't worry, be happy — Bob McFerrin
3. Vrnj se domov Helena — Magnet
4. Kissing a fool — George Michael
5. Čiribiribela — Bijelo dugme

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi fi videostudijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21-232 je na sporedu ob petkih na Radiu Murska Sobota, UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz.

BOLNI ZARADI SLABEGA ZRAKA

Zmerom tarnamo, kako umazano ozračje je zunaj, ne pomislimo pa, da smo si tudi med štirimi stenami tako poslabšali zrak, da je včasih še zunaj bolj zdrav.

Trudimo se, da bi varčevali z energijo, zato smo si zatesnili okna in vrata in izolirali kar cele stavbe. Zrak od zunaj ne more vdirati v prostore, znotraj pa je onesnažen s tobačnim dimom, z dušikovimi oksidi od kurjenja in kuhanja, s formaldehidom, ki je v sredstvih, s katerimi je obdela-

na notranja oprema. K temu dodajmo še izdihan zrak, ki je pol ogljikovega monoksida. Zrak v dobro zatesnjenem prostoru je pogosto vrh vsega še preveč vlažen. Tudi zaradi klimatskih naprav v pisarnah lahko zbolimo, če so le-te slabo vzdrževane. Lahko nam nakopljejo astmo ali bronhitis ali kako drugo obolenje dihal. Ljudem je rado slabo, imajo glavobole in tarnajo, da imajo izsušeno kožo, nosno sluznico in grlo. Človek pogreša nenehne rahle temperaturne spre-

membe, ki nastajajo zaradi zračenja, kurjenja, mraza, toplote. Te spremembe spodbujajo telo. V delovnem prostoru ali doma bi morali vsaj vsako uro eno minuto zračiti. Če je zunaj smog, moramo zračiti bolj poredkoma, zato pa poskrbeti, da bomo zrak znotraj manj onesnaževali, se pravi, vsaj manj kadili.

Relativna zračna vlaga v stanovanjskih in delovnih prostorih naj bi bila med 55 in 65 odstotki, temperatura za delo sede pa 20 do 22 stopinj.

Privoščimo rastlinam svetlobo

Pozimi je sonce nizko in nam, tudi če sije, privošči le nekaj ur svetlobe. Naše rastline so na to skromnost navajene, eksotične rastline pa jo pogrešajo in zato hirajo. Posebno rado se to zgodi s pobeškami in rastlinami v majhnih loncih. Postavimo pobeškalko na nižjo palico ali pa vzemimo lonček iz podstavka in ga postavimo na okensko polico. Nizke rastline na okenski polici prav tako dvignimo — lahko jih postavimo na primer na obrnjene lončke, pa bodo takoj malo bližje svetlobi. Za rast jim bo zadostovala. Vrtnarji vzgajajo rastline pri umetni svetlobi. Za ta namen imajo posebne žarnice, ki oddajajo primerne svetlobe in morajo biti 30 do 40 centimetrov od rastline. Normalne žarnice za to niso primerne, preveč se razgrejejo in porabijo preveč energije.

Umetne obloge ne marajo vročine

Radi uporabljamo ponve z umetnim dnom, ki jim pravimo teflonske ponve. Obloga na dnu postane razbrzdana, pa še sami ne vemo, kdaj in s čim smo jo poškodovali. Sprašujemo se, ali je taka ponve še primerna za rabo. In kaj, če se nam premočno segreje? Raze in praske niso nevarne, glede segrevanja pa so si mnenja strokovnjakov različna.

Pri temperaturah nad 300 stopinj obloga razpada in dvigajo se plini. Nekateri strokovnjaki menijo, da so ti plini v tako majhni koncentraciji neškodljivi, drugi pa jim oporekajo in pravijo, da laboratorijske raziskave dokazujejo, da so ti plini strupeni. Če upoštevamo še to, da so brez vonja in jih torej ne zaznamo, smo v dvomih. Kako dosežemo temperaturo 300 stopinj? Med normalno peko nikakor, drugo je, če pozabimo na razgreti plošči šte-

dilnika prazno ponev. Toda pri preskusih so prazno ponev segrevali približno 15 minut in šele tedaj se je razgrela do nevarne temperature. Kaj, če se ponev zares pregreje? Odpreti moramo okno in kuhinjo temeljito prezračiti. To je vse. Toda ponev z ožganim dnom za peko brez maščobe ne bo več primerna. Ni je treba zavreči; če bomo položili zrezek na olje ali kako drugo maščobo, se nam posledic za zdravje ne bo treba bati.

Zvečilni gumi — zdrav za otroke

Da, toda ne vsak, ampak samo tisti, ki je oslajen s snovjo, imenovano ksilit. Ta gumi ne samo da preprečuje nastajanje zobnih oblog, ampak lahko preprečuje tudi zobno gnilobo, če ga otroci žvečijo daljši čas. Ksilit ni umetno sladilo, ampak je nadomestek za sladkor, ki je prav tako sladek kot sladkor. Pridobivajo ga iz rastlin, največkrat breze. Ksilit ima posebno dragoceno lastnost. Večina ustnih bakterij ga ne more presnoviti v kisline, ki načenjajo zobno sklenino. Pri žvečenju gumi se nabira v ustih več sline, to pa poveča varovalno moč ksilita. Ksilit v žvečilnem gumi brez sladkorja in v bombonih — na njih mora biti narisana zobni možiček pod dežnikom. Seveda ga lahko kupite le v tujini.

RECEPT ZA VAS KROGLICE S PASTETO

Potrebujemo: 200 g čajne pastete, 200 g sira, rdečo papriko, zelen peteršilj. Pasteto zmešajte, dodajte grobo nastrgan sir in na kocke narezano papriko. Iz tako pripravljene zmesi oblikujte kroglice in jih povajljajte v sesekljani peteršilju. Kroglice ohladite in ponudite s kruhom in čajem. Zaradi lepega in zanimivega videza jih lahko kombiniramo z različnimi mesnimi narezki.

NOVA KASETA

BRANE DRVARIČ NORA NOČ

Med uspešne Pomurske estradne umetnike se je konec lanskega leta vpisal tudi Brane Drvarič. Ta svoj vpis je potrdil s kaseto Nora noč, na kateri je poleg naslovne skladbe še devet drugih, simpatičnih in za pevca značilnih pesmic. Med njimi velja vsekakor omeniti uspešnico Točajka, daj še litre tri. Za vse tiste, ki še ne veste, Brane bo v kratkem postal tudi gostinec, saj v Ivanjicah odpira lokalček, v katerem bo takrat, ko ne bo nastopal.

Kasete Nora noč prodajajo že dalj časa, zato je vprašanje, če je kje na voljo kakšen izvod. Vsekakor pa se splača pohiteti. (dl)

NAŠLI MAMUTOVEGA MLADIČA

Strokovnjaki leningrajskega inštituta za zoologijo pri sovjetski akademiji znanosti A. Tikonov in V. Simov kar najbolj skrbno preparirata ostanke mamutovega mladiča, ki so ga pred kratkim našli na Arktiki. To odkritje je vzbudilo veliko zanimanje zoologov, makrobiotikov in genetikov. Pravijo, da doslej še niso imeli tako dragocene primerke.

Sovjetski znanstveniki zdaj sodelujejo v raziskavah ameriškega programa »mamut«, s katerim so se začeli ukvarjati že pred štiridesetimi leti.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Podpis pod današnje risbo pošljite do četrta, 2. februarja, na naslov VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene podpise honoriramo.

- Zadnja večerja Mikuličeve vlade. (Kramberger, Kuzma, Peček)
- Sedanja vlada želi svojim vnukom dober tek! (Pišek)
- Prvi kongres (konzervativne) stranke pri nas. (JAMA)
- Če ne bomo siti od te večerje, bomo pa od praznih obljub. (An-drašič)

SESTAVIL	OSREDNJA	SLAVEN	DROBNA	ZENSKA	MESTECE	ROD,	LAŽJA
MARKO	KULTURNA	LOVEČ	PTICA	S SIVIM	PRI	VRSTA V	OBLJKA
NAPAST	USTANOVA	V GRSKI	PEVKA	LASMI	OPATLI	BIOLOGIJ	KOZ
(ITALJANSKI	V LJUBLJANI	MITOLOGIJ					(BOLEZEN)
ITALJANSKI PRESEDA- NIK (FRAN- CESCO)							
TRGOVSKI PREDMET							
NAJVIŠJA BLAZE- NOST PRI BUDISTIH							
JAPONSKO M. IHE (ANAGRAM OKNO)					UPTON SINCLAIR PESNICA SEIDEL		
KRONIST LETOPISEC							
AVTOMO- BILSKA OZNAKA ROMUNJE		DEL TEDNA				REAMUR SRBSKI PISATELJ (STEVAN)	
JOHN OSBORNE		POHIŠTVO	DAVNI GERMAN KEMICNA PRIVINA				
PRIPOVE- DNI PESNIK					RADO MURNIK VREDNOSTNI PAPIRJI		
LJAKASTE GLOBELI NA KRASU							CASOVNA ENOTA
POKLON, DARILO				AVSTRAL- SKI MOJ OZNAKA ZA NEZNANCA			
ČLOVEK, KI OVINKARI							
OKRAŠNI GRM, SPANJSKI BEZEG							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Beograd, en-klava, razlizen, Arica, A, šege, Os, K, Ernst, arnika, OI, noma, PTT, met, etanol, Reni, ep, Aralica.

Padajte, snežinke!

Radovedno sem pogledoval v nebo, a tam zgoraj ničesar videti ni bilo. Le nekaj zvezd se je zalesketalo, potem pa okrog njih nekaj je zamigljalo. Snežinke! Oh, le padajte, plešite, zimskega dolgočasnja nas rešite! So pripravljene že sanke in sani, le snega še ni in ni.

Robert Majc, 8. raz.,
OŠ Kuzma

IZGUBILA SEM PRIJATELJA

Razumela sva se, se pogovarjala, zaupala sem mu in ga imela rada... Vendar je zdaj vse to mimo, saj me je ta moj ljubljani tovariš zapustil oz. pozabil, kot se pozabi lanski sneg. Včasih se vprašam, ali je sploh vredno, da imaš prijatelja, če te ta po treh letih trdnega prijateljstva zapusti in... in verjame hudobnim jezikom, ki obletavajo svet.

Prišla sem tudi do spoznanja, da mu nisem pomenila nič, čeprav bi za najino prijateljstvo dala vse, kar bi lahko!!!

Huda so taka spoznanja in vedno jih je več, čeprav bi vsak na svetu dal vse svoje bogastvo le za tiste ure, ko veš, da nekdo prislusne tvojim težavam, da ti pomaga, svetuje in da te ima vsaj malo rad!

Barbara TOTH, 8. raz.,
OŠ E. Kardelj,
Murska Sobota

Polonca

Tako je ime moji punčki. Rada se igram z njo. Včasih jo prinesem v kuhinjo, in če mi jo kdo hoče vzeti, je nikomur ne dam. Tudi spat hodiva skupaj. Preden grem zjutraj v šolo, ji rečem: »Dobro jutro, moja Polonca! Bodi pridna in lepo me počakaj doma!«

Barbara Škrjapač, 2. raz.,
OŠ Cven

Postal bom muzikant

Hodim v glasbeno šolo. V njej je lepo. Vozim se z avtobusom. Odločil sem se, da bom igral harmoniko. Stala je 150 starih milijonov. Najprej sem igral z levo roko. Potem še base z desno. Naučil sem se že Tinka-Tonka in Marko skače. Mislim, da bom muzikant. Odločil sem se, da se bo skupina imenovala Grom. Zbral sem že fante, a smo se razšli. Zdjaj se ponovno zbiramo. Mislim, da iz nas nekaj bo.

Gašper Tompa, 3. raz.,
OŠ Odranci

Knjiga je moja najboljša prijateljica

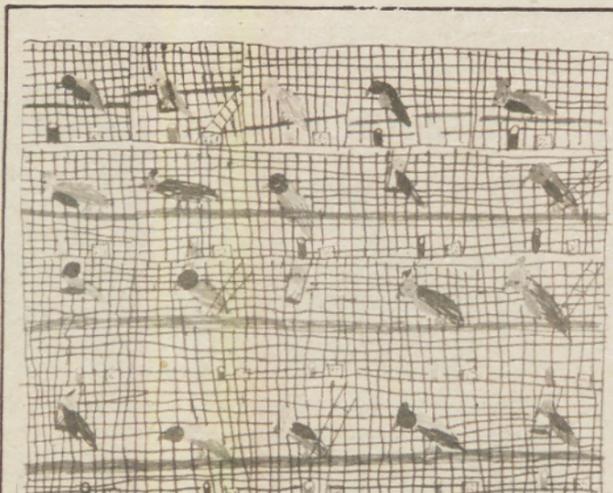
Knjigo sem vzljubila že v prvem razredu. Še bolj sem se zblížala z njo v drugem razredu, ko sem znala že dobro brati. Rada zahajam v knjižnico in brskam po policah.

Tovarišica nam je tako lepo govorila o knjigi. Knjiga je prijatelj, prijatelj pa pomaga človeku. Tako sem se tudi letos javila za tekmovanje za bralno značko. Ponosna sem na bralno značko, ki sem jih že osvojila. Doma imam svojo knjižno polico. Varčujem denar in si vsako leto kupim vsaj eno ali dve knjigi. Knjiga me popelje v zanimiv svet. Primerjam se z glavnimi junaki. Rada bi bila taka kot oni. V knjigah najdem mnogo lepih besed, ki jih bolj redko slišimo.

Prišli so dolgi zimski večeri. Sedim v topli sobi. V roko vzamem knjigo. Zatopim se vanjo in pozabim na vsakdanje skrbi.

Jasmina Vöröš, 5. a.

OŠ Štefan Kovač,
TURNIŠČE

V Beltincih večkrat pripravijo razstavo ptic — Narisala Maja Kreslin, 2. a, OŠ Beltinci.

NESPAMETNOST ČLOVEKA

Dandanes nas pestijo mnogi problemi. Hitler tempo življenja nam narekuje, da živimo neurejeno in raztreseno. Zaradi človeške nespametnosti velikokrat trpijo ljudje, ki niso ničesar zakrivali. Na primer, ljudje, ki postanejo žrtve vojne. Toda tako se danes merijo moči. Več ozemlja zavzameš in več vojakov pobiješ, boljši si in več pomeniš, zato te bodo tudi drugi bolj spoštovali. Toda ne vsi. Če je v katerem človeku le malo dobrote, le malo usmiljenja, se mu bodo zaslužili nedolžni ljudje in otroci, ki so najpogostejše žrtve vsake vojne. Razumen človek bo opozarjal na nespametnost vojne in okoli njega

se bo zbiralo vedno več ljudi, ki mu bodo pritrjevali. Če se borimo za enakopravnost narodov, bodimo pravični tudi do tistih, ki jih je ta sovražnik napadel. Saj ni njihova krivda, če nimajo dovolj orožja, če so nerazviti, kot jih imenujemo, in če se ne znajo vojskovati. Le kako bi lahko od ljudi, ki že od nekdaj živijo kot beduini in se komaj začnejo seznanjati z novo civilizacijo, pričakovali kaj drugega.

Kljub bedi so ljudje, je narod s svojo kulturo — kakršna koli že je — zato imajo tudi pravico do življenja in do svoje države. Če so nemočni, ne pomeni, da jih mora-

mo podjarmiti in jim vzeti dano ozemlje, kajti tako ne bodo napredovali. Nuditi jim moramo vsestransko pomoč pri izobraževanju in splošnem razvoju. Nihče namreč ni popoln. Nihče se ni iz jamskega človeka takoj razvil v moderne civiliziranega.

Pretekla so dolga stoletja, preden se je to zgodilo. Pri nekaterih je bil razvoj počasnejši, vendar zato ne smejo biti prikrajšani za tisto, kar so že dosegli. Upam, da bodo to spoznali tudi tisti, ki silijo nesrečne narode v vojno.

TATJANA FLEGAR, 8. b,
OŠ GRAD

Voda — vir življenja

Res je voda vir življenja, kajti naše življenje je zraslo v vodi. Toda ta vir počasi, nevidno izumira. Kdo je kriv za to umiranje? Nihče drug kot mi, mi ljudje, ki se ne zavedamo, kaj počnemo. Mati narava nam polni življenje z vsemi svojimi čari, a mi jo v povračilo onesnažujemo, predvsem vodo in se pri tem ne vprašamo, komu delamo škodo. Odgovor na to dobimo, če pogledamo samo prve strani časopisja. Z velikimi debelo tiskanimi črkami piše: ODMIRANJE GOZDOV, ONESNAŽEVANJE REK, TO OBMOČJE NIMA PITNE VODE... Ali bo kdaj na prvi strani z velikimi črkami zapisano: TOVARNA JE KUPILA ČISTILNE NAPRAVE, STANJE REK SE IZBOLJŠUJE...

Naša država je premajhna, da bi to lahko spremenila, toda na svetu sta dve močnici vesileli s svojimi zavezniki in ti bi s skupnimi močmi in delom lahko to spremenili. Da, lahko bi, ampak so misli vladajočih neke drugje. Za pogovore o čistoči narave nimajo časa, rekoče: »To lahko počaka.« Ne, ne bo več čakanja. Naš vir življenja bo izumrl, kakor izumre vsaka rastlina, kateri primanjkuje vode.

KRISTINA HORVAT 6. c,
OŠ ŠTEFAN KUJAR-BOJAN,
PUČONCI

MOJ PRAŠIČEK FILIP

Mojemu prašičku je ime Filip. Imam ga pri stari mami v svinjaku. Je srednje velik. Zelo rad mu nosim hrano. Dajem mu krmilo, peso in vodo, poleti pa tudi travo. Zelo hitro raste. Bojim se, da bo kmalu debel in velik in da ga bodo zaklali. Takrat ne bom imel več pujsa Filipa.

Jože Rogan, 2. raz.,
OŠ Cankova

Bili smo v kinu

Danes smo bili v kinu. Gledali smo dokumentarni film o naravi. Pričelo se je. Kot vemo, ima vsaka divja svinja 12 dojk. Ena je pa imela 13 mladičev. Eden izmed njih, ki so ga zavrgli, je odšel zdoma. Namesto mleka je pil vodo, jedel pa je gliste, polže in črve, ker se je z nečim moral preživljati. Poskušal je srečo pri drugih živalih, ampak nihče ga ni maral. Celu lačni volk ga ni hotel pojesti. Usmilila se ga je le srnica in postala sta dobra prijatelja. Skupaj sta si šla ogledat medvedovo hosto. Potem je kot iznenada prišlo neurje. Svinje se niso nič več zmejnile za svoje mladiče, ampak so hotele rešiti svojo kožo. Kaj pa naša dva junaka? Prišla sta neznanu kako na otok s srničino materjo. Srna je zama čakala na svojega jelena. Ta se je zapletel v vejevje in mu ni bilo več pomoči. Tudi srna je poginila. Le naš Pepe in srnica sta preživela. Preživela je tudi Pepetova mati in ga zaman prosila, naj se vrne. Bila je zelo žalostna, ko je videla, kako njen edini preživeli mladič odhaja. Pepe in srnica sta se rešila na breg.

Med filmom smo videli, kako se živali parijo. Pri živalih zavrejo tistega mladiča, ki je odevč. Pri človeku je to drugače. Človek dela z razumom.

Po ogledu filma smo šli v šolo.

Naslednjo šolsko uro smo posvetili razgovoru o filmu. Film nam je bil všeč, saj nas je popeljal v lep živalski svet, spoznali smo številne živali, njihov boj za obstanek. Takih predstav si še želimo.

Igor Čenar, 4 b,
OŠ Edvard Kardelj,
Murska Sobota

Tone Rovšnik

POMEN RADGONE IN NJENE OKOLICE V BOJIH ZA SEVERNO MEJO (1918—1919)

Tone Zorn navaja v sestavku Izpraznitev Radgone in zasedba Apaške kotline 1920 (ČZN 1973 št. 1) poročilo finančnega ministrstva z dne 31. julija 1919 (fascicel VIII. dokument 9264 Arhiva Slovenije), ki pravi, da je na podlagi znane mariborske pogodbe iz februarja 1919 v mestu (Radgona) popolnoma nemško okrajno glavarstvo in sodišče, medtem ko sta bila v nemško-slovenskih rokah davčna uprava in brzojavni urad. Znano je tudi naslednje: poverjenec za finance se je v omenjenem poročilu zavzemal za prehod celotne uprave v slovenske roke. Nemški uradniki bi po njegovem morali že zdavnaj zapustiti Radgono, tako pa so zavirali delo. Prizadevanja slovenskih finančnih oblasti so bila pogojena s predhodno ukinitvijo nemškega oddelka poštne uprave (brzojavne) v Radgoni kot odgovorom na odstranitev slovenskih poštних uradnikov v Cmureku, kar navaja opozorilo predsednika deželne vlade za Slovenijo dne 23. 7. 1919.

Proti ukinitvi radgonskega nemškega poštne urada je v prihodnjih dneh protestiral avstrijski urad za notranje zadeve z zagotovilo, da so »jugoslovanski poštni uradniki popolnoma pristojno zapustili delovni kraj 23. maja 1919 (avstrijski protest 23. 7. 1919). Odstranitev nemškega uradništva iz Radgone pa je imelo predsedstvo deželne vlade za Slovenijo za kršitev mariborske pogodbe, vendar pa je podprlo prizadevanje finančnih oblasti, ker se tudi Nemci niso držali podpisane pogodbe (predvsem oboroževanje prebivalstva na ozemlju med demarkacijskima črtama). Jugoslovanska stran je po pogodbi denarno podpirala prebivalstvo onkraj demarkacijske črte, ne da bi bila sodelovalna pri pobiranju davkov. Predsedstvo deželne vlade v Ljubljani je

tudi predlagalo ukinitve dajanja finančne podpore prebivalstvu zunaj jugoslovanskega upravnega območja. V tej zvezi je znan tudi dopis vodje davčnega urada v Radgoni z dne 25. maja 1919, v katerem pravi, da »nemški uradniki in učitelji obdelujejo davkoplačevalce onstran demarkacijske črte in deloma tudi tostran, da ne plačujejo davkov pri davkarjih v Radgoni«. Redno pa so prihajali po podporo tudi nasprotniki jugoslovanske rešitve obmejnega vprašanja (»te podpore dobijo tisti, kateri se protinam na Koroškem in Štajerskem bojujejo«). Tudi učitelji, med njimi vodje protijugoslovanske dejavnosti, prihajajo po prejemke v Radgono. Zato je vodja slovenskega davčnega urada sporočil nemškemu kolegu, da ne bo več izplačeval prejemkov nemškemu učiteljem, prav tako pa tudi ne osebam na območju onkraj demarkacijske črte.

Slovenske oblasti so izvedele za sklep pariške mirovne konference o prepustitvi Radgone Avstriji iz dunajskega tiska. O vprašanju izpraznitve Radgone je predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brejc poslal prošnjo jugoslovanskemu notranjemu ministru, da naj bi ostale v mestu enote jugoslovanske vojske vse dotlej, dokler ne bi mesta zapustili slovenski uradniki in trgovci. Podobno prošnjo je naslovil tudi poveljniku dravske divizijske oblasti v Ljubljani, generalu Smiljanicu.

Iz tega časa je znana tudi brzojavka radgonskih trgovcev in gostilničarjev, ki je iz gospodarskih vzrokov propagirala priključitev Radgone k Jugoslaviji.

Vzporedno s tem je 7. septembra 1919 poročal tajnik radgonskega okrajnega glavarstva, da agitirajo Nemci med demarkacijskimi črtami (v Apaški kotlini) za tako rešitev, da pride Apaška

70 let SLOVENSKE ODLOČITVE ZA JUGOSLAVIJO

kotlina v okvir Avstrije v zameno za Radgono in okoliške vasi. To rešitev je tu jasno izraženo tisto danes velikokrat omenjeno barantanje Apaške doline za Radgono in obratno.

S sklepom pariške mirovne konference o pripadnosti Radgone Avstriji se je na radgonskem območju odprla cela vrsta gospodarskih vprašanj. Po obvestilu radgonskega okrajnega tajnika Klobčiča je bilo najpomembnejše vprašanje: Radgona kot ključ do Prekmurja (Slovenija je bila povezana s Prekmurjem le z dvema mostovoma na radgonskem območju). V nasprotnem primeru, je poročal Klobčič, pa bi ostalo »celo severno Prekmurje za dolgo časa v gospodarski stiski, v kateri so ga zapustili boljševiki. Vsa prekmurska trgovina teži že od nekdaj v Radgono in nima nobenega svojega središča.« Vest o priključitvi Radgone k Avstriji je imela odmeve tudi na nemški oz. avstrijski strani. Nemški prekupčevalci so stalno tvorili živila z območij južno od Mure v Radgono. Da bi zavaroval slovenski del južno od Mure, je dal okrajni tajnik Klobčič v dogovoru z obmejnimi komisarjem Brentičem zapreti za take prevoze most na Muri med obema Radgonama. Zaradi tega so postali v Gradu zelo zaskrbljeni. Dr. Brejc je sporočil Klobčiču, da je leta prekorajšil svoje pristojnosti. Klobčiča je v njegovih prizadevanjih podprlo okrajno glavarstvo v Ljutomeru, ki je opozorilo na nepravilnosti v trgovanju z živino in živili (visoke cene, kontrola prometa...). V

tem času so bili v Radgoni velikonemški nastopi uradnikov in trgovcev. Zato je razumljivo navodilo poveljnika dravske divizijske oblasti, da naj vojska v Radgoni zagotovi red in mir. Dopis z dn 16. 9. 1919 priča o tem, da je komandant dravske divizijske oblasti prosil deželno vlado za Slovenijo, da bi pristojne civilne oblasti pomirjevalno vplivale na prizadeto prebivalstvo. Še pred 3. septembrom 1919 je bila seja prizadetih vojaških in civilnih oblasti z območja obeh Radgon, na kateri so sprejeli sklep, da se vojska ne bo umaknila iz Radgone, preden ne bodo vsi slovenski uradi in slovenske družine preselejene čez Muro na jugoslovansko stran.

Sporočilo poštne urada kraljevine SHS z dne 5. 9. 1919 poštenemu in brzojavnemu ravnateljstvu v Ljubljani pravi: »Ko odide vojaštvo... ne sme noben slovenski uradnik več ostati v mestu, ker smo zvedeli, da vodijo Nemci... posebno listo oseb, nad katerimi se bodo maščevali.«

Znano je, da je jugoslovanska stran prepustila Radgono Nemcem šele v drugi polovici naslednjega leta.

Po prvotnem poročilu bi morala Jugoslavija izprazniti mesto v noči z 20. na 21. 5. 1920. Ta sklep je slonel na zahtevi pariške mirovne konference z dne 7. 5. 1920 (sporočilo beograjskega notranjega ministrstva dr. Brejcu dne 18. 5. 1920). Dr. Brejc se je temu upiral, zato je obvestil zainteresirane (komandanta dravske divizijske oblasti, notranje in zu-

nanje ministrstvo), da ne more pristati na enostransko izpraznitev Radgone. To bi pomenilo trgiranje določil mariborske pogodbe iz februarja 1919, po kateri je ostala Radgona do dokončne razmejitve v jugoslovanskih rokah. Zunanje ministrstvo je dr. Brejc še posebej opozarjal, da mirovna pogodba z Avstrijo še ni ratificirana ter tako pravno ne obstoji. Trenutek za izpraznitev Radgone bi (po njegovem) nastopil šele, ko bo na kraju samem mejo določila mednarodna razmejitvena komisija. Takrat hodo morali Avstriji prepustiti Jugoslaviji po mariborski pogodbi »nevtralnno« Apaško kotlino.

Med dr. Brejcem in pomočnikom zunanjega ministra je prišlo 16. junija 1920 do soglasja glede radgonskega vprašanja, to pa predvsem zaradi položaja kraljevine SHS v svetu:

a) Jugoslavija je pripravljena izprazniti Radgono, kolikor je to pripravljena na območju Apaške kotline tudi Avstrija, ki je tu na osnovi mariborske pogodbe izvajala varnostno službo (avstrijski orožniki).

b) pariška konferenca naj na prizadeta območja takoj pošlje mednarodno razmejitveno komisijo.

Dr. Brejc je 1. julija 1920 poročal notranjemu ministru, da pod »nikakršnimi pogoji ne smemo pristati na to, da bi se sicer ugodila zahtevam Avstrije glede Radgone, ne pa tudi istočasno naši zahtevi glede Apaške kotline. Prestiž naše države zahteva, da brezpogojno vztrajamo na tem stališču, ker ne gre, da bi si naša država dala diktirati od poražene Avstrije.«

Še pred tem pa je 23. junija 1920 notranje ministrstvo kraljevine SHS izdalo naročilo predsedstvu deželne vlade za Slovenijo za izdajo potrebnih ukazov za izpraznitev radgonskega območja. 12. julija 1920 je dr. Brejc obvestil zunanje ministrstvo, da je na poti proti radgonskemu območju mednarodna razmejitvena komisija na čelu s polkovnikom Gossetom, ki naj razreši določene sporne zadeve na tem območju, predvsem pa da poskrbi za iz-

vajanje določil mirovne pogodbe. V tej komisiji so bili poleg polkovnika Gosseta še: italijanski major de Bonis, francoski kapetan Maille, britanski poročnik Gordon Rosz, ki je bil v vlogi tolmača, ter še pet britanskih, dva italijanska in en francoski častnik. Vzporedno z vestjo o prihodu antantne misije so Avstrijci pričeli z izpraznjevanjem Apaške kotline, ki jo je še istega dne zasedla jugoslovanska vojska. Po zasedbi Apaške kotline je dr. Brejc naročil okrajnim glavarstvom v Mariboru in Ljutomeru, da pripravita vse potrebno za izpraznitev Radgone. Sočasno je dr. Brejc sporočil zunanemu ministru, da bo pred komisijo zahteval povezavo Radgone oz. njenih prometnih zvez s Prekmurjem. Dva dni kasneje, to je 14. julija 1920, je obvestil komandanta dravske divizijske oblasti, da Radgone vsaj vojaško ne smejo zapustiti, dokler nimajo Apaške kotline popolnoma v svojih rokah in dokler ni zajamčen popolnoma prost promet skozi Radgono v Prekmurje.

Prav tako je 14. julija 1920 polkovnik Gosset urgiral za takojšnjo izpraznitev Radgone, vendar dr. Brejc opozori na prepočasno evakuacijo Apaške kotline, štajerskega deželnega glavarja dr. Rintelena pa je opozoril na 284. člen St. Germainse pogodbe o prostem tranzitu skozi Radgono v Prekmurje in ostale kraje Slovenije.

Polkovnik Gosset je pripravil o vseh opazanjih na radgonskem območju zajetno poročilo, v katerem je med drugimi navedel tudi podatke, da imajo prebivalci v Apaški kotlini več tisoč pušk.

Prav tako je pri nas ponovil izjavo štajerskega deželnega glavarja dr. Rintelena, da je na levem bregu Mure pripravljenih več tisoč nemških kmetov pri na pomoč, če bi Jugoslavija zasedla Apaško kotlino. To se seveda ni zgodilo kljub jugoslovanski zasedbi Apaške kotline, so pa nemški kmetje poškodovali železniško progo Cmurek—Gordišče. 21. julija 1920 je dr. Brejc ponovno sprejel urgenco za izpraznitev Radgone.

DOGODEK OB KONCU LETA, KI JE VZNEMIRIL POMURJE

PIŠTOLA NE BI SMELA POČITI

V nedeljo, 6. novembra 1988, nekaj minut po 14. uri je v Mačkoveh na domačiji številka 37 počila pištola. Dejanja je osumljen 65-letni Radojca Stefanovič, ki je na ta način prekinil nit življenja svojega 36-letnega sina Dragana. Osumljenca so kmalu zatem pripravili in mu vzeli pištolo. Po mnenju žene pokojnega, 26-letne Marije, njenih bratov, 39-letnega Stefana Mešiča in 30-letnega Antona Mešiča, pa tudi po izjavi osumljenčeve žene, 60-letne Irene Stefanovič (dejala je, da je pištolo večkrat skrila), ni bilo primerno, da je imel orožni list človek, od katerega je bilo logično pričakovati, da bo prej ali slej pritisnil na petelina. O teh pomislekih piše tudi v spismu, ki je prišlo na naš naslov (podpisali so ga brata Stefan in Anton ter sestra Marija). V njem so tudi pripombe na delo organov notranjih zadev, saj menijo, da umora v Mačkoveh ne bi bilo, ko bi miličniki Radojci Stefanoviču pravočasno odvzeli pištolo.

VEČKRATNE GROZNJJE?

»Radojca Stefanovič je že prej večkrat grozil sinu Dragana, pa tudi drugim članom družine, da jih bo ubil. Večkrat je tudi ponoci poglal iz hiše sina in njegovo ženo ter otroke. Vse to je bilo večkrat prijavljeno na milico in včasih so miličniki prišli, vendar so povedali, da ima Radojca pravico, da vse nažene iz hiše, kadar se mu zljubi. Zadnjikrat smo šli prijaviti inšpektorju milice, da oče grozi sinu, da ga bo ustrelil s pištolo, vendar je inšpektor povedal: Ko bo koga ustrelil, mu

prekipelo, pa se je zadrževala (ko marsikateri drugi »prišlek«, saj ni pozabljala, da je bila pač samo snaha. Račune(spore) so torej poravnali v glavnem moški.

Ali je Marija ravnala prav, ko je zapustila Mačkovec in poiskala zatočišče pri bolnih starih — 67-letni materi Ani in 78-letnem očetu Francu — ter pri neporočenih bratih ... tega se sedaj ne zaveda. Je pod močnim vtisom tragedije, saj je pokopala moža in očeta svojih dveh otrok — 7-letnega Darka in 3-letnega Andreja. Starejši je do usodnega dogodka hodil v šolo v Mačkovec, tako rekoč nekaj korakov od

končno pristala 1987. leta. Čez čas, ko smo se kaj spri, pa sta očitala, da midva nimava nič in da sva »arondaša« (najemnika). Pa še to sta rekla: Lahko vaju prodava Ciganom,« nam je povedala Irena.

Zanimalo nas je, kako je bilo s pištolo pri hiši. Dejala je, da jo je imel mož Radojca več let in da mu jo je nekajkrat skrila, vendar tedaj, ko je ugotovil, da je ni na običajnem mestu, je hotel, da jo takoj vrne. Omenila je tudi, da je osumljeni Radojca večkrat dejal, da bo ustrelil sina in da tudi tedaj, ko je to storil, naj bi dejal: »Kar sem hotel, to sem storil!«

JE KRIV TOPLI POD?

Usodnega dne, torej 6. novembra, je zdaj že pokojni Dragan popravljal avto. Oče Radojca naj bi se vtikal v njegovo delo, česar pa sin ni odobral. Se več: zahteval naj bi, da gre čimprej v kuhinjo položiti topli pod, česar pa sin, ki je bil zaverovan v delo z avtom, ni šel takoj storiti. Potem naj bi oče Radojca prišel s pištolo in ustrelil. Po prvem poku se je sin Dragan umaknil v stanovanje, žena Marija pa je stekla na cesto in ustavila prvi avto, da bi čimprej prišla do telefona in o dogodku obvestila milico in zdravnika. Medtem je pištola še počila, in ko se je vrnila, je našla moža mrtvega.

Je kriv topli pod, ki ga Dragan ni šel takoj položiti? Je vzrok za umor v neurejenih medsebojnih odnosih? Je do tega moralo priti zato, ker se je osumljeni zdravil v psihiatrični bolnišnici v Ormožu in od tam menda prišel predčasno in na lastno odgovornost? Ne, nečemo biti razsodniki, nazivali smo le to, kar smo prebrali v pismu in kar smo ugotovili v »poizvedovalnem postopku«.

KAJ PRAVI MILICA?

Potem, ko smo z vsebino pisma seznanili organe za notranje zadeve v Murski Soboti, pa tudi, ko smo jih povedali o naših ugotovitvah, so sklenili preveriti, ali so na njihov naslov res deževala prijave o nekem možu, ki ima pištolo in z njo grozi. Povedati moramo, da so se zelo potrudili in zbrali več listin oziroma uradnih zaznamkov o dogodkih v družinah Stefanovič in Mešič. Kaže, da tudi brata Stefan in Anton nista nedolžni ovčici. Seveda nas zdaj zanimajo ugotovitve milice. Ugotovili so, da je v družini Stefanovič občasno prihajalo do preprirov. Dvakrat ali trikrat so bili poklicani, vendar, ko so prišli, je bilo vse bolj ali manj v redu in ni bilo treba nikogar pridržati. Niti enkrat pa niso zaznali, da bi bile kake groznje s pištolo, ki jo je osumljeni Radojca sicer imel od 1965. leta. Še več: kadar je dlje časa prebival na tujem (svojčas je bil zdomec), je orožje oddal na oddelku milice v Moščance. Milica je še ugotovila, da ni bil nikoli v postopku v zvezi z orožjem. Tudi člani družine (žena, sinova, snaha) nikoli niso — kot je razbrati iz uradnih zaznamkov — omenjali, da Radojca komu grozi z orožjem. Zdaj, po tragediji, so šele na dveh mestih zvedeli, da je žena Irena izjavila, češ da je ob domačih sprih, ko je bil Radojca vinjen, skrila pištolo, pozneje pa jo je vrnila na običajno mesto.

KAJ DOLOČA 34. ČLEN

Osumljeni je imel dovoljenje za pištolo. Ničemo komentirati, ali je bilo to upravičeno, pač pa bomo nazivali nekaj določil iz 34. člena zakona o orožju, ki se nanašajo na odvzem. Takole piše: »Pooblaščen uradna oseba zaseže orožje, strelivo in listino za posest ali nošenje orožja osebi, ki uporabi orožje na javnem kraju, kjer lahko spravi v nevarnost življenje ljudi, ali osebi, ki stori z orožjem prekršek zoper javni red in mir oziroma kaznivo dejanje. Radojca je tega dejanja osumljen in po 23-letnem posedovanju orožja ga zdaj nima več. Žal je prav ta pištola končala življenje njegovemu sinu in prav zato je dogodek v Mačkoveh ob koncu leta toliko bolj vznemirljiv. Stefan Sobočan

Asfalt tudi na vaške ceste

Vaneško gričevje v široki dolini Mačkovskega potoka se je nekaterim zdelo primerno, da ga zasadijo z vinsko trto in zraven postavijo počitniško hišico. Sedemdeset in več jih je prišlo na Ribnjak ali Breg, in domačini niso imeli nič proti njihovi naselitvi, saj so obdelali gričevje, ki prej ni bilo niti za pašnike. »Vikendašev« in vinarogradnikov v času počitka narave ni bilo na gričih, domačini pa so povedali, da se z njimi dobro razumejo, saj tudi oni prispevajo za vzdrževanje vaških cest. Imajo jih namreč več kot enajst kilometrov, saj so hiše raztresene po gričih in imajo kar deset naselij. Tudi za ceste, ki vodi do doma na Vaneči, skrbijo vaščani. Vzdrževanje cest jim pobere precej denarja, za letos pa računajo, da bi jih nekaj tudi asfaltirali, saj imajo asfalt le na republiški cesti, ki pelje skozi vas, zato bodo spet zbirali denar in Rudolf Sočič, član Sveta krajevne

»Center« Vaneče v meglenem novembrskem dopoldnevu.

vaščani. S tako zbranim denarjem in lastnim delom pa so vendar precej naredili. Dobro so vzdrževali vaške ceste in kopali občestne jarke, postavili tri mo-

so tudi tri avtobusna postajališča.

Če je za mnoge vasi telefonija trn v peti, pa se bodo Vanečani prav kmalu lahko ponašali s tem, da bodo imeli dva telefonska priključka več kot Puconci. Že sedaj zvonijo dvajset telefonov, prijavljenih pa je še 54 gospodinjstev. Puconska krajevna skupnost je namreč veliko prispevala za telefonsko centralo, ki lahko sprejme 500 in več telefonskih priključkov. Telefon bodo torej lahko imeli tudi tisti, ki si bodo na novo ustvarili dom ali pa se priselili. Že sedaj je v vasi precej priseljenih iz višjih goriških vasi.

Ko smo povprašali o društvenem in družabnem življenju v vasi, so nam povedali, da so gasilci gibalna sila, to pa so tako starejši kot mlajši krajanje. Tudi ženske v ženski sekciji so delavne, ob prazniku žena pripravijo pogostitev, izkupiček pa dajo za vaške potrebe, na primer za nakup zaves za vaško-gasilski dom. Imajo tudi učiteljico, Elzo Zrinski, ki je ponovno oživila kulturno dejavnost v vasi.

Da so ljudje za skupno stvar in boljše življenje v vasi, nam pove tudi to, da so za majhen kolektorček, ki so ga gasilci ob novem letu nosili po hišah, »plačali« tudi po deset starih milijonov in tako zbrali kar 3 milijone in 300 tisoč dinarjev. Vedo namreč, da se bo denar dobro obrnil, kot na primer za zgraditev dveh gasilskih bazenov ali vodnjakov za požarno varnost. Majda Horvat

MEŠIČEVI V DOLENCIH — Marija se je kmalu potem, ko je izgubila moža, vrnila v rojstno hišo v Dolence. Na sliki so še njuna otroka, mati ter brata Anton in Stefan.

odvzamemo pištolo. Vprašamo se, ali ni sedaj prepozno, ko je žena izgubila moža, dva majhna otroka pa očeta, ko bi ga najbolj potrebovala. Vprašujejo tudi, ali res nekomu ne smejo odvzeti orožja prej, dokler koga ne ustrelijo.

Obtožbe na račun milice, zapisane v pismu, so hude. Da bi preverili verodostojnost pisma in tega, kar je v njem črno na belem, smo se podali na pot na naj-severnejšo točko Jugoslavije — v Dolence na Goričkem. V tem kraju so doma avtorji omenjenega pisma.

»Vse to, kar piše v pismu, je res,« sta povedala brata Stefan (zlasti on) in Anton, potrdila pa je tudi sestra Marija (žena pokojnega Dragana), ki po tragediji v Mačkoveh ni več voljna biti snaha in se je preselila v rojstne Dolence. Na stari dom je pripeljala vse svoje in moževe nepremičnine ter je odločena, da se ne bo nikoli več vrnila tja, kjer je počila pištola. Izjave vseh, ki so podpisali pismo, smo še posneli na magnetofonski trak.

TAST IN SHANA STA SE RAZUMELA

Medtem ko je Radojca Stefanovič večkrat prihajal v spore s sinom oziroma sin z očetom, sta se tast (Radojca) in snaha (Marija) (kot sklepamo po njenem pripovedovanju) še kar razumela. Verjetno bi tudi njej kdaj pa kdaj

doma, zdaj, ko ga je mati vzela s seboj pa obiskuje oddaljeno šolo v Šalovcih. Pa tudi Marija mora na daljšo pot preden pride na delovno mesto v obrat Mure v Petrovcih. Ali bo ostala v rojstni hiši, v utesnjenih prostorih, ali pa se bo vendarle vrnila nazaj v Mačkovec k tačči Ireni, ki je prav tako zavita v črnino, saj je izgubila sina, nekako pa tudi moža, ki je kot osumljenec v priporu, je težko reči. Res pa je nekaj: Radojca in Irena sta grunt in hišo prepisala na sina Dragana in snaho Marijo.

NISTA SPOŠTOVALA STARŠEV

Le redkokje ni sporov med starimi in mladimi družinami, ki žive v istem gospodinjstvu. Je pač tako, da nobeden noče popustiti. Najčesče si pridejo v lase zaradi nepremičnin, saj hočeta mlada (sin ali snaha ali hči in zet) gospodariti po svoje. Tako je bilo tudi pri Stefanovičevih v Mačkoveh, kar sklepamo po pripovedovanju Irene (žene osumljenega). Obiskali smo jo na njenem domu v Mačkoveh, kjer ji je delal družbo 85-letni oče Janez.

»Sin Dragan se je z Marijo poročil 1981. leta. Nekaj časa smo živeli v istem gospodinjstvu, zadnja tri leta pa sta bila na svojem — v stanovanju v podstrehi. Večkrat sta zahtevala prepis hiše na svoje ime, na kar sva z možem

NA MESTU ZLOČINA — Žena osumljenega Radojce nam je pokazala mesto, kjer je zaradi strelnih ran ugasnilo življenje 36-letnega sina Dragana.

Rudolf Sočič, član sveta krajevne skupnosti in Stefan Škerlak, predsednik vaškega odbora nalogah, ki jih še čakajo, predvsem asfaltiranje cest.

skupnosti, pravi: »Mi si ne moremo privoščiti, da ne bi sprejeli samopriskevka, kot v Ljubljani in razvitih krajih, saj če ni denarja, ni napredka.«

V lanskem letu se je v vaški blagajni zbralo 26 milijonov dinarjev, polnili pa so jo: 208 zaposlenih delavcev, kmetje s trinajstih čistih kmetij ter drugi

stove in naredili tretji transformator. Ker Vanečani najdejo svoje zadnje počivališče na dveh krajih, so postavili dve manjši mrliški veži, ki imata elektriko in vodo. Za zgled drugim so uredili vaško-gasilski dom in asfaltirali in uredili okolico. Imajo pa tudi to srečo, da mora skoraj vsak avtobus, ki pelje na Goričko, skozi njihovo vas. Tako imajo dobre avtobusne povezave, uredili pa

'SREČANJE

POKLIC JE VZLJUBIL TAKO, DA SE NE MORE LOČITI OD NJEGA

Redki so ljudje, ki imajo v sebi toliko delovne moči, kot je to krojaški mojster Jožef Žalig iz Gančan. V kratkem bo praznoval visok življenjski jubilej — trideset let starosti in še vedno se ne more ločiti od šivalnega stroja. Torej prava korenina! Krojaškega poklica se je izučil pri mojstru Stefanu Bakanu v Gančanih in ga že kot vajenec tako vzljubil, da ga je moral delodajalec celo preganjati od stroja. Da se to ne bi večkrat zgodilo, je kazalec na uri potisnil za kakšno uro nazaj, samo da je lahko dalj časa delal. To pa je imelo včasih tudi neprijetne posledice, ko je pozabil ali ni mogel pred mojstrom potisniti kazalcev na uri zopet na pravo mesto. Tako se je tudi zgodilo, da je prišla mojstrova družina k nedeljski maši dve uri prepozno. Po opravljenem pomočniškem izpitu leta 1924 v Lendavi si je tudi kupil prvi šivalni stroj. Kot krojaški pomočnik je delal krajše obdobje pri mojstrih v Gančanih, Beltinčih, Tomažu pri Ljutomeru in Lipovcih. Vmes pa je tudi odslužil vojaški rok v Džakovci in Pečci, kjer je delal kot bataljonski krojač, kar je bilo zanj pravo zadovoljstvo. Za priznanega krojaškega mojstra Jožefa Žaliga pa je bilo pomembno leto 1932, ko se je na povabilo mojstra Stefana Ulena iz Beltincev zaposlil v Varaždinu ter si kupil drugi in zadnji šivalni stroj, ki ga uporablja še danes. V tistih časih je namreč moral imeti krojaški pomočnik, ki se je želel zaposliti, šivalni stroj. V času zaposlitve v

Krojaški mojster Jožef Žalig iz Gančan — star 83 let — šiva še brez očal.

Varaždinu se je Jožef Žalig poročil z Julijano Kozar iz Veržeja, ki je bila tam začasno zaposlena. Imela sta dva otroka, Borisa in Lidijo, ki sta se v domači hiši tudi izučila krojaškega poklica. Leta 1943 je v Čakovcu opravil mojstrski izpiti, ki ga je moral tri leta kasneje ponovno opraviti v Mariboru. Po drugi svetovni vojni se je družina Žaligovih preselila v Gančane, kjer so si zgradili svoj dom. Delo v lastnem hramu je bilo prijetno in Jožef Žalig je z velikim veseljem opravljal krojaški poklic kot samostojen obrtnik vse do leta 1971, ko se je upokojil. Kot priznani krojaški mojster je bil znan daleč naokrog, saj so k njemu prihajale stranke ne samo iz Pomurja, temveč celo iz Maribora in Avstrije. Ker je »prohe« opravljal

nu domovih, je tako rekoč prekolesaril celotno Prekmurje in Prlekijo. Dela pa je bilo vedno na pretek. Tudi po upokojitvi se nikakor ni mogel ločiti od šivalnega stroja — singerja, ki ga uporablja že 57 let. Najhujši udarec v njegovem življenju pa mu je prineslo letošnje leto, ko mu je po 54 letih zakona umrla žena Julijana, s katero sta vsa leta živela v velikem razumevanju in spoštovanju. Bila pa mu je tudi velik moralni in fizični pomočnik pri opravljanju njegovega poklica. Čeprav sta mojster in šivalni stroj že precej iztrošena, se še ne mislita ločiti, dokler bo le kaj moči. Še veliko zdravja in delovnih moči pa želimo neutrudnemu krojaškemu mojstru Jožefu Žaligu iz Gančan tudi mi.

Feri Mauček

Če ni snega . . .

Vsaj doslej, ko to pišemo, nam ni uspelo pričarati snega, zato so seveda najbolj žalostni šolarji. Pa ne vsi. Kajti tisti, ki so si omislili drsanje, so našli ravno ledeno ploskev na Negovskem jezeru. Skoraj 12 hektarjev velika ploskev daje obilo drsalnih užitkov. Kot smo se lahko sami prepričali, so mladi fantje že igrali hokej in preskušali vozne sposobnosti z mopedi na širni ledeni ploskvi.

Kot so nam zatrjevali, je led dovolj trden, saj je dosegel debelino več kot petnajst centimetrov. A vseeno ni odveč previdnost, saj ni tako trden ob robovih jezera, zlasti ob meji z gozdom. Malo previdnosti ne bo škodilo, kajti sicer se lahko znajdeš v mokri, pa tudi mrzli vodi, kar pa lahko pokvari užitek drsanja, lahko pa je tudi usodno.

Ob tem pa lahko rečemo, da je Negovsko jezero, ki je bolj obiskano poleti, ko ga obiščejo kopalci in ribiči, pa tudi obiskovalci gostišča Kramberger, teh še je največ, dobilo nove rekreacije željne obiskovalce. In prav je tako.

Ludvik Kramberger

»Roraš« Stanko

Piše se Stanko Kalamar, doma pa je od Grada na Goriškem. Vsak mesec enkrat se pojavi v sleherni hiši v dvanajstih vaseh, kajti tako velik je njegov rajon. Vsak dan s svojim mopedom, otovorjenim z različnimi metlami in krtačami, prevozi okrog osemdeset kilometrov, od hiše do hiše, po vročini, dežju in mrazu, in to že dobrih enainvajset let. Vedno je v črni delovni obleki, s sajastimi rokami in obrazom.

Seveda ste ugotovili, da gre za vedno nasmejanega in prijaznega dimnikarja, ki pravi, da bi, če

bi še enkrat izbral poklic, izbral istega.

Na vprašanje, kaj misli o vražah, ki pravijo, da dimnikar prinaša srečo, da se je treba prijeti za gumb, ko ga srečaš in.. je dejal, da nekateri v to še verjamejo, sam pa seveda ne. Sreča je to, če gospodinja dobro očistiš štedilnik in dimnik, da dobro vleče, sreča je to, da sem vedno med ljudmi, in tudi to je sreča, če me stranke ne kregajo zaradi visokih cen storitev, kajti za to sem najmanj kriv. Srečen bi bil tudi, če bi mi podjetje, kjer sem zaposlen (Dimnikar Beltinci op. p.) primaknilo kakšen dinar za stroške, ki jih imam z lastnim prevoznim sredstvom; ko je posebno slabo vreme in hud mraz, se seveda vozim z avtomobilom, se je razgovoril »roraš« Stanko.

Na koncu najinega pogovora v teh suhih januarskih dneh pa mi je še dejal, da so mu psi edini sovražniki.

Znano je, da se psi slabo razumejo tudi z drugimi dimnikarji, pismošči, inkasanti.

O ženskah, ki jih Stanko Kalamar srečuje na svojem terenu vsak dan, pa je iz »varnostnih« razlogov spretno molčal.

Besedilo in posnetek Milan Gašpar

ZAKAJ TAKO?

V vasi Gornji Črnci imamo lep vaško-gasilski dom. Težko smo ga zgradili v tistih časih. Toliko denarja naenkrat ni bilo, zato smo se lotili tudi prostovoljnega dela.

V tej vasi živimo tudi ROMI. Nekateri so zaposleni v Avstriji, nekateri pa doma.

Tudi mi ROMI smo pomagali pri gradnji tega lepega vaško-gasilskega doma. Sem tudi član gasilskega društva, pa tudi drugi ROMI so vključeni v Civilno zaščito.

Lansko leto smo ustanovili nogometni klub (za mali nogomet). Začeti smo igrati v jesenskem delu prvenstva in smo zasedli drugo mesto, kar je lep uspeh.

Denarja nimamo za spomladanski del in za športne rekvizite, zato smo se odločili za SILVESTRSKI PLES. Mislili smo, da si bomo s tem plesom prislužili potrebna sredstva za nakup rekvizitov, vendar so nas vaščani odklonili.

Dvakrat smo sicer že imeli ples v vaško-gasilskem domu, za to se vaščanom najlepše zahvaljujemo.

Torej — ZAKAJ TAKO? se sprašujemo vsi v en glas. Mar nismo vsi enotni?

Karel Baranja,
G. Črnci 19
Cankova

Voda odteka, mlin pa žene elektrika

Ko se človek potepa, ga vedno zanima kaj posebnega. In ta posebnost je mlin v Zgornji Ščavnici, ki se je od davno imenoval Feržov mlin, sedaj pa je že 26 let

ki pri svojih 55 letih z veliko voljo vodi to vse bolj izumirajočo obrt.

Povedal nam je, da se je mlinarstva naučil kot mladenič v

v lasti Jožeta Rožmana, ki se je v te kraje preselil iz Veržeja. Pozornost pa nam je pritegnila množica voz, vmes je bila tudi kravja vprega, s katerimi so kmetje od blizu in daleč pripeljali v mlin. Ko smo pobarali po »šefu« v mlinu, se je prikazal droben, pravi beli mlinar Jože Rožman,

znanim Babičevem mlinu ob reki Muri v Veržeju. Odtlej je vedno ostal zvest mlinarstvu. Vojn po sveži moki mu je prišel v kri, tako da se ne more ločiti od tega dela. Nekaj časa je mletel v Voličini, kjer je spoznal svojo družico. Tam sta se mu rodila tudi dva sina. Ker pa je v tem kraju mlinarstvo vse bolj hiralno se je odpravil v dolino Ščavnice.

Pred 26 leti si je kupil Feršov mlin, ki je imel nekoliko boljšo »mašinerijo«, ki je našemu mlinarju služila vse do lanskega leta.

Kot je povedal, si je želel modernejšega mlina, ki bi dal več zaslужka in tudi kakovostnejše mlevske izdelke. Ob pomoči Kmetijske zadruge Lenart, ta mu je pomagala do posojil, je obnovil celotno mlinsko »postrojenje«. Sedaj deluje v mlinu sodobna mlinska oprema, uvožena iz Italije. Z njo pa lahko dnevno zmelje do 800 kilogramov zrnja.

Toda mlin poganja elektrika iz omrežja. Dokaj čudno, če poveemo, da je mlin ob rečici Ščavnici, ki ga je pred tem poganjala strelja. To dokazuje jez in mirujoča turbina, ki je včasih gnala mlinske kamne in tudi valje.

Želja mlinarja Jožeta pa je, da bi v kratkem mlin spet poganjala voda. Kot pravi, bi morali zgraditi manjšo elektrarno, ki bi poganjala stroje v mlinu, kajti direktni pogon prek transmisij, kot je bilo to v preteklosti, sedaj zaradi sodobne tehnologije ni mogoč. Ker ga je sedanja obnova mlina dodobra izčrpala, ve se, da finančno, bo moral s to zamisljivo malo počakati.

In kdo so njegovi odjemalci? Pravi, da jih je največ iz domače občine, prihajajo pa tudi iz oddaljenih krajev iz Apaške doline, Pesniške doline in z drugih območij, kjer ni več mlinov, domača moka pa je vse bolj cenjena.

Zanimivo je, da dela v mlinu tudi žena Martina, ki je nekaj pisarniški delavec in sin. Treba pa je povedati, da mlin preživlja kar številno družino. Mlinarju so se rodili številni otroci, dva sina sta tudi glasbenika, štiri so hčerke. Tem pa so se pridružili vnuki in s tem povečali številno družino. Treba pa je povedati, da pri hiši vsak ve, kaj mora narediti, zato bi lahko dejali, da je to zgledna družina.

Ko smo se poslavljali, nam je v slovo klokotala voda, ki sedaj v manjšem slapu pada neizkoriščena. To pa je tisto, kar nas spominja na mlino, ki so bili še ne tako davno skoraj na vsaki rečici in so vsaj v času obilne moče poganjali mlinske kamne.

Ludvik KRAMBERGER

Radenska

NARAVNO ZDRAVILIŠČE

RADENCI

Vas trga v kosteh? Se slabo počutite? Mislite, da je to zimska utrujenost. Karkoli že je, pomagat vam bo tudi enkratni obisk v Zdravilišču Radenci.

Obiščite savno, okopajte se v radenski mineralni vodi, zaplavajte v bazenu ali se dajte obložiti z zdravilnim blatom.

Odkrijte ugodne učinke naravnih zdravilnih sredstev, saj so jih dobro poznali že stari Rimljani.

Naj postane družinski izlet v Radence prijetna vsakotedenska obveza za vso družino! Odpiralni čas:

bazen od 7.00 do 21.00
savna od 14.00 do 21.00
mineralne kopeli od 6.00 do 17.00
blatne obloge od 6.00 do 14.00

Informacije: Zdravilišče Radenci, 69252 Radenci, tel. (069) 73-331

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST, OBRT TER STORITVE št. 204. G. LENDAVA
Gidos LENDAVA
TOZD OBRTNO INSTALACIJSKI DEL št. 204. G. TOZD KOMUNALA št. 204. G. DSSS

Vse govorice, ki so se razširile v zvezi z direktorjem DO Gidos Lendava Štefanom Tratnjekom, so izmišljene, neresnične, zlonamerne in pomenijo žalitev. Pozivamo ga, da se zaradi reelekcije k razpisanim delom in nalogam ponovno prijavi.

Družbenopolitične organizacije DO Gidos Lendava

Integral, DO Golfurist TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE LENDAVA 69220 Lendava

Partizanska 14 na podlagi določil 10. čl. Pravilnika o delovnih razmerjih in sklepa delavskega sveta

razpisuje:

dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi — za 4-letno mandatno obdobje, in sicer:

1. računovodje

pogoji:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri
- 4 leta delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi s področja računovodskega poslovanja

2. vodja splošno-kadrovske službe

pogoji:

- visoka ali višja izobrazba pravne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj s posebnimi pooblastili in odgovornostmi s splošno-kadrovskega področja

3. vodja poslovne enote LIPATERME (hotel B. kat. — zdravilišče)

pogoji:

- visoka ali višja izobrazba gostinsko-turistične ali druge ustrezne smeri
- 4 leta delovnih izkušenj s posebnimi pooblastili in odgovornostmi pri podobnih nalogah
- znanje nemškega jezika
- sposobnost organiziranja in vodenja poslovanja in smisel za delo z ljudmi

Prav tako vabimo k sodelovanju več strokovno usposobljenih kuharjev (večletna delovna praksa pri samostojnih kuharskih opravilih oz. vodenju delovne izmene v kuhinji) za opravljanje del in nalog v hotelu Lipa. Kandidati naj pošljejo svoje prijave skupaj z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na gornji naslov v 15 dneh od objave. O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 30 dneh po zbiranju prijav.

avtotehna

NISSAN

JE NAJBOLJE PRODAJAN JAPONSKI AVTOMOBIL V JUGOSLAVIJI!

Nissanov prodajni program:

- nissan micra 1,0 GL — cena 889.000 jenov (12.500 DM)
- nissan sunny 1,6 SLX — cena 1.065.000 jenov (15.000 DM)
- nissan sunny hatchback 1,6 SLX — cena 1.123.000 jenov (15.600 DM)
- nissan sunny limuzina 1,3 L automatic — cena 1.063.000 jenov (15.250 DM)
- terenski avto nissan patrol 3,3 turbo diesel — cena 2.100.000 jenov (29.500 DM)
- terenski avto nissan pathfinder 2,4 bencin — cena 1.838.000 jenov (25.900 DM)

AVTOMOBIL NISSAN SE ODLIKUJE S SODOBNO KONSTRUKCIJO, ZMOGLJIVIMI MOTORJI, VARČNO PORABO GORIVA, BOGATO DODATNO OPREMO IN KAKOVOSTNO IZDELAVO!

Vse informacije: AVTOTEHNA, VARAŽDIN, Brače Radiča 16, tel.: (042)49-466.

ODBOJKA

Solidne uvrstitve pomurskih moštev

Z 11. februarjem se bo začel drugi del tekmovanja v prvi in drugi republiški odbojkarški ligi. Zato ne bo odveč, če pogledamo in ugotovimo, kaj so pomurske ekipe dosegle v prvem delu in kakšne so njihove možnosti v nadaljevanju prvenstva. Odbojkarji Agroproda Ljutomera so v prvi republiški ligi dosegli šest zmag in zasedli četrto mesto. To je več, kot so pričakovali, saj so načrtovali osmo mesto. Začetek ni bil najboljši. Odšlo je nekaj igralcev, pa tudi žreb jim ni bil naklonjen. V drugi polovici jesenskega dela tekmovanja pa so zaigrali tako, kot je potrebno, in si s tremi gladkimi zmagami v zadnjih kolih zagotovili solidno uvrstitev. Po besedah trenerja Toneta Ficka pa bo to mesto težko obdržati, saj je razlika v točkah med četrtim in osim mestom minimalna. Zato ostajajo pri prvotni želji, da bi na koncu zasedli vsaj osmo mesto, kar jim zagotavlja obstanek med najboljšimi slovenskimi moštvii. To pa ne pomeni, da se ne bodo borili za boljše uvrstitve. V klubu so tudi zadovoljni, da sta se uspešno vključila v prvo moštvo mlada igralca Jan Škrobar in Mitja Belec, ki sta v igro vnesla nekaj dinamike in svežine. Sicer pa imajo dobro moštvo kadetov, kar jim daje upanje, da bo odbojka v Ljutomeru napredovala po množičnosti in kakovosti.

Odbojkarji Pomurja iz Murske Sobotice so v drugi republiški ligi vzhod zasedli solidno tretje mesto. Po odličnem startu, saj so bili vse do petega kola neporaženi, pa so v nadaljevanju izgubili z Mežico in Turbino. Zlasti ne-

srečno so izgubili s Turbino doma. Kljub vsemu pa so pri klubu zadovoljni z doseženo uvrstitvijo, ki jim daje tudi v nadaljevanju prvenstva lepe možnosti, da se borijo za sam vrh lestvice. Po besedah trenerja Ivana Hochsterja pa bo velikega pomena pr-

možnosti tudi v nadaljevanju. Želja je, da bi na koncu zasedle tretje mesto, kaj več pa ni mogoče pričakovati. Vse pomurske ekipe se že zavzeto pripravljajo za drugi del tekmovanja. Odbojkarški klub Pomurje pa organizira v nedeljo, 5. februarja, v no-

Odbojkarji Agroproda Ljutomera, ki nastopajo v prvi republiški ligi. Stojijo od leve: Tone Ficko (trener), Jan Škrobar, Mitja Belec, Mirko Sumak, Janko Rajnar in Jože Štraki. Čepijo: Jože Sumak, Zdravko Marič, Mitja Sumak in Andrej Drvarič.

Foto: Topolinjak

vo pomladansko srečanje z vodilnim Partizanom v Hočah, ki so ga sicer doma premagali. Odbojkarice Pomurja iz Murske Sobotice pa so štirimi zmagami zasedle četrto mesto, kar je doslej najboljša uvrstitev. Trener Boris Cipoj je tokrat imel skromen izbor igralcev, ki pa so si že nahrle nekaj potrebnih izkušenj, saj ekipa že nekaj časa igra skupaj. Sobočanke imajo lepe

vi športni dvorani v Murski Soboti zanimiv turnir, na katerem bodo sodelovale moške ekipe Stavbarja iz Maribora, Granita iz Slovenske Bistrice, Šempetra, Čakovca, Ljutomera in Pomurja. To bo tudi zadnja preizkušnja Ljutomerčanov in Sobočanov pred spomladanskim delom tekmovanja.

Feri Maučec

ŠD TIŠINA

Na Tišini 37 rekreacijskih prireditev

Na skupščini športnega društva Tišina so zelo ugodno ocenili delo v preteklem letu. Ugotovili so namreč, da so na področju športne rekreacije organizirali 34 prireditev ter k aktivnostim pritegnili staro in mlado. Na tekmovalnem področju so največ dosegli strelci, ki so se uveljavili v republiškem in državnem merilu. Članska ekipa pa se je tudi uvrstila v prvo republiško ligo. Zadovoljni so tudi z nogometnimi rezultati. Poleg tega so nad 55 milijonov naložili v športne objekte, med katerimi velja posebej omeniti strelišče za zračno orožje in ureditev rokometnega igrišča v Murskih Krčinah. Za dejavnost društva so na različne načine zbrali okrog 18 milijonov dinarjev.

Zelo smelo pa so si zastavili tudi letošnji program dela. Predvidevajo, da bodo pripravili 37 rekreacijskih prireditev, zanemarili pa ne bodo tudi tekmovalnega športa. Kar 100 milijonov dinarjev so predvideli za naložbe v športne objekte, od tega zneska bodo 60 odstotkov prispevali s prostovoljnimi delom, ostali denar pa zbrali z raznimi akcijami. Urediti nameravajo športno-rekreacijski center pri osnovni šoli; predvidevajo gradnjo tudi dveh teniških igrišč, igrišče za mali nogomet, balinišče, kolesarsko stezo in ureditev klubskih prostorov.

NAMIZNI TENIS

Radgona presenetila

Končan je bil prvi del tekmovanja v prvi A moški republiški ligi, kjer je mlada vrsta Radgone po prvem delu osvojila odlično drugo mesto, česar pred tekmovanjem ni nihče pričakoval.

Mladi Radgončani — so najmlajša ekipa v ligi — so igrali odlično in bili vse do zadnjega kola v vodstvu, potem pa jim je bolezen Orjia preprečila, da bi s samo eno zmago osvojili naslov jesenskega prvaka. Vsi trije igralci so enako zaslužni za ta uspeh, najuspešnejši v ekipi je bil Riharič, ki je bil z rezultatom 21:6 sestri igralcev v ligi in bi lahko bil še bolj, če ne bi proti koncu precej popustil. Orji je bil z rezultatom 15:5 sedmi igralec v ligi, vendar je imel nekaj spodrsplajev s slabšimi igralci, kar mora v prihodnje odpraviti. Najbolj prijeto presenečenje pa je najmlajši član ekipe Kus, ki je imel rezultat 16:11 in je bil trinajsti igralec lige, ker pa je prvič igral v tej konkurenci, je ta rezultat še toliko več vreden, saj ni pred tekmovanjem nihče pričakoval, da bo dosegel toliko zmag. Brumec, ki je igral samo v zadnjem kolu, je dosegel rezultat 0:6. Če bodo Radgončani v drugem delu ponovili dobre igre iz prvega dela, se lahko še vedno potegujejo za sam vrh, pa tudi če to mesto obdržijo, je to za njih doslej največji uspeh, najbolj pomembno pa je, da se mladi igralci v tej ligi kalijo in pridobivajo na kakovosti, da bodo lahko kmalu igrali v ekipi Sobotice v drugi zvezni ligi.

LESTVICA				
Merkur	9	7	2	56:25 14
RADGONA	9	7	2	52:29 14
Olimpija	9	6	3	50:31 12
Ingrad	9	5	4	47:34 10
Kemičar	9	5	4	47:34 10
Strojna	9	4	5	36:45 8
Sevnica	9	4	5	36:45 8
Gorica	9	3	6	31:50 6
Novo mesto	9	3	6	33:48 6
Piran	9	1	8	17:64 2

V republiški B ligi vzhod za moške so Sobočani dosegli pričakovano uvrstitev na drugo mesto, ker so odločilni dvoboj z ravnskim Fužinarjem izgubili, ostale ekipe pa so nekoliko slabše od teh dveh. Sicer pa so v ekipi igrali mlajši igralci, ki jim je včasih priskočil na pomoč izkušeni Močan. Igralci so dosegli v ligi te rezultate: Gerendaž 12:3, bil je četrti igralec v ligi, Zupanec 13:5, bil je šesti igralec lige, Sapač 8:4, bil je sedmi igralec lige, Močan 4:2, Veren 3:0. V drugem delu se lahko še vedno potegujejo tudi za prvo mesto, seveda pa morajo premagati neposrednega tekmeča, Fužinarja.

LESTVICA				
Fužinar	6	6	0	40:14 12
SOBOTA	6	5	1	40:14 10
Petovja	6	4	2	32:22 8
Krško NU	6	3	3	25:29 6
Kajuh—Slovan	6	1	5	22:32 2
Vesna	6	1	5	14:40 2
Tempo	6	1	5	16:38 2

M. U.

MALI NOGOMET

Turnir v Murski Soboti

V soboto, 28. januarja 1989, ob 15.30 v novi športni dvorani v Murski Soboti regijski turnir v malem nogometu za prvenstvo Slovenije. Sodelovale bodo štiri ekipe: Križevci pri Ljutomeru, Bakovci, Radenska iz Radence in Veržci.

ŠAH

Mala Polana povečala vodstvo

V Pincah je bil tretji šahovski turnir za prvenstvo krajevnih skupnosti lendarške občine. Rezultati — 7. kolo — Gorice:Genterovci 3:2, Velika Polana:Renkovi 11 3:2, Lendava 1:Petišovci 1 5:0, Pince:Dobrovnik 2:3, Gomilica:Petišovci 11 0:5, Bistrica:Renkovi 1 3:2, Trnje:Kobilje 1,5:3,5 in Lendava II:Mala Polana 1:4. Rezultati — 8. kolo — Genterovci:Mala Polana 0:5, Kobilje:Lendava II 1:4, Renkovi I.Trnje 3:2, Petišovci II:Bistrica 2,5:2,5, Dobrovnik:Gomilica 1,5:3,5, Petišovci I:Pince 0,5:4,5, Renkovi II:Lendava I 0:5 in Gorice:Velika Polana 3,5:1,5. Rezultati — 9. kolo — Velika Polana:Genterovci 1,5:3,5, Lendava I:Gorice 3:2, Pince:Renkovi II 4:1, Gomilica:Petišovci 2:3, Bistrica:Dobrovnik 4:1, Trnje:Petišovci II 1:4, Lendava II:Renkovi I 2:3 in Mala Polana:Kobilje 5:0, Vodi Mala Polana z 38,5 točke pred Lendavo I, 34, Petišovci II, 33, Bistrica, 32,5, Gorico, 27, Genterovci, 25,5, in Renkovi I, 24,4 točke. Naslednji turnir bo v Gomilici.

J. Gerencér

Odprto prvenstvo Tišine

Športno društvo v krajevni skupnosti Tišina organizira v soboto, 28. januarja 1989, ob 13. uri v gostilni Časar na Tišini odprto prvenstvo posameznikov v šahu. Posebej bodo tekmovali kategorijski in nekategorijski. K sodelovanju vabijo čim več šahistov.

Zmagal Gerencér

Šahovski društvo Lendava je pripravilo januarski hitropotezni turnir. Med 14 šahisti je zmagal Gerencér z 12 točkami pred Gaberjem, 11,5, Ivancem 9, Ligetijem, 8,5, in Strbadom, 8 točk.

J. G.

JUDO

Polovičen uspeh Sobočanov

V Ljubljani je bilo tretje kolo prve republiške judo lige, sodelovale so tri ekipe: Golovec iz Ljubljane, Ptuj in Murska Sobotica. Sobočani so dosegli polovičen uspeh. Premagali so Golovec z 1:3 (40:5) ter izgubili s Ptujem 6:16 (5:13). Najuspešnejši v ekipi Murske Sobotice je bil Kisilak, ki je dosegel dve zmagi. Po enkrat so zmagali Štol, Fajhtinger, Meničanin, Vrdujaka, Slak in Krančič.

T. Kos

KEGLJANJE

Zmaga in poraz Radenske

V nadaljevanju prvenstva v drugi republiški kegljaški ligi za moške je Krško v zaostali tekmi petega kola premagalo Radensko iz Murske Sobotice s 5.196:5.190 podrtimi keglji. Najboljši v ekipi Radenske so bili: Steržaj (950), Kovačič (884), Drvarič (858) in Kučan (829 podrtih kegljev). V šestem kolu pa je Radenska v Radencih premagala mariborski Branik s 5.290:5.122 podrtimi keglji. Najuspešnejši pri Radenski: Steržaj (922), Kovačič (915), Kučan (912), Horvat (882) in Drvarič (863 podrtih kegljev). V naslednjem kolu gostuje Radenska v Slovenj Gradcu.

Visoka zmaga Nafta

V petem kolu medžimurske kegljaške lige je lendarška Nafta visoko premagala Levaonico iz Čakovca s 4.831:4.386 podrtimi keglji. Najboljši pri Nafti: Žalik 824, Radakovič 809, Zupanec 808 in Levačič 783 podrtih kegljev.

Na klubskem tekmovanju Nafta je sodelovala 22 kegljalcev. Zmagal je Fošo z 869 podrtimi keglji pred Horvatom, 853, in Žalikom, 847 podrtih kegljev.

M. Žalik

NOGOMET

Seminar za nove sodnike

Medobčinsko društvo nogometnih sodnikov Murska Sobotica bo organiziralo v ponedeljek, 6. februarja 1989, ob 16.00 seminar za nove nogometne sodnike. Bo v Domu Partizana v Murski Soboti, Mladinska ulica. Vabijo, da se seminarja udeležijo čim več kandidatov.

NAMIZNI TENIS

Republiško prvenstvo

V Murski Soboti bo v soboto in nedeljo 42. člansko prvenstvo za posameznike in dvojice, na katerem bodo sodelovali vsi najboljši slovenski igralci, ker je prvenstvo kvalifikacija za državno prvenstvo, na katerega se bo uvrstilo 6 igralcev. Pri moških so glavni favoriti Smrekar, Zalaznik in Pavič, pri dekletih pa V. Ojsteršek in Frelih. Letos nastopa sedem Pomurcev, ne igra pa Benko in Benkovič, ki sta v JLA in sta lani dosegla odlični uvrstitvi, ko sta osvojila četrto oziroma peto mesto. Pomurci največ pričakujejo od Kuzme, ki bi moral ponoviti vsaj lanko uvrstitev, ko je zasedel šesto mesto, letos pa je postavljen za četrtega nosilca, od Gašiča in Ungerja pa pričakujejo uvrstitev med 8. in 12. mestom.

Sicer pa si velja boje najboljših slovenskih igralcev in igralke ogledati.

M. U.

JANEZ SREŠ — PREDSEDNIK KK POMURJE BELTINCI

Priložnost za mlade — otvoritvena slovenska dirka

Na nedavnem letnem občnem zboru Kolesarskega kluba Pomurje iz Beltincev je bil za novega predsednika izvoljen dolgoletni telesnokulturni delavec Janez Sreš. Z njim smo se pogovarjali o pomurskem kolesarstvu in usmeritvah kluba.

— Kakšno pa je tačas stanje v pomurskem kolesarstvu?

»Kljub navidezni stagnaciji ali tudi nazadovanju tekmovalnega kolesarstva pri nas se vsako leto pojavljajo novi talenti, ki bi lahko ob boljših materialnih razmerah in strokovnem delu dosegali vrhunske rezultate, zlasti v pionirskih in mladinskih kategorijah. Z ustanovitvijo Kolesarskega kluba na Tišini se je sicer strokovni in organizacijski kolesarski potencial razpolovil, vendar ima lahko tudi to ugodne posledice za uspešen razvoj kolesarstva v Pomurju, če se bomo znali pametno in strokovno dogovarjati. Žal pa moram ugotoviti, da smo tačas brez materialne osnove, brez sredstev in rezervnih delov. Zanimarili pa smo tudi vsakoletni kolesarski prireditvi — to je Priložnost za mlade in Po Pomurju, ki sta ves čas obstojala dajali ton razvoju in priložnost domačim tekmovalcem.«

— Po več letih dela v klubu ste bili nekaj časa odsotni, pa se zopet vrnil. Brez kolesarstva torej ne gre?

»Ne bi mogel reči, da sem bil ravno odsoten, saj to po več kot štiridesetih letih aktivnega tekmovanja, organizacijskega in strokovnega dela v kolesarstvu, skoraj res ni mogoče. Dejstvo pa je, da zadnjih nekaj let nisem neposredno delal v KK Pomurje Beltinci. Če nisem imel funkcije v klubu, pa sem z njim živel posredno: spremljal njegov razvoj, sodeloval na vseh njegovih prireditvah kot gledalec, reditelj ali sodnik.

Vedno pa sem bil tudi pripravljen svetovati bodisi strokovno ali organizacijsko, če so odgovorni v klubu to od mene zahtevali. Brez kolesarstva tudi nisem bil zaradi svoje aktivnosti v KZ Slovenije, kjer sem bil dve mandati dobi predsednik disciplinske komisije, sedaj pa sem član in namestnik predsednika komisije za opravljanje sodniških izpitov pri Zboru kolesarskih sodnikov Slovenije.

Vsako leto se tudi udeležujem strokovnih posvetovanj kot trener in zvezni sodnik, kjer sproti spremljam razvoj kolesarstva pri nas. Kot sodnik pa sem tudi sodeloval na nekaterih mednarodnih in medklubskih dirkah v Jugoslaviji.«

Feri Maučec

STRELSTVO

Največ naslovov Noršincem

V Murski Soboti je bilo občinsko prvenstvo in streljanju z zračnim orožjem. Največ uspeha so imeli tekmovalci in tekmovalke SD Noršinci in osvojili več prvih mest.

Rezultati — pionirke — ekipno: 1. Noršinci 461, 2. Cankova 427 in 3. Šalovci 416 krogov; posamezno — Matis (Nor.) 161, 2. Prelec (Šal.) 155, 3. Flegar (Tiš.) 153 krogov; pionirji — ekipno — 1. ABC Pomurka M1 525, 2. Noršinci 511 in 3. Cankova 486 krogov; posamezno — Maučec (Nor.) 178, 2. Makari (ABC) 175, 3. Trplan (ABC) 175 krogov; mladinke — posamezno — 1. Gašpar 341, 2. Makari 324 in 3. Grčar (vse Nor.) 322 krogov; mladinci ekipno — Noršinci 1079, 2. Tišina 1066 in 3. Gančani 1038 krogov; posamezno — 1. Gider (Tiš.) 365, 2. Markoja (Nor.) 363, 3. Rebrica (Gan.) 361 krogov; članice — posamezno — 1. Vogrinčič (Nor.) 357, 2. Rengeo (SCT) 355, 3. Turner (Nor.) 326 krogov; člani — ekipno — 1. Noršinci 1104, 2. Mura 1091 in 3. Tišina 1087 krogov; posamezno: — 1. Pertoci (Tiš.) 375, 2. Bukovec (Nor.) 371 in 3. Spindler (Nor.) 370 krogov.

Filip Matko

Štefan Kovač in Markoja vodita

V Lendavi je bilo na sporedu 7. kolo v občinski strelski ligi Lendarva. Vodi prva ekipa SD Štefan Kovač Turmšiče (5.290) z 10 točkami pred Lendavo (4.966) in Jerom Dobrovnik (4.473), po 8. drugo ekipo Štefana Kovača (5.084) in Planiko Turmšiče (5.018), po 6 točk. Med posamezniki vodi Robi Markoja (ŠK) s 1832 krogi pred Avgustom Zallkom (ŠK), 1773, in Avgustom Maučecem (Planika), 1736 krogov.

A. Zver

Bedičev memorial

OK ZRVS in OSZ Murska Sobotica organizirata v soboto, 28. januarja 1989, ob 8. uri na strelišču v Murski Soboti tradicionalno tekmovanje in streljanju z zračno puško za Bedičev memorial. Pravico nastopa imajo 5-članske ekipe ZRVS, TO, JLA in strelskih družin.

Občinska strelska zveza Murska Sobotica je pripravila seminar za občinske strelske sodnike. Seminar, ki ga je vodil zvezni sodnik Anton Kranjč, je uspešno opravilo 14 kandidatov.

F. Matko

Iskanje oblik za učinkovitejše delovanje

Zveza rezervnih vojaških starešin se bo morala tako kot vse družbenopolitične organizacije posodobiti in prilagoditi novim metodam dela. To so poudarili na regijskem posvetu v Murski Soboti, na katerem so bili poleg rezervnih vojaških starešin Pomurja tudi predstavniki drugih struktur in delovna skupina ZRVS Slovenije, vodil jo je njen predsednik, generalpolkovnik Branko Jerkič. Po njegovem mora biti ZRVS organizacija, ki bo opravljala naloge na področju

SLO in DS in imela značilnosti vseh drugih organizacij v okviru SZDL v Sloveniji. Delo mora biti načrtovano, dogovore pa je potrebno dosledno uresničevati. Organiziranost delovanja mora biti taka, da bo privlačna za članstvo tako pri izobraževanju rezervnih vojaških starešin. Med drugim so uveljavili skupno načrtovanje, medsebojno strokovno pomoč in se dogovorili o nekaterih skupnih aktivnostih. Seveda pa se pri svojem delu srečujejo tudi s težavami, kot je po-

manjkanje potrebnih sredstev, da bi lahko v celoti uresničili zastavljene naloge, primerna strelišča za urjenje, slabša pa se tudi sestava starešinskega kadra. Različna so si tudi mnenja, kdo naj bo nosilec osnovnega usposabljanja rezervnih vojaških starešin, krajevne ali občinske organizacije. Izboljšati bi morali kadrovanje v šole za rezervne oficirje, kjer pa v večini primerov ZRVS sodeluje. Prav tako se ZRVS zavzema za služenje vojaškega roka po končanem šolanju, kar bi lahko prispevalo k boljši selekciji kadrovanja v šole za rezervne oficirje. Udeleženci posveta so se tudi zavzeli za to, da bi rezervni vojaški starešine morali imeti naročeno revijo Naša obramba, ki je po oceni razpravljalcev dovolj strokovno kakovostna in potrebna za individualno izobraževanje. Posvet rezervnih vojaških starešin Pomurja v Murski Soboti so ocenili kot potreben in koristen, prispeval pa naj bi tudi h krepitvi družbenega ugleda rezervnega starešinskega kadra.

Feri Maučec

PROMETNA AKCIJA — 10 %

V Pomurju opredelili nosilce preventivne akcije

V vseslovensko akcijo — 10 odstotkov za izboljšanje prometne varnosti, ki v zadnjem obdobju vse bolj zaskrbljuje, so v vseh štirih pomurskih občinah sprejeli

prometu pri skupščinah občin. Akcija bo trajala do leta 1992, s tem da bodo ugotavljali prve rezultate že konec maja letos. V okviru akcije imajo posebne naloge sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter drugi dejavniki, ki na posameznih področjih neposredno ali posredno oblikujejo razmere za večjo varnost v cestnem prometu oziroma lahko vplivajo nanje. To so avtomoto društva, sekretariati za ljudsko obrambo, zavod za šolstvo, šole, skupnost za ceste in delovne organizacije za vzdrževanje in varstvo cest, komiteji za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve, zavod za ekonomiko in urabanizem, inšpekcijske službe, zdravstvena služba, zavarovalnice, milica in še nekateri. Akcija za izboljšanje prometne varnosti je bila v Pomurju dobro zastavljena, njen uspeh pa bo odvisen od doslednega uresničevanja dogovorjenih aktivnosti vseh nosilcev.

F. Maučec

OK ZRVS Gornja Radgona

IZDALI ČETRTI BILTEN

Občinska konferenca ZRVS Gornja Radgona skrbi za informiranje svojega članstva. Tokrat je namreč izdala že četrto številko svojega biltena. V njem pričajo nekatere aktualne prispevke o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, ki predvsem zadevajo rezervne vojaške starešine in njihovo delovanje. V biltenu pa je mogoče najti tudi imena jubilarov ter dobitnikov priznanj, nagrad in napredovanj. Bilten je med članstvom dobro sprejet.

F. M.

NAČRTO NO USPOSABLJANJE GASILCEV

Občinska gasilska zveza Murska Sobota je tudi za letošnjo zimo pripravila obsežen program usposabljanja potrebnih gasilskih kadrov za društva, sektorske in občinske centre. Zaradi nenehnega pomlajevanja gasilskih vrst in posodabljanja opreme je tako usposabljanje nujno potrebno. V Pomurju usposabljujejo častnike in nižje častnike, medtem ko poteka usposabljanje višjih častnikov na ravni republike. Tečaj za nižjega častnika obiskuje 38, za častnika pa 16 kandidatov iz soboške občine. Tečaj za višjega častnika, v Murski Soboti je predpriprava za nadaljevanje tečaja na Travnici gori, pa obiskuje 22 kandidatov iz Ljutomerske, radgonske in soboške občine. O namenu usposabljanja smo povprašali nekatere udeležence tečaja v Murski Soboti.

DRAGICA KUCHAR iz Puconec — Sodi med mlajšo generacijo, ki dela v gasilstvu. Že v osnovni šoli se je odločila za delo v gasilski organizaciji, ker najde zadovoljstvo pri opravljanju humanega dela. Svoje osnovno znanje v gasilstvu si je pridobila že v pionirski desetini v Puconcih, ki so ga preverjali na raznih tekmovanjih. Sodelovala je na tekmovanjih širom po Sloveniji, kjer se je tudi seznanila z novimi prijateljicami. Zadovoljna pa je bila tudi z doseženimi rezultati na tekmovanjih, ki so ji dali nove spodbude za delo v tej humani organizaciji. Svoje znanje pa si želi izpopolniti, zato se je prijavila v tečaj za nižjega častnika, družbo pa ji delata še dva mlada člana društva.

HAROLD STAROVASNIK od Negove — Že kot pionirka ga je pritegnila uniforma in vključil se je v gasilsko desetino v Poljčanah. Danes drugače razmišlja o gasilstvu, ki mu je ostal zvest polnih 39 let. Kot prosvetni delavec pa ima tudi priložnost, da lahko veliko stori pri osveščanju mladih o vlogi in potrebi gasilske organizacije za preprečevanje velik škod, ki jih povzročajo številni požari. Moti pa ga, da so cene gasilske opreme tako visoke in da družba ni doješla, da gasilci te opreme ne potrebujejo zase, temveč je potrebna za preprečevanje velikih materialnih škod. Tačas je sektorski poveljnik na negovskem območju. S tečajem za naziv višjega častnika si želi svoj znanje še izpopolniti.

DRAGO KOLTAJ iz Peskovec — Pred desetimi leti je opravil izpit za izprašanega gasilca v gasilskem društvu Peskovci, ki je eno manjših društev na Goričkem. Pred dvema letoma, ko so se odločili za zbiralno akcijo za nakup orodnega vozila, ki pomeni za društvo veliko pridobitev, je opravil tečaj za naziv nižjega častnika. Delo v gasilski organizaciji ga zelo veseli in želi po novem znanju je bila odločilna, da se je prijavil na tečaj za častnika. S potekom tečaja je zadovoljen in upa, da bo tudi uspešno opravil izpit za častnika. Trudil se bo, da bo pridobljeno znanje uspešno prenašal na mlajše kadre tako v domačem društvu kot tudi širše.

Feri Maučec

programske usmeritve izvršnih svetov in določili nosilce posameznih aktivnosti. V soboški in ljutomerski občini so imenovali poseben organizacijski in akcijski odbor, v radgonski in lendavski pa so nalogo usklajevalca in usmerjevalca poverili svetu za preventivo in vzgojo v cestnem

Kako je dom naš tih in prazen, odkar v njem naše mame ni, odšla je k večnemu počitku, zaprla mile je oči. Odkar so jo odnesli iz hiše, nam žalostno srce ječi, spomin na njo pa še živi, čeprav je več med nami ni.

V SPOMIN

Zelo je boleč spomin na 20. januar, ko mineva eno leto, polno žalosti, odkar nas je zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Ana Toplak

iz Renkovec 108

Ostali so nam sledovi tvojih pridnih rok, praznina in lepi spomini nate. V naših srečih bo živela večno. Hvala vsem, ki se je še spominjate, na njenem grobu prižigate sveče ali se je spomnite s šopki cvetja.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

Nikjer ne sliši se tvoj glas, tišina je zdaj okrog nas, a v naših srečih še spomin živi in živel bo do konca naših dni.

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage žene, naše mamice in mame

Nade Sedonja

se iz srca zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, nam pisno ali ustno izrekli sožalje. Hvala osebju kirurškega oddelka v Rakičanu, posebno dr. Koltajevi za zdravniško pomoč in nego med njeno boleznijo.

Zahvaljujemo se govorniku KS Turpolje, tov. Bagariju, predstavniku DO Mura, tozd Ženska oblacija, tov. Pintariču, 326. brigadi tozda Ženska oblacija, drugi izmeni predelavcev, posebno življenjski prijateljici tov. Heleni Rac in OO ZS DO Mura. Prisrčna hvala delavcem Veletrgovina Potrošnik, tozd Preskrba, delavcem SDK-ja podružnica Murska Sobota in ekspediture G. Radgona za darovano cvetje in izraženo sožalje. Za odpete žalostinke ter sodelavcem iz Gradbenika in TMK-ja Lendava.

Vsem še enkrat — hvala!

Murska Sobota, 17. januarja 1989

Vsem, iskrena hvala!

VSI NJENI, KI SMO JO IMELI RADI

Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal, smrti te vzela je prehitro, a v naših srečih boš ostal.

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je po krajši, a zahrtni boleznii za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in brat

Anton Ritlop

iz Murske Sobotne

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili k zadnjemu počitku, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebno se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom za poslovilne besede in tov. Šebjanu za odigrano Tišino. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

Povej nam, brat dragi, zakaj odšel si v grob prerani in s sabo si odnesel srečo našo. Zagnila te je zemlja črna, odkoder več vrnitve ni, spojij si, dragi brat, to želimo vsi.

ZAHVALA

V 62. letu nas je po dolgi in hudi boleznii tiho, mirno in brez slovesa zapustil naš dragi brat in stric

Franc Bobnjar

iz Stročje vasi

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in nekdanjim sodelavcem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje ali v druge namene, nam pa izrekli sožalje. Hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem in govorniku KS za poslovilne besede.

Posebno se zahvaljujemo GD Stročja vas in Društvu šoferjev in avtomehnikov Ljutomer.

Žalujoči: bratje in sestre

Zbogom, oh ti vinska trta, kdo bo tebe ljubil, ko bom jaz v grobu spal? Ljubil te bo sončni žarek, ki nad mano bo sijal.

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je po hudi boleznii zapustil dragi mož, oče in dedek

Ludvik Šlebič

iz Lendavskih Goric

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sosedom, posebej družini Magyar in Tompa, znancem, sorodnikom, botrini in prijateljem za darovano cvetje in sv. maše ter vsem, ki ste dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter sodelavcem iz Gradbenika in TMK-ja Lendava.

Vsem še enkrat — hvala!

ŽALUJOČI: žena in sin z družino

Eno leto, dragi mož, oče in dedek, že počivaš, klic nobeden te ne zdrami, tudi solze ne zbude, napis na grobu nas spominja, kje naš dragi mirno spi.

V SPOMIN

28. januarja mineva eno leto, odkar nas je zapustil naš nepozabljeni

Ludvik Čahuk

iz Križevca v Prekmurju

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče.

V TIHI ŽALOSTI VSI TVOJI

Radijski in televizijski spored od 27. januarja do 2. februarja

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Radio Murska Sobota vas spremlja v novi dan. Z obilico glasbe, dobre volje, informacijami o vremenu, cestah, dežurnih prodajalnah, športnih in kulturnih dogodkih ob koncu tedna. Sodelujte na telefon 21 232!) 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, Romano vilago—Svet Romov, reklame, glasba), 18.00 21 232.

TV LJUBLJANA

9.00 Periskop: Strip. 10.00 Kam, kje, kako med počitnicami. 10.05 Skrivni dnevnik jadrana krta. 11.00 Videospot in brezno skalnih kengurjev, II. del. 11.25 Risanka. 11.30 Hugo, podvodni konj, ameriški film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik, ponovitev tednika. 18.20 Spored za otroke in mlade. Drečjek in trije marsovčki, Zlati dež, danska nad. 19.05 Risanka. 19.17 Naše akcije. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Naš edini svet, angl. dokumentarna serija. 20.50 Detektiva iz Miamijsa, ameriška nad. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.05 Igrani film.

TV ZAGREB

8.30 Zimska tv v šoli, 15.15 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Miami Vice, 20.55 Dom, sladki dom, 21.35 Dnevnik, 21.55 Kultura, 22.50 Nočni program.

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli in ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.20 Tv kabaret, 21.50 Dva s trdimi pestmi (film), 23.20 Mali umori (film).

Drugi program

16.00 Glasbeni avtomat, 16.45 Bela hiša, zadnji vhod, 17.30 Svet živali, 18.00 Sport, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Možgani, 21.20 Znanost, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Sport, 22.50 Umetnine.

TV MADŽARSKA

9.10 Madžarska stoletja, pon. 9.30 Kot razvezan snop, 1. del TV filma, 10.35 1000 let Bizanca, pon. 17.00 Letni kolobarji, za upokojece. 17.40 Teka, uporabni napotki. 17.40 Reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.00 Pogovor z režiserjem. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Kramljanje, spored T. Vitrayja. 21.20 Zapojmo. 21.30 Beli ptič s črnim perjem, sov. film. 23.40 TV dnevnik.

Sobota, 28. januar

Igrati je treba — madžarsko-ameriški barvni film (Jatszani Kell)

Karoly Makk je ugleden režiser. Skupaj z Miklošem Janczem, Istvanom Szabom in Marto Mesárosz spada med ustvarjalce, ki so v svoji 30-letni karieri oblikovali renome madžarske kinematografije. Vsi trije so se poskusili tudi s koprodukcijami posli, pri čemer je imel Istvan Szabo daleč največ uspeha (Polkovnik Redl). Makkov film IGRATI JE TREBA je zasnovi ni imel ambicij, da bi presežel površno zabavo. Po ameriškem vzoru (in po scenariju Franka Cuccija) je posnel film o znanem broadwayskem igralcu.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, sobotna anketa, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21 232 od 14.00 do 16.00).

TV LJUBLJANA

8.10 Otroška matineja. Radovedni Taček: Žaba, lonček kuhaj: Piškoti, Zbis: Čudežna kitara, D, kladnik: Čiribu, pon, zadnje oddaje poleti pesem, nadalj. Tv sk. to je igra, tedenski zabavnik, odd. Tv Sk. 10.00 Naša pesem: Zborovodje VII. del, XI. odd. 10.30 Izbor tedenske programske tvornosti 13.35 Video strani. 13.45 Videogodba, ponovitev 2. oddaje. 14.30 Veliko pričakovanje, angleški film. 16.30 Tv dnevnik 1. 17.00 Beograd-Košarka Partizan:Zadar. 18.25 Zdaj po slovensko, ponovitev izobraževalne oddaje. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Naš utrip. 20.20 Žrebanje 3x3. 20.30 S. Conran: Čipke, ameriška nadaljevanka. 21.20 Zabavnoglasbena oddaja, I. del. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.20 Igrati je treba, madžarski film.

TV ZAGREB

8.00 Zimska tv v šoli, 13.20 Otroški in mladinski spored, 17.00 Košarka, 18.30 Teledokumentar, 19.30 Dnevnik, 20.15 60 let Oskarja: Ben Hur (film), 23.35 Dnevnik.

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sport, 19.00 Vesela sobota, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stavimo, da... 22.05 Shaft (film), 23.45 Kabinet profesorja Bondija (film).

Drugi program

15.30 Tedenski tv spored, 16.00 Iz parlamenta, 17.00 Ljuba družina. 17.45 Kdo me hoče?, 18.00 Filmske novitve, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Soba s pogledom (film), 22.35 Sport, 23.20 Jazz.

TV MADŽARSKA

9.10 Potepuhi divjine, angleški film. 10.20 Polip, pon. kriminalke. 11.25 Naš ekran, pon. 14.25 Človeško telo, 4. del. 14.55 Srce, italijanska serija. 15.50 Barokochba. 16.40 Spored po želji gledalcev. 18.05 Varstvo okolja. 18.50 Sosedje, pon. 46. poglavja TV romana. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Madžarska stoletja. 20.30 Rdeči krog, francoski film. 22.45 Rock gledališče.

Zakon je očito v krizi — on se vse bolj opija, žena pa hoče za vlogo v novem filmu po svojem scenariju mlajšega, primernejšega igralca, s katerim bi posneli film v Budimpešti. Njen mož pa se ne vda. Z novo masko in lasuljo se predstavi kot mlad italijanski igralec, dobi vlogo, zapelje svojo lastno ženo...

Zamisel bi morda vžgala, če Christopher Plummer ne bi bil tako izrazit ali pa če bi ga slaba maska Roberta Terranova dovolj spremenila. Tudi pričakovano odkritje, da je žena ves čas vedela za možovo preobleko, ne spremeni resnice, da bi morala biti dvojna vloga bolj različna, bolj nerazpoznavna. Makk je kar lepo predstavil nekateri turistične posebnosti madžarskega glavnega mesta in s temi posnetki poživil film.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valju, 12.00 Spored v madžarski študiju, 13.00 Doma in onkraj meja. 13.30 V nedeljo popoldan (osrednji aktualni prispevek, pregled športnih in drugih dogodkov, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor — radgonski poštar), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo po telefonu 21 232 od 9.00 do 13.00).

TV LJUBLJANA

8.00—23.40 TELETEKST RTV LJUBLJANA. 8.25 Otroška matineja. 10.40 S. Conran: Čipke. 11.30 Videomeh 2. oddaja. 12.00 Ljudje in zemlja. 12.30 Lili, ameriški film. 14.00 Ledeni dvor, ameriški film. 15.45 Prislunimo tišini. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Le po kom se je vrgel ta otrok, otroški musical. 17.50 Beaver Creek: Svet. prvenstvo v alpskem smučanju — slalom (ž) — kombinacija, prenos I. teka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Beaver creek: Svet. prvenstvo v alpskem smučanju — slalom (ž) — kombinacija, prenos II. teka. 21.10 Dušan Perkovič — Predrag Antonijevič: Kako se je kačilo ljudstvo zgornjega jaukova, drama tv Bg; zadnji del. 21.55 Zdravo

TV ZAGREB

9.30 Nedeljsko dopoldne za mladino, 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Tv v šoli, 13.50 Nedeljsko popoldne, 16.55 Živi ogenj (film), 19.30 Dnevnik, 20.00 Srečno novo 1949 (nadaljevanka), 20.55 Mrtvi (film), 22.20 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, 14.10 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Evropski policaji, 21.25 Spektrum, 22.20 Dan dojenčkov. Drugi program 9.00 Matineja, 13.00 Športno dopoldne, 17.00 Klub seniorjev, 17.45 SP v smučanju, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 SP v smučanju, 21.25 Takšna, kot si (film), 23.00 Sport, 23.10 Donna Flor in njena dva moža (film).

TV MADŽARSKA

9.00 Za cicibane. 9.30 Otroci kapitana Granta, 4. del. 10.35 Benji, pon. 14.40 XI. cirkuški festival. 15.45 Slučaj zaprepadene ženske, kriminalka. 17.05 Pesmi meseca. 17.25 Milijon korakov po Madžarski, Orseg. 18.25 Delta, znanstveni poročevalec. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Prestolonaslednik, koprodukcijski film. 22.05 Telešport.

Ponedeljek, 30. januar

LJ 1
Želimir Žilnik: GREŠNE OYČICE; drama TV Novi Sad
Želimir Žilnik je pri scenarističnem in režiserskem delu ustvaril samosvoj način izpovedi in kot tak je v jugoslovanskem televizijskem programu poseben fenomen. Vsa svoja dramska dela je oblikoval na temelju dokumentarno-igranega načina izpovedi. Pred kamero je vodil bolj ali manj neznane ljudi iz različnih okolij in njihove življenjske usode približal tv gledalcem.

Ponedeljek, 30. januar

LJ 2
PO BREZKONČNOSTI SVETA
Zeleni pekci Amazonije, potpisana reportaža
Amazonija, veličansko področje, ki meri sedem milijonov kvadratnih kilometrov tropske džungle, močvirij in številnih rek, je največji zbiralnik sladke vode na svetu. V ta zeleni pekci, kakor mu navadno pravijo, se je napotila odprava Po brezkončnosti sveta. Z letali, čolni, pes, še najmanj z avtomobilom, saj je ta svet skoraj brez cest razen ob robu pragozda. Perujski in bolivijski del Amazonije še nista docela uničena s sodobno industrializacijo in nenadzorovanim sekanjem gozdov. Tu še naletita na skoraj divja indijanska plemena, ki globoko v džunglji živijo svoje prvobitno življenje lovcev in ribičev. Dandanes je tu še neko drugo življenje. Na obronkih zelenega pekla so največji svetovni nasadi koke, globoko v džunglji pa kokainska mafija s skrivnimi laboratoriji, improviziranimi letališči in zasebnimi vojskami. Bolivija je danes vodilni izvoznik belega prahu, kokainove »pate«. Samo pokrajina Charare pošlje na trg letno 80.000 ton surove koke, polovico svetovne proizvodnje. Vse je v rokah mafije. Računajo, da je njihov zaslužek dvakrat večji od legalnega državnega dohodka Bolivije. To je beli pekci Amazonije. Oddajo Maria Salcetta iz zagrebške televizije so poslovenili v uredništvu izobraževalnih oddaj.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Z Radom Murska Sobota v novi dan! Veliko dobre glasbe, informacij iz prve roke, zdravniški nasvet, minuta za mlade, kramljanje z vami, poslušalci). 8.00 Konec jutranjega programa.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, sporedna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Sotočje.

TV LJUBLJANA

8.55—12.55 in 15.45—23.10 TELETEKST RTV LJUBLJANA. 8.30 Počitniški spored. 8.55 Periskop: Zelezerstvo, 57.35. 10.00 Skrivni dnevnik Jadrana Krta, 50. 10.50 Safari v mestu, 26.26. 11.25 Ta ljubka zelena trava, madž. f. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik, ponovitev. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Želimir Žilnik: Grešne ovice, drama tv NS. 20.55 Osmi dan. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.00 Antologija slovenske violinske d. glasbe, I. oddaja.

TV ZAGREB

8.45 Zimska tv v šoli, 15.15 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Srce in njegovi otroci, 21.05 Videotik, 21.50 Dnevnik, 22.10 Nočni spored.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, tv v šoli in ponovitve. 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov sport, 21.15 Peter Strohm, 22.00 Moje otroštvo v starem Pekingu (film).

Drugi program

16.00 Glasbeni avtomat, 17.15 Lipova cesta, 17.45 SP v smučanju, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Klinika v Schwarzwald, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Črnci.

TV MADŽARSKA

9.10 Teden, pon. 10.10 Celi svet je teater, pon. 11.05 Delta, pon. 16.45 Video strani iz studija Szeged. 16.55 Poročila v romunščini. 17.00 Utica. 17.45 TV spored za 3 dni. 18.00 Četrte ure za gospodarstvo. 18.15 Kalendar 1989. 19.00 Literarne uganke za otroke. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Madžarske narodne, tekmovanje. 21.05 Panorama. 21.55 Madžarske narodne, nadaljevanje. 22.25 TV ogledalo. 22.35 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Radio Murska Sobota v novi dan! Prebujali se boste ob prijetni glasbi, napovedih točnega časa, sproščnem pogovoru in vrsti svežih informacij iz Pomurja in od drugod). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba), 18.00 Rezerviran čas, 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.00 Periskop: Arhiv Slovenije. 10.05 Kam, kje, kako med počitnicami. 10.10 Skrivni dnevnik Jadrana Krta. 11.25 Videospot in safari v mestu. 11.50 Risanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Gulliverjeva potovanja, ameriški risani film. 18.05 Spored za otroke in mlade. Lonček kuhaj: Zdrobovi skušni žličniki. 18.10 J. Kislinger: Izlet, posnetek gled. predstave SNG Maribor. 19.15 Tv okno. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Ciklon Tracy, avstralska nadaljevanka, 6. zadnji del. 20.55 Dinar.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.15 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored. 19.30

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

Dnevnik, 20.00 Filmi po delih Agathe Christie, 21.40 Dnevnik, 22.00 Kontaktni magazin, 23.30 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dežela gora, 21.07 Dallas, 21.55 Naslednica (film).

Drugi program

16.00 Glasbeni avtomat, 17.00 Tv v šoli, 17.30 Usmeritev, 18.00 Alf, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Kviz, 21.07 Teden, 22.00 Čas v sliki, 22.20 SP v smučanju.

TV MADŽARSKA

9.10 Zob za zob, Vzh. nemška serija. 10.05 Panorama, pon. 10.50 Telovadba za invalide. 15.15 Madžarska—Švedska, m. rokomet. 16.35 Panonska kronika. 16.45 Naš ekran, v nemščini. 17.20 Delftski porcelan, kratki film. 17.30 Četrte ure za gospodarstvo. 17.50 Prirodoslovec amater, pon. 18.25 Harry Belafonte show. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Polip, kriminalka. 21.15 Studio '89. 22.15 Glasbeni film.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Juranja oddaja Radia Murska Sobota vas bo skušala že jutraj razvedriti. Pomujamo vam kramljanje, glasbo in veliko kratkih svežih informacij!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba), 18.00 Poslušamo vas (po telefonu 21 232), 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.00 Periskop: 40-letnica Pila. 10.10 Kam, kje, kako med počitnicami. 10.15 Rastoče trave J. Krta, IV. del. 11.05 Videospot in safari v mestu: Lov na ponirke, polj. znan. serija. 11.40 Cvek z zvezdico, češkoslovaški film. 16.30 Tv dnevnik 1. 18.20 Spored za otroke in mlade— Zbis: Rumena oddaja — digitalni pas, odd. tv Sa 25 N. Kuret. Obuti maček, I. del lutk. predstave. 19.15 Tv okno. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Uradna verzija, argentinski film.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.15 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored.

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

8.30 Tv v šoli, 15.15 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spektar, 21.05 Zabavnoglasbena oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.10 Nočni spored.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dobrodošli v klub, 21.55 Moj stric — gangster (film), 23.45 Največji ljubimec na svetu (film).

Drugi program

16.00 Glasbeni avtomat, 17.00 Velika rumena reka, 18.00 Sport, 18.30 Lokalni programi, 18.55 SP v smučanju, 20.15 Domači tednik, 21.05 Hotel, 22.40 Čas v sliki, 22.55 SP v smučanju, 23.15 Mannix.

TV MADŽARSKA

9.10 Tretji kanal. 9.55 Glasbeni film. 10.25 Studio '89, pon. 17.05 Video novice iz studija Szeged. 17.15 Poročila v slovaščini. 17.20 Varstvo umno prizadetih. 17.30 Rehabilitacijski magazin. 17.55 Zakaj se jokaš, Tuong vi? Vietnamski č/b film. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Modra luč, reportaže. 21.10 Pori jazz 1988. 21.45 Celi svet je teater, 10. del angleške serije. 22.40 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Z elanom v novi delovni dan — pomagaj vam Radio Murska Sobota, ki vam ponuja glasbo, servisne informacije, kmetijski nasvet, kramljali bomo z vami, če nas pokličete na telefon 21 232!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, kulturna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Stara nova godba (nekaj glasbenih vrst, ki jih redkeje poslušamo).

TV LJUBLJANA

16.00—23.40 TELETEKST RTV LJUBLJANA. 8.30 Počitniški spored: Videospot in napoved. 8.35 Mačkon in njegov trop: Najdenček. 9.00 Periskop: Prekmurje. 10.05 Kam, kje, kako med počitnicami. 10.10 Rastoče težave J. Krta. 11.00 Videospot: Safari v mestu: Videogulje in galabi, polj. — znan. serija. 11.40 Čarobna mitnica, ameriški film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.55 Vreme. 20.05 Tednik. 21.00 J. B. Priestley: Zbledeli blišč. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.00 Retrospektiva filma.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.15 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spektar, 21.05 Zabavnoglasbena oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.10 Nočni spored.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sosedje, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dobrodošli v klub, 21.55 Moj stric — gangster (film), 23.45 Največji ljubimec na svetu (film).

Drugi program

16.00 Glasbeni avtomat, 17.10 Velika rumena reka, 18.00 Sport, 18.30 Lokalni programi, 18.55 SP v smučanju, 20.15 Domači tednik, 21.05 Hotel, 22.40 Čas v sliki, 22.55 SP v smučanju, 23.15 Mannix.

TV MADŽARSKA

9.10 Šestnajstletniki, I. del litvanskega filma. 10.15 Modra luč, pon. 11.15 Cao, mami! 11.45 Telovadba za invalide. 16.55 Panonska kronika. 17.05 Poročila v srbohrvaščini. 17.10 Tretji kanal. 17.55 TV spored za 4 dni. 18.10 Hišna nega srčnega bolnika. 18.25 Zlato, dokumentarna serija. 19.15 Žrebanje lota. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Silvestrski program, ponovitev. 21.40 Domače ogledalo. 23.00 TV dnevnik.

NAROČILNICA

NAROČAM VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne

Ime in priimek:

Naslov: kraj, ulica, hiš. št.

Podpis:

Datum:

*Nikjer ne sliši se tvoj glas,
tršino in praznina je okrog nas,
a v naših srcih se spomin tvoj
Solze se posušijo,
u boleča rana v srcu
in spomin na tebe
bosta ostala do konca naših dni*

V SPOMIN

24. januarja je minilo žalostno in boleče leto, odkar nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Jože Haklin

iz Žižkov

Hvala vsem, ki se ga spominjate in stojite ob njegovem grobu.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

12. januarja nas je po kratkotrajni, vendar hudi boleznii v 58. letu starosti zapustil naš dragi mož, ata, stari ata

Branko Žnidarič

iz Ljutomera

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala stanovalcem v bloku iz Ormoške 15, sodelavcem KZ Ljutomer-Križevci, TZO Kmetovalec Ljutomer. Prav tako iskrena hvala g. kaplanu za opravljeni pogrebni obred, pevcem društva upokojencev Ljutomer za odpete žalostinke, godbeniku za odigrano Tišino ter govornikom KS Ljutomer, TZO Kmetovalec Ljutomer in Gasilskega društva Stročja vas ter članom Gasilskega društva Radomerje, Podgradje in Stročja vas.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Verica, hčerka Alenka z družino, sin Zdravko in drugo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste našo drago pokojnico

Barbaro Toplak

roj. Novinič, s Kapce 115

pospremili k večnemu počitku, ji darovali vence, šopke cvetja, nam pa izrekli sožalje, g. župniku za pogrebni obred, pevkam za odpete žalostinke ter med. osebju internega oddelka za ves trud in lajšanje bolečin.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoča: sin Franc in hčerka Angela z družinama

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe draga mama in,
da bi skupaj še bili.*

ZAHVALA

Nenadoma nas je zapustila draga žena, mama, stara mama in babica

Neža Brunar

roj. Bojnec iz Sela

V globoki žalosti se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem. Posebna hvala družinam Nemet, Hak in Horvat ter vsem, ki ste darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje, pokojnico pa v tako lepem številu pospremili k večnemu počitku.

Posebna hvala g. župniku za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala tudi kolektivno tozda Pletilstvo Prose-njakovci.

2. decembra 1988

Žalujoči: mož Aladar, sin Franc, hčerki Jožica in Zdenka z družino, nečakinja Tončka, vnuki Manuela, Melita, Jelisaveta in Danko, posebno pa pravnukinja Monika

V SPOMIN

18. januarja je minilo pet let, odkar nas je zapustil naš dragi oče, mož in stari oče

Jožef Ošljaj

iz Filovec 22

Ohranili te bomo v lepem in trajnem spominu!

Žalujoči: žena Marija in otroci z družinami

*Kosil je livado zeleno,
sejal je pšenico zlatorumeno...*

ZAHVALA

Tiho in mirno je v 79. letu starosti zaspal naš dragi mož, oče, stari oče in dedek

Štefan Rituper

iz Tešanovec

Hvala g. duhovnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter vsem, ki ste ga pospremili na vrt počitka.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
brez slovesa odšel si ti od nas!*

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ivan Cör

iz Gančan 175

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, botrini, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so dragega očeta pospremili na zadnji poti, darovali vence ter v dobre namene. Posebej se zahvaljujemo g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku KS za poslovične besede.

Žalujoči: žena in sinovi z družinami

*Četudi v grobu zdaj počivaš,
med nami živ si, kot si bil,
saj vsa ljubezen in dobrota
si za nas izlila.*

Zelo boleč je spomin na 27. januar, ko bo minilo žalostno leto, odkar nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Martin Sraka

iz Gančan

Hvala vsem, ki se ga spominjate, stojite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je po krajši, a zahrtni boleznii nepričakovano in za vedno zapustil naš dragi stric

Jože Miholič

iz Turnišča

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, posebna zahvala sosedu Raju, botrini, sorodnikom ter znancem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence in cvetje. Posebna hvala g. kaplanu, pevcem, govornici KS tov. Gjerkeševi za poslovične besede in obrtni zbornici.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in dedek

Jože Zver

čevljarški mojster v pokoju
iz Gornje Radgone

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, članom gasilskega društva, gasilskemu oktetu in govornikom KS in obrtnega združenja za poslovične besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

11. januarja 1989

Žalujoči: žena Ana, hčerki Jožica in Ivica z družino

*Že dve leti zdaj počivaš,
klic nobeden te ne zdrami,
tudi solze ne zbude.
Napis na grobu nas spominja,
kje naša žena,
mama in stara mama spi.*

V SPOMIN

21. januarja minevata dve leti grenke žalosti, odkar nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

Helena Dani

roj. Bagola, iz Vačarec

Boleč in nepozaben je spomin nate in velika je bolečina v naših srcih, ki ne bo nikoli ozdravljeno. Iskrena hvala vsem, ki se je še spominjate, se ustavite ob njenem grobu, ji prinašate rože in prižigate sveče.

VSI TVOJI NAJDRAŽJI

*Bolečina da se skriti,
pa tudi solze ni težko zatajiti,
le drage hčerke in sestre
nam nihče ne more več vrniti.*

27. januarja minevata dve žalostni leti, odkar ni več med nami naša drage hčerke in sestre

Marije Durič

iz Martjanec 52

Tako rada bi še živela, a usoda je bila močnejša od življenja in upanje je bilo zaman. Zaman se oziramo in čakamo, da se od nekoč vrneš.

Čeprav je nehalo biti tvoje plemenito srce in je za vedno ugasnil tvoj pogled, utihnil tvoj glas, so ostali lepi spomini na kratko življenje, nate, draga Marija.

Obljubljam ti, da boš živela z nami, dokler bomo živeli mi in krasili tvoj tibi dom ter v zahvalo prižigali svečke.

Žalujoči: mama, sestri Kristina in Anica, brata Martin in Jožek z družinami

*Tam, kjer si ti, ni sonca, ne luči,
le tvoj nasmeh še v srcih nam živi,
in nihče ne ve, kako zelo boli,
ko zavemo se, da več te ni.*

ZAHVALA

Po hudi in dolgotrajni boleznii, ko nas je v 82. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in sestra

Gizela Škerlak

roj. Jošar, iz Ženavelj

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom in botrini, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Zahvala vsem, ki ste namesto cvetja darovali v dobrodelne namene.

Posebna zahvala dr. Kiršnerju in sestri Maruši. Zahvala duhovniku Balažicu za pogrebni obred in tov. Kerčmarju za poslovične besede, pevcem iz Neradnovca za odpete žalostinke in GD Ženavljje.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih na kakršenkoli način pomagali.

Žalujoči: sin Aleksander, sin Štefan z ženo Nežo, hčerka Gizela z možem Ernestom, snaha Margit, vnukinja Danica z družino, vnuk Franc z družino, vnuk Stanko in brat Aleksander iz Argentine

Zima je tudi čas kolov, marsikje pa še vedno tudi pravi družinski praznik. Čeprav zdaj že koljejo celo leto in spravijo meso v zamrzovalne skrinje, pa je le zima čas za pripravljanje prave domače šunke. Pravega mraza za šunko sicer ni, vendar upajmo, da ga bomo še dočakali in bo šunka zares »ta prava«. Foto: Nataša J.

Veržej med najlepšimi

Decembra lani smo pisali o najlepše urejenih krajih v letu 1988. Kar nekaj pomurskih krajev se je uvrstilo med najlepše urejene v različnih skupinah (posebna skupina, izletniški kraji, turistični kraji ter skupina manjših turističnih krajev), in sicer ponovno Radenci, Murska Sobota in Železne Dveri.

V poročilu smo med drugim zapisali: »Letos pogrešamo sodelovanje Veržeja, ki se je lani kar visoko uvrstil, sodelovali pa bi lahko še nekateri drugi kraji, če jih turistična društva ne bi »pozabila« prijaviti.« Oglasili so se uleženi člani Turističnega društva Veržej, čes da oni že niso pozabili prijaviti Veržeja, ampak jim je sodelovanje preprečila Turistična zveza Slovenije. Poslali so jim naslednji dopis, ki pa bi ga prav tako morala prejeti sredstva obveščanja: »V zadnjih nekaj letih se je Veržej zaporedoma uvrščal v finale republiškega tekmovanja Izbiramo najbolj urejeni kraj in zmecar žel pohvalite za urejenost in visoko uvrstitev na lestvici najboljših. To tradicijo ohranja že dalj časa in prepričani smo, da jo bo tudi v prihodnje. Ob taki dolgoletni marljivosti članov turističnega društva in vseh krajanov nam gotovo ne boste zamerili odločitve, da damo letos priložnost, da pokažejo, kako se zgledujejo po že urejenih

kraji, tudi tistim, ki so doslej manjkali sodelovali v akciji ali pa so celo novinci. Zato se ocenjevalna komisija tokrat v vašem kraju ni oglasila. Seveda pa velja ta odločitev samo za leto 1988. Spoštovana predsednica TD Veržej! Vestnik pač ni mogel vedeti, zakaj vas kraj ni sodeloval. Vse je odvisno od virov informacij, če nam dajo popolne ali nepopolne informacije. bbp

ZA BOLJŠO PONUDBO NA VASI

Trgovinska delovna organizacija Potrošnik članica ABC POMURKE, je danes odprla vrata nove samopostrežnice v Černelavcih pri Murski Soboti. Tako bodo poslej kupci iz Kupšinec, Černelavec, Veščice in Polane bolj oskrbljeni in jim ne bo potrebno hoditi nakupovat v Mursko Sobotu. Danes odprta trgovina v vašem domu je štirikrat večja od klasične trgovine, ki je bila doslej v isti zgradbi. V novi samopostrežnici je kupcem blago na voljo na površini 200 kvadratnih metrov. Naložba je DO Potrošnik stala 400 milijonov dinarjev. Ob za krajeno pomembni pridobitvi pa ne gre prezreti, da so k ureditvi nove trgovine veliko prispevali sami s prostovoljnimi delom.

B. H.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Dve hudi poškodbi nista posledici megle

Zaradi goste megle, poledelih vozišč in neprimerne hitrosti se je minuli teden v Pomurju zgodilo več prometnih nesreč, ki pa na srečo niso terjale hujših posledic. Zaradi drugih vzrokov sta bili dve osebi hudo telesno poškodovani, materialna škoda je precejšnja. Dvakrat pa je tudi zagorelo.

TRČENJE V RANKOVCIH

16. januarja ob 7.20 se je zgodila prometna nesreča na regionalni cesti v naselju Rankovci. Voznik osebnega avtomobila Štefan Jug iz Gederovec je peljal proti Murski Soboti. Na poledenelem cestišču ga je zaradi neprimerne hitrosti začelo zanašati, zato je trčil v nasproti vozeči avto Avgusta Šadla iz Černelavec, ki je vozil pravilno po desni strani vozišča. Nastalo je za okrog 9 milijonov dinarjev škode.

TOVORNJAK V LEVEM JARUKU

16. januarja ob 8. uri se je zgodila prometna nesreča na magistralni cesti zunaj naselja Lomanoše. Voznik tovornjaka Anton Gomboš iz Bakovec je vozil iz Murske Sobotne proti Mariboru. Zaradi neprimerne hitrosti in poledenelega vozišča ga je začelo zanašati in je z vozilom zdrknil v levi občestni jarek. Škode je za 6 milijonov dinarjev.

BREZ POŠKODB V NASPROTNO VOZILO

Na lokalni cesti pri Gradu se je zaradi neprimerne hitrosti zgodila prometna nesreča, v kateri je

nastalo za okrog 11 milijonov dinarjev škode. Milan Gumilar iz Radovec je vozil osebni avto po klancu navzdol proti Gradu in trčil v nasproti vozeči osebni avto Erike Špilak iz Radovec. Na srečo ni bilo telesnih poškodb.

NEPRIMERNA HITROST

18. januarja ob 7.30 se je zgodila prometna nesreča na regionalni cesti zunaj naselja Kupšinci. Irena Šrajner iz Nemčevce je vozila osebni avto iz Murske Sobotne proti Gederovcem. Zaradi neprimerne hitrosti jo je na poledenelem vozišču začelo zanašati, zapeljala je na levi vozni pas, bočno drsela in se pri tem zalelela v osebni avtomobil avstrijskega državljanja Kurta Grasserja, ki je pripeljal iz nasprotne smeri. Voznica se je na srečo le laže telesno poškodovala, škoda pa ocenjujejo na 14 milijonov dinarjev.

NI PRAVOČASNO OPAZIL STOJEČEGA VOZILA

Na lokalni cesti zunaj Sebeborca je Roman Kukoja iz Andrejcevo vozil osebni avtomobil iz Martjanec proti Andrejcem. Zaradi neprimerne hitrosti, goste megle in poledenelega cestišča ni pravočasno opazil ustavljenega vozila Slavka Ozvatiča iz Berkovec. Kljub štirim utripajočim lučem je vanj trčil, znaša pa škoda kar 25 milijonov dinarjev.

POŽAR ZARADI CIGARETNEGA OGORKA

18. januarja okrog 9. ure je na podstrežju stanovanjske hiše za-

Ljutomer

Obrambno usposabljanje

V Ljutomerski občini so že začeli z obrambnim in samozasčitnim usposabljanjem prebivalstva. Osaovni namen letošnjega usposabljanja je prebivalstvo seznaniti z nevarnostmi in nesrečami z nevarnimi snovmi ter zaščito, zlasti v gospodinjstvu in kmetijstvu. Tako obravnavajo uporabo raznih čistilnih sredstev in plina v gospodinjstvu, umetnih gnojil in zaščitnih sredstev v kmetijstvu in drugo. V ta namen je tudi Republiški sekretariat za ljudsko obrambo izdal zloženke, imajo pa tudi video film o tej tematiki, kar prav gotovo popestri predavanja. Na usposabljanju sodelujejo tudi vodstva in enote civilne zaščite v krajevnih skupnostih, izvajajo pa ga za to usposobljeni kadri. Po besedah referenta za obrambno in samozasčitno usposabljanje prebivalstva pri sekretariatu za ljudsko obrambo skupščine občine Ljutomer, Borisa Prejca, pa bi morali zaradi racionalnosti izkonstituti za obrambno in samozasčitno usposabljanje prebivalstva predkandidacijske zbere občanov. Tako bi bil tudi odziv boljši ter poplačani trud in sredstva. F. M.

Njih pa od nikoder!

V Krajevni skupnosti Negova so spet ostali dolgi nosov - tokrat so jih kar dobro potegnili delavci podjetja za ptt promet Murska Sobota.

Kar dolgo so načrtovali in pripravljali skupni sestanek, kjer naj bi se dogovorili o nadaljnji gradnji telefonije na Negovi in v Spodnjih Ivanjcih. Prišli naj bi vodilni v krajevni skupnosti,

predstavniki Izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij občine Gornja Radgona ter seveda predstavniki PTT-ja Murska Sobota. Slednji so tudi določili datum in uro sestanka, in sicer v četrtek, 19. januarja 1989, ob 13. uri. Vabilu se je odzval le predsednik OK Socialistične zveze, ki pa jim več od obljub, da bo pomagala, ni mogel dati. Predstavniki PTT-ja ni bilo.

Občani KS Negova so namreč zahtevali, da ugodijo želji posameznih gospodinjstev, ki so bliže KS Benedikt kot Negovi. Gradnja telefona bi bila cenejša, dobili bi ga prej, le dogovoriti bi se morali s PTT Maribor. V Benediktu bi jim odstopili 20 priključkov, toda v Murski Soboti o tem nečejo slišati. Prav bi bilo, da bi občanom tudi razložili, zakaj je to nemogoče, ne pa da se sestanka sploh ne udeležijo. bhp

B. H.

KRAJEVNA ODRANCI SKUPNOST

Telefon za dober milijon

Telefon za dober milijon!? Upam, da bralcev s tem stavkom nisem preveč zmedel, čeprav prav vsi najbrž niso takoj pogruntali, za kakšen telefon pravzaprav gre: telefon kot aparat ali pa za plačilo telefonskega omrežja in možnost priključitve nanj. Da ne bom ovinkaril, naj že v uvodu povem, da je Odrancanom uspelo to, kar mnogim ne uspe: za gradnjo telefonske napeljave so prispevali samo milijon 370 tisoč dinarjev. Seveda se bo zdaj marsikdo v tem našem ljubem Obmurgu vprašal, kako je to mogoče. Odrancani so pač vsega zmoini. Hočem reči, da so uspeli še po »stari ceni« kupiti kable, nekaj del so opravili sami in tako naprej. Tako so pred kratkim dobili v vas 170 dodatnih telefonskih priključkov (prej jih je bilo 25), zato imajo zdaj 195 telefonov. Ali je to na skupno število gospodinjstev (480) in na število duš (1768) preveč ali premalo, presodite sami. Najbrž se boste strinjali, da je ta največja vas v Pomurju zdaj dobro »pokrita« s telefonijo in za preostalih 20 števil, kolikor jih je še na voljo morebitnim novim naročnikom, bi se marsikateri Neodrančan bil, samo da bi jih dobil, pa četudi bi moral plačati ne milijon, ampak tri, štiri, pet...

Če je ob teh veselih telefonskih novicah kdo ljubosumen na Odrancane, pa ga bo nevoščljivost minila, ko bo zvedel za njihove nove, ali pa stare načrte. Ne, ne, Odranci (še) ne namenjajo biti mesto, tudi torza si niso vtepli v glavo, pa vendarle so prišli do spoznanja, da brez vsakega pločnika ne bo šlo več. Priložnost zanj bo v letošnjem letu, saj

Mali ljudje in politika

znavanju, da se ponavljajo misli drugih pod lastnim podpisom.

Vznenmirjenost in čustvena razgibanost je torej neločljivo spremljevalec malih ljudi, ki politizirajo in nanje največkrat igrajo, tisti, ki so jim množice potrebne za njihovo vladanje. Tudi voditelji mitingov na jugu so zabrenkali na čustva ljudi, jih spravili na ulice, dosegli svoj cilj in zmago, potem pa jih prepričali, da je zmagalo ljudstvo in njihova volja. In ljudstvo, pomirjeno in prepričano o lastni pomembnosti in moči, je odšlo na svoje revne domove.

ŽIVA ZA POMURCE

Nekateri si zaradi različnih razlogov težko najdejo partnerja za skupno življenje, zato jim lahko pomaga Živa, Svetovalnica za življenje v

dvoje iz Ljubljane, ki ima že drugo leto poslovalnico tudi na soboškem Centru za socialno delo. V Soboti so do sedaj vpisali 38 iskancev, veči-

Pred novimi nalogami

Gasilci iz Motvarjevce so na rednem občnem zboru pregledali delo v minulemu letu ter se dogovorili za nove akcije v prihodnjem obdobju. Lani so motvarjevski gasilci postali bogatejši, saj so prevzeli orodno vozilo ter uredili prostore v osnovni šoli v tem letu pa bodo največ skrbi posvetili kadrovske krepitvi svojega društva, saj nameravajo ustanoviti pionirsko mladinsko desetino. Na občnem zboru so opravili tudi nekatere kadrovske spremembe v društvu.

K. Ščavničar

O političnem pluralizmu

Soboška Književna mladina pripravlja jutri (petek, 27. januarja) ob 18.00 javno tribuno o političnem pluralizmu oziroma strankarstvu na Slovenskem. Poleg domačih predstavnikov, zlasti Kmečke zveze, pričakujejo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Soboti eminentne goste: Gezo Bačiča z RK SZDL, Sonjo Lokarjevo s CK ZKS, Janeza Janša in Dimitrija Rupla iz Slovenske demokratične zveze ter Franceta Tomšiča iz iniciativnega odbora za ustanovitev Socialdemokratske zveze Slovenije.

An American Dream

(pojasnilo)

Moja zgodba, ki je izšla pod gornjim naslovom v novoletni številki Vestnika, je seveda docela izmišljena, je literarni izdelek, ki s kakršnokoli podobnostjo iz stvarnosti nima nobene veze.

Zgodbo sem napisal na prošnjo urednice, izmišlil sem si tudi ime glavne osebe ter vse okoliščine. Ne poznam nobene osebe, ki bi se ji godilo kaj podobnega, ime pa sem izbral zaradi zvočnosti. Zato je odveč vsakršno natolcevanje in širjenje krive vere, da je oseba resnična, kajti vse je, še enkrat poudarim, plod moje domišljije. Moram reči, da se je v literaturi že večkrat primerilo, da se je kdo iz zgodbe »poistovetil« z literarno osebo. Tokrat moram zapisati še enkrat, da v primeru literarne zgodbe An American Dream to ni mogoče, saj sem si zgodbo izmišlil kot toliko zgodb doslej. Vsem, ki bi iskali kakršnokoli podobnost, pa moram povedati, da so v zmoti: niti vojnja v Zagreb niti oseba, kaj šele zaključek, ki zgodbo zaokroži, ni resnična, zato je vsaka podobnost s komerkoli izključena.

Milan Vincetič

IZUMIRAJOČA TRADICIJA »ČESANJA PERJA« — Na Melincih je bilo, pri Maroševih. Minuli teden se je vsak večer ob domačem ognjišču zbrala ženska družina iz vasi, »česala perje«, prepevala, tu pa tam pa tudi kaj »pošinfala«. Toliko jih je prišlo, da vseh niti nismo mogli ujeti v fotoobjektiv, zato jih vsaj omenimo: štiri Micke (Dugova, Fekonjeva, Maroševa in Pezderčeva), Dugarova Trezika, Gjurova Jožica, Majcova Giza, Pintaričeva Verona, Pozderčeva Frančka in Tkalcova mamca. Če bo perje za balo nevesti pa lahko samo ugibamo. B. Z.

B. Z.